

TABÁK ANDRÁS

A verőember

regény

Mikszáth Kiadó

© **Tabák András**

Tabák András (1938) huszonegyedik kötetét – ötödik regényét – tartja kezében az olvasó. Egy 1995-ös rendőri hír, egy soha fel nem derített bűnügy (lehetséges) mögöttese és megfejtése ez a regény-ha úgy tetszik bűnügyi regény mely az eufemisztikusan „rendszerváltás”-nak nevezett kapitalista restauráció első éveinek sajátos szemszögű, kritikus látletele is egyben. A könyv lényegesen átdolgozott és javított változata annak, ami az *Ezredvég* című folyóirat hasábjain folytatásokban megjelent.

Letölthető:

Bár ez a történet egy 1995-ben közölt bűnügyi napihírből született, az író elutasít a szereplő személyekre vonatkozó bármilyen spekulációt. Ez az oka annak is, hogy minden előforduló helységnév csupán egyetlen betűvel szerepel a szövegben, amely betű azonban sohasem azonos a valóságos helynév kezdőbetűjével.

„Ha a társadalmi viszonyok rúttá válnak, rúttá válnak az emberek egymás közötti kapcsolatai is.”

1.

A zsúfolt munkaügyi hivatalban olvadoztam a harminckét fokos hőségben. Vártam, hogy a sorszámomat kiáltsák, s hogy lejátszódjék a havonta ismétlődő jelenet: a hölgy a pult ablaka mögött beüti a számítógépbe az adataimat, a monitoron kisvártatva megjelenik a szöveg, hogy nincs betöltendő állás a szakmában (kohómérnök vagyok), és azzal beüttetik a pecsét a könyvecskémbe, hogy a jövő hónapban is felnyalhassam a zsíros segélyemet, a tizenöt darab ezrest.

Már a sorállás közben szemet szúrt az a köpcös, joviális, jó hatvanas forma pasas, aki félreérthetetlen érdeklődésével tüntetett ki, és aki sehogy sem illett ebbe a milióbe. Túlságosan jól táplált volt, túlságosan derült képű és túlságosan jólöltözött bankhivatalnoknak nézhette az ember, vagy valamilyen szélhámós középceg menedzserének.

Most hozzám lépett és megszólított. Hogy volna-e néhány percem a számára? Felvont szemöldökkel bámultam rá, nem csípem se a banktisztviselőket, se a menedzsereket, de arra gondoltam, hogy sok derék fekete munkát kötöttek már meg a munkaközvetítő várójában, és semmit se veszítek azzal, ha meghallgatom. Ő meg csak mosolygott, egyszerre biztatóan s a tolakodásáért elnézést kérően, van itt a szomszédban egy kisvendéglő, mondta, szívesen meghívna egy sörre, ha megengedem.

Belenyaltam a sörömbe, és arcrándulás nélkül figyeltem, amint legyezőszerűen kiteríti a kockás abroszra a tárcájából elővarázsolt bankjegyeket. – Tizenöt rongy – mondta, mintha nem láttam volna magam is. – Tudom, hogy ennyi a havi járadéka, és szeretném, ha beleegyezne, hogy megduplázzam.

– Bevezetőnek megjárja – ismertem el. – Kit kell megölnöm ezért?

– Felkacagott azon a rokonszenves kappanhangján, sietve összedörzsölgette a mancsát, majd a vállát felhúzza, mindkét tenyerét mintegy mentegetőzve kifordította. – Ó, ugyan, ugyan – kacagott egyre ott azért egyelőre még nem tartunk!

Ezt nyilván szellemességnek szánta, legalábbis reméltem, hogy annak szánja.

– Nos, nézze, uram – komolyodott el aztán, s az állához támasztotta ujjait, afféle sátrat képezve (általában igen idegesítőek voltak a gesztusai) –, hát, nézze csak. Már figyelem önt egy darab ideje, és mondhatom, kellően informálódtam is. Tudom, hogy idestova másfél éve elbocsátották, és hogy méltatlan... igenis *méltatlan* az a helyzet, amibe belekerült.

– Méltatlan – intettem fapofával, és újból kortyoltam a kriglimből. Sok minden felötlött már bennem a helyzetemről, de ez az egy még nem.

– Mél-tat-lan – erősítette meg, miközben gumyszerűen mozgékony, kerek, malacképén oly mélységes felháborodás tükröződött sorsomat illetően, amilyen nekem még soha eszembe se jutott. – Mert az ön képességével, uram – kiáltotta –, az ön végzettségével és tapasztalataival...no, meg a fizikai adottságával, uram... Hiszen ön egy valóságos Herkules!

Mert hát történetesen száznyolcvannyolc centi magas volnék, és kilencvenöt kiló, s noha vészesen közeledem az ötvenhez, és kissé elnehezedtem már, azért még egész jól tartom magam.

– Nem is értem – rázta meg a fejét hogy miért nem állt be valamelyik őrző-védő brancsba... A sztárjuk lehetne.

– Nem óhajtok senki vérebe lenni – és legyintettem. – No de, hagyjuk a ragozást. Halljam, mi lenne a dolgom.

Összekulcsolt kezét az ölébe ejtette, és szemérmes mosollyal lesütötte a szemét. Esküszöm, még el is pirult. Nem tudom, akad-e még manapság sarki kurva, aki megjátssza a szüzlányt, de ő ezt tette. – A népharag – lehelte bársonyosan, minden egyes szótagot gondosan artikulálva a népharag. Ön lenne a népharag megtestesítője.

Csak néztem rá.

– Vagyis el kéne igazítania egy-két emberkét – tette hozzá szárazon.

– Ezt... ezt úgy értem, hogy...

– Ezt aligha értheti másképp, kedves uram, csakis *úgy*. Néhány mázsás pofon, gondolom, kitelik magától. Persze, nem szabad túlzásba vinnie.

Hátradőltem a széken, és némán fürkészttem. Kissé düledt malacszeme olyan volt most, akár a kő. – Valaha bunyós voltam – mondtam csendesesen. – Még fiatalon, félnehézsúlyban. Jövőt jósoltak nekem. Egyszer aztán úgy kiütöttem egy srácot, hogy napokig feküdt eszméletlenül az idegsebészetben, és nem lett többé ép ember. Akkor fogtam a kesztyűmet, és az edzőm nyakába akasztottam. Befejeztem, mester! Ez a mézsáros munka nem nekem való.

– Szép – intett közömbösen. – Mi több, megható. De hiszen épp az előbb figyelmeztettem, hogy nem kell majd túlzásba vinnie. A mézsárosmunkát, uram, nem szenvedhetem.

Nagy kedvem lett volna pofán csapni, de csak a fejemet ingattam. – Nem, haverom, magának se leszek a vérebe.

Nem sértődött meg. Ellenkezőleg, újból nyájas mosoly terült szét a képén, és türelmesen magyarázni kezdte, hogy tévedésben vagyok, ha azt képzelem, öneki kell majd dolgoznom. Szó sincs róla. Ő csupán a meghatalmazottja egy bizonyos illetőnek, aki igényt tart a szolgálataimra, de jómaga érthető okokból a háttérben kíván maradni.

– Láthatja – bűgta –, nem árulok zsákbamacskát. Nyílt kártyákkal játszom. És azt is fontosnak tartom, hogy megtudja: korántsem személyes ügyről van szó, nem holmi önös érdekről. Ez nemzeti ügy.

– Micsoda?

– Ahogy mondom, nemzeti ügy. A nép Ugye. A jövő ügye. És a jövő kétségtelenül a miénk lesz. De addig is meg kell mutatnunk némelyeknek, hogy mi vagyunk otthon ebben az országban, még ha átmenetileg éppen ők uraskodnak is itt. Ez a hazaáruló liberálbolsi bagázs, amely idegen pénzen...

– Állj! – szakítottam félbe. – Jeges lehetetet érzek a tarkómon! – és valóban szörnyű gyanú kezdett éledezni bennem. – Ki is az a bizonyos *illető*, akinek maga csak a meghatalmazottja?

– Hát a Vezér – felelte, szinte gyöngéden tárva szét a két karját. – Azt hittem, már rájött. Tudja, büszkeség számomra, hogy sokak szerint kissé hasonlítok rá.

Jesszusmária, gondoltam, tulajdonképpen tényleg hasonlít rá!

Úgy ráztam meg a fejem, mint aki lúdvérces álomból riad, és az egészet ki akarja lökni az agyából. – Hát csak vegye vissza a pénzét, jó uram, engem meg felejtse el. Vagy talán nincsenek saját verőlegényeik? Ne akarja már beadni nekem.

Becsületére váljék, meg se próbálta.

– Nem kockáztatunk – mondta tárgyilagosan. – Ha őket kapják el, az hétországra szóló botrány. Ha magát... hát, istenem! Maga nem tagja a pártunknak, maga nem tartozik közénk, magának semmi köze hozzánk. És persze, nekünk se magához. A mi dohányunkon, de a saját kontójára fog dolgozni.

– Cavintont kéne szednie, öregem. Két perce sincs, hogy megkértem: szálljon le rólam, de végleg!

– És hogy lássa a jóindulatunkat – folytatta zavartalanul előlegként még ezt is zsebre teheti – s mint egy szemfényvesztő, újabb tizenöt ezrest terített elém. – Ha pedig elvégezte a munkát, még ugyanennyivel megtoldjuk.

Dühösen néztem rá, mert hát negyvenöt adómentes rongy már mégiscsak valami, ez azért már zsozsó, akkora összeg, amelyért egy magamfajta csóró lelkifurdalás nélkül elkárhozhat. Ráadásul a srácom is eszembe jutott, a kisebbik, akit meglephetnék egy *mountain bike*-kai. Közeledett a tizedik születésnapja, és tudtam, hogy egy ilyen bringa a szíve vágya, aminek a megvásárlására eddig nem is gondolhattam.

Ez aztán eldöntötte a dolgot. Szótlanul besöpörtem a harminc bankjegyet (egy szikrát se feszélyeztettem, hogy az egyik asztaltól furcsállkodva figyeltek bennünket), és morgván bólintottam.

– Hát akkor hallgatom, uram! Csupa fül vagyok...

2.

Hazatérőben, évek óta először, vettem egy üveg Johnnie Walkert, és azt szopogattam a lerobbant, kopár garzonomban. Lassan már hetedik éve, hogy elváltam, s mivel a két srácot a bíróság Erikának ítélte, otthagytam nekik a két és fél szobás lakást, és a megtakarított pénzemből vásároltam azt a huszonhat négyzetméteres panelkéglit, ahol az egyetlen luxus a telefon volt.

Mikor már kellőleg feltankoltam magam, elővettem az előző napi *Nemzeti Hírmondót* meg a fényképet, amelyeket a megbízómtól kaptam, és hozzáálltam a munkához.

Először a sérelmezett cikket olvastam el. Jó hosszú volt, csaknem egy egész lepedőoldalt megtöltött, és egy cseppet se csodálkoztam azon, hogy a Vezér kiakadt rajta. Egyikmáskor passzusán hangosan röhögtem, úgyszólván hülyét csinált belőle a cikkíró, még hozzá kivédhetetlenül, mert esztendőkre visszamenőleg a saját idézeteivel szembesítette, és az ember tényleg csak a száját táthatta, hogy vannak, s egyre többen, akik egy ekkora marhát komolyan vesznek, sőt még hitelt is adnak a szavainak. Azt ugyan nem egészen értettem, hogy a reggel, délben, este és feltehetőleg még éjjel álmában is egyhuzamban bolsizó Vezérről miért állítja szentül, hogy éppenséggel ő maga a bolsi, de hát ez már, gondolom, a liberális szellem olyan magasröptűségei közé tartozott, amelyekhez egy magamfajta sosem is érhet fel.

Azután a fényképet vettem szemügyre, és nem mondhatnám, hogy meglepetés ért. A tag éppen olyan volt, amilyennek a cikke alapján elképzeltem. Kopaszodó, szemüveges, petyhüdt képű, öntelt tollragó, a szája sarkában ironikus, okos, de egyben durcás és kötekedő mosollyal. Reszketések, tudatlan bugrisok, én a SAJTÓ vagyok, a sajtó pedig NAGYHATALOM! Ismerni véltem a fajtáját. Nagyszájú, rettenthetetlen krakélerek, amíg háborítatlanul tehetik, ám ha valaki megficskázza az orrukát, menten sivalkodni kezdenek, és hatóságért kiáltanak.

Megfordítottam a fotót, és a hátulján akkurátus gyöngybetükkel ott állt egy név, egy cím meg egy telefonszám. Zárójelben pedig egy fontos információ: *„Egyedül él, este tíz előtt csak ritkán tér haza.”*

Én már fél kilenckor ott támasztottam a házfalat az ipse kapuja mellett, békésen cigarettáztam, élveztem az alkonyi langymeleget és nézelődtem.

Csendes, kis belvárosi utca volt, negyedóra is beletelt, míg feltűnt valaki, de az se törődött velem. Hamarosan besötétedett, felgyulladtak az utcai lámpák, a nyitott ablakokból tompán áradt ki a televízió hangja, s villództak a képernyő kékes fényei. A *Dallas* napja volt, művelődött a város. Később – honnan, honnan nem? – előkóricált egy kis, fekete korcs, gondos-komótosan levizelte a satnya fákat, a közeli telefonfülkét meg néhány parkoló kocsik kerekét, azután farkcsóválva, nagy-nagy bizalommal a lábához telepedett. Kölyök volt még, alig néhány hónapos, sóvár, szomorú szemmel, bizonyára kiverték hazulról. Eszembe jutott, hogy otthon készítettem magamnak egy szendvicset, elővettem, kiszedtem belőle a felvágottat, és odaadtam neki. Hálásan behabzsolta.

Már elmúlt tíz óra, majd féltizenegy is, de sehol senki. Megettem a száraz zsemlyét, és megsimogattam a kiskutyát. – Látod, pajtás, mi csak várunk itt. Hűségesebben, mint a szerelmesek...

Néhány perccel tizenegy előtt végre befordult a sarkon valaki. Amint az egyik lámpa alá ért, láttam, hogy az én emberem. A kulcsait csörgette, sietősen jött, a diplomata-táskáját lóbálva. Én csak füstöltem a kapu mellett szép csöndesen. Amikor észrevett, megtorpant, és némi feszültséget éreztem a hangjában, ahogy megkérdezte: – Kévéssé itt valakit, kévéssé?

Na tessék, gondoltam, még raccsol is! És egy ilyen kell nekem felpofoznom! – A, dehogyan – mondtam –, csak élvezzük ezt a szép estét itt kettesben. Gyönyörű időnk van, hat nem?

Csak ekkor figyelt fel a blökre, pedig az igencsak morgott már. De érdekes módon ez megnyugtatta. Határozottan megnyugtatta, hogy a kis korcs is ott van velem. – Igen – vont a vállát –, igazi, szép nyári éjszaka... – Megforgatta a kulcsát a zárban, gyorsan belépett a kapualjba, felkattintotta az automatát, és be akarta csukni a kaput.

De akkor már ott álltam én is a kapualjban.

– Mi ez, kévéssé – hebegte –, mit akar maga itt?...

Megmondtam, hogy két frászt akarok leakasztani neki, és meg is kapta minden késelem nélkül. Fenékre ült, és csak szipogott. Szinte megsajnáltam, mert olyan volt, mint egy házatlan csiga, s kinek telne öröme egy házatlan csiga kíntásában.

Fölé hajoltam, a leröpült szemüvegét visszaillesztettem a képére, és az orra alá dugtam a *Hírmondót*, azon az oldalon kihajtva, ahol a cikke állt. – Népharag – közöltem zordan, mivel megbízom a lelkekre kötötte, hogy ezt semmi szín alatt ne feledjem a tudára adni, én pedig engedelmes ember vagyok.

Mindegyre nyöszörgőit, és a feldagadt képét tapogatta. De azért jobban tartotta magát, mint hittem volna, már-már kezdett imponálni. A pofon nem érv, jelentette ki dacosan, és ez a két pofon se bizonyít egyebet, csak azt, hogy a Vezér az ököljog híve. Vegyem tudomásul, hogy egyetlen betűt se von vissza abból, amit a Vezérről írt. Ha hétszer agyonütöm, akkor se! De azt természetesen kész elismerni, hogy a Vezérnek is joga van a saját nézeteit hirdetni, és ha ebben bárki akadályozni merészelné, jómaga lenne az első, aki tiltakozna az elhallgattatása ellen. Mert akármennyire gyűlöletesek is számára ezek a nézetek, nincs semmi, amit jobban tisztelne a szólásszabadságnál, mint ahogy a demokrácia játéktörvényei szerint a Vezérben is mindenkor tisztelni fogja a szabadon megválasztott, hiteles politikust.

Ezzel aztán mindent elrontott, úgyhogy lekevertem neki még egyet, mivel véleményem szerint, aki bármilyen okból tiszteletet érez a Vezér iránt, annak okvetlenül kijár egy pótfrász is.

– Kommunista – dörmögtem, merthogy ez is a kötelező szövegemhez tartozott. – Alamuszi, kis bolsi.

Ettől viszont, ámulatomra, teljesen berágott. Rángatózni kezdett, mint egy nyavalyatörős, és olyan tombolásban tört ki, hogy szavamra, hab verődött ki a szája szélén. – Ez denúnciáció – sivította vút vágalom! Ezt a-zon-nal vonja vissza! Az evőszaknak muszáj engednem, de sévtéseket nem vagyok köteles eltüvni...

Kapott még egy taslit, hogy lecsillapodjék, aztán kivettem a tárcájából az újságíró igazolványát, és otthagytam.

A kapu előtt hűségesen várakozott a kis korcs. Egészen a sarokig elkísért, a kocsimhoz. Beültem a rozoga Skodámba, már a motort is begyújtottam, amikor gondoltam egyet, és kinyitottam az ajtót. – Na, gyere! – paskoltam meg az anyósülést, ő meg habozás nélkül beugrott mellém...

Megbízom és mentorom remekül mulatott másnap, amikor egy kis kávézó üres, félhomályos, hátsóhelyiségében elbeszéltem a történeteket. Különösen a „vút vágalom” tetszett neki, úgy visított rajta gyönyörűségében, mint egy szopós malac. A pasasnál stréberebb pártnyaloncot még nem hordozott hátán a sárteke, mesélte, ámde nyolcvankilencben – merő véletlenségből épp akkor, ugyebár? – belecsöppent egy szabadtéri ökumenikus istentisztelet kellős közepébe, és akkor felnyílt a szeme, szabadgondolkodó és virtigli ateista létére az a mise olyan megrázóan hatott rá, hogy azon mód fölfedezte magában a mindig is benne szunnyadó antibolsevistát.

Ez kissé erős volt, láthatta is rajtam, mert vigyorogva bólintott: – Semmi kétség, hogy igaz. Ő maga írta meg. Több cikkében is.

Kitettem elé az asztalra az újságíró igazolványt, hogy tárgyi bizonyítékkal is megtámogassam a beszámolómat, de ügyet se vetett rá. Leperkálta a járandóságomat, majd a táskájából elővett egy hosszú, printelt szöveget.

– Ismeri K. képviselőt? – pillantott rám. – Kormánypárti nagyágyú. Ez itt az egyik május végi felszólalása, hiteles másolat a parlamenti jegyzőkönyvből. El fog borzadni, milyen útszéli hangon pocskolja a Vezért.

Ebben határozottan kételkedtem, mindazonáltal K. képviselő említése jólesően megbizsergetett. Persze, hogy ismerem, ki ne ismerte volna a hírekből vagy a képernyőről, s előre örültem, hogy méltó ellenfélre találok benne. Akkor volt a pasas, mint egy háromajtós, békebeli ruhásszekrény, vagy harminc kilóval többet nyomott nálam, és legalább fél fejjel magasabb volt. Ha parlamenti szónoklatai közben üvöltésre vette a témát, hordónagy feje céklavörössé vált, bikanyakán hajókötéllyel inak dagadoztak és kolbászvastag, fekete bajsza fenyegetően meredezett. Ez aztán nem egy pacal, gondoltam örvendezve, akit csak úgy megdádáz az ember. Ez végre meccs lesz a javából!

Azért ne igyék előre a medve bőrére – aggodalmaskodott megbízóm, mert az arcom bizonyára elárulta örömeimet. – K. képviselő igazi dúvad... Hogyan tervezi a dolgot?

Gondoltam egy merészet, és meg is mondtam neki.

– Ezt komolyan képzeled? – meredt rám hüledezve.

– Sárkányt saját barlangjában – bölcselkedtem, és arra kértem, hogy mielőbb tudja meg, és közölje velem K. képviselő fogadóóráit.

Vállat vont és megígérte, előlegként pedig átadott egy szép vastagon kibélelt borítékot.

És a gyorsaságára se lehetett panaszom, este már oda is csöngetett hozzám. – A legközelebbi holnap lesz öt és hét között – ennyit mondott csupán, máris letette, de a háttérzajból így is megállapíthattam, hogy utcáról hívott fel.

3.

Pár perccel fél hét után érkeztem az irodaházi fogadóórára. Utánam már csak egy idős hölgy jött, aki kellemes meglepetéssel vette tudomásul, hogy gálánsán magam elé engedem. Ezen a forró, augusztus végi koraesten kongott az ürességtől a képviselők irodaháza. Még tartott a parlament nyári szünete, a honatyák és honanyák szabadságukat töltötték, s amint néhány híradásból kiderült, az országtól lehetőleg egyre messzebb, Mallorcán, meg a Kanári-szigeteken, Barbadoson és Hawaiiiban. Az idén, úgy látszik, ez volt a sikk, bár az sem lehetetlen, hogy már az őszi időszakra készültek fel. Hogyan is tartsák magukat minél távolabb az ülésteremtől?

Miután a hölgy végre kijött, kopogtattam és a hívó szóra beléptem. Jól számítottam, ebben a kései órában már nem volt benn a titkárnő. Nesztelenül megfordítottam a kulcsot a zárban, és keresztülvágva az irodahelységen, megálltam a tágas dolgozószoba küszöbén.

K. képviselő úr az íróasztalánál ült, amely alig volt nagyobb egy pingpongasztalnál, s gondterhesen rakosgatott ide-oda mindenféle paksamétákat, nyilván, hogy sírva fakadjon az emberfia, látva, micsoda tengernyi munka közben merészkedik rabolni az ő drága idejét. Aztán fölemelkedett a karosszékéből, azaz pontosabban: emelkedni kezdett, mert az embernek tényleg az a benyomása támadt, hogy egyre csak, mindegyre, szüntelenül emelkedik, amíg csak át nem üti hatalmas, busa fejével a mennyezetet, akkora egy barom nagy hústorony volt. No persze, irigykedtem magamban, könnyű egy ilyennek bajuszt akasztania a Vezérrel, és olyasmiket vágnia a képébe, hogy „hitvány demagóg” meg „notórius hazudozó” meg „paranoiás orvosi eset”, ami egyébként mind igaz volt, és persze mindenképp méltó a szocik e fenegyerekéhez.

Végül előkecmergett az asztala mögül, s nyájas mosollyal, kitárt karral közeledett hozzám, mint aki menten keblére ölel és meglapogat, ahogy legjobb komáit szokta. – Nos, drága barátom – zengett a pompás bariton –, kedves választóm...

– Én nem szavaztam magára – hártottam el. – Én senkire se szavaztam.

– Az mindegy, drága barátom – s ahogy két mancsa közé kaparintotta s forró rokonszenvvel megrázta a kezemet, óhatatlanul arra kellett gondolnom, hogy tulajdonképpen milyen finom, törékeny és nőies kacsóm is van nekem. – Az mindegy, barátom, az mit sem tesz – harsogta. – Ha nem is az én szavazóm valaki, nekem, akinek mindenkor baloldalt dobog a szíve, becsületbeli kötelességem, hogy minden dolgozó ember gondját a szívemen viseljem.

– És a vállára is veszi? – kérdeztem.

Ezt nem értette. Miért is értette volna? De azért csak mosolygott szélesen, sugárzón, bátorítóan.

– Akkor talán térjünk a tárgyra – és a dohányzóasztalka melletti fotelra mutatott. – Mit óhajt tőlem?

Fölmutattam neki a két öklömet. – Azt, hogy védekezzenek. Ugyanis laposra akarom verni magát.

Magam is éreztem, micsoda éretlen hencegés ez, és vártam, hogy keresztül röhögjön, ehelyett a szeme elkerekedett, egész testében hátrahőkölt és ösztönösen fölvette a szorítóbeli alapállást. A bal ököl elől, a jobb szorosan az arca előtt. Csakhogy én fordított alapállású voltam, és bíztam benne, hogy sokkal-sokkal gyorsabb is nála.

Egy jobb „csapott”-tal mutatkoztam be neki, s rögtön utána eleresztettem a bal kezemet is. Szó se róla, remekbe szabott horog volt, pontosan az álcúcsán csattant, de arra azért mégse számítottam, hogy úgy dől el, akár egy szalmabáb. A súlya viszont nem egy szalmabábé volt. Akkorát döndült az majd másfél mázsás, elvágódó test, hogy komolyan megrettentem, még összezsúdul az irodaház. Ott feküdt hunyt szemmel, mozdulatlanul a vastag perzsaszőnyegen, amelyből még mindig finom porfelhő lebegett fölfelé, nem vetve valami kedvező fényt a takarítónők buzgalmára, és keserű csalódottságot éreztem. Egy jó kis, kemény, férfias bunyó helyett megint csak ilyen mészárosmunka...

Lehajoltam hozzá, hogy megnézzem, nem esett-e nagyobb baja, és egy halálra vált szempárba ütköztem. Nyilván azt hitte, a hírig folytatására készülök, mert mindkét kezét az arca elé kapta – Jajj ne... az istenért! – szakadt fel belőle egy tompa nyögés. – Mondja, miért csinálta ezt? Mivel érdemeltem ki?...

– Népharag – morogtam kedvetlenül, és megmutattam a felszólalását. – Tudja, nem kéne annyit pofáznia. És olyan fene nagyszájúnak lennie. Főleg pedig hepciáskodnia nem kellene, hiszen maga csak egy tál takony, képviselő uram.

Nehézkesen felült, zihálva szedte a levegőt és a szívét tapogatta. – Én egy beteg ember vagyok – siránkozott. – *Extrasistolem* van, és állandóan magas a vérnyomásom... és a gyomrom meg a májam sincs teljesen rendben... Tudja-e, hogy ettől a brutalitástól akár meg is halhattam volna? – s hirtelen a gondolatától is úgy megrettent ennek, hogy falfehérré vált az arca. – Úristen! – meredt rám elszörnyedve. – Hiszen én *tényleg* meghalhattam volna...

– Vittem volna koszorúit a temetésére – vigasztaltam meg, és segítettem neki, hogy feltápáskodjék, és belezuhanjon a terebélyes bőrfotelbe.

Nem mondhatnám, hogy vonzó látványt nyújtott. Még máskor harciasán ágaskodó bajusza is lekonyult, és egy behúzott kutyafarokra emlékeztetett. No, és hová tűnt a zengő bariton?

Egy tisztulás hangú vénember lamentált ott nekem. Nem, ez nem volt szép a Vezértől, keseregte, ezt azért igazán nem várta volna tőle... hisz épp a napokban is együtt borozgattak a csellójukban... van ugyanis egy titkos csellójuk, ha nem tudnám, ahol összejönnek néhanap, és meg hánynak-vetnek egy-két Házbeli ügyet... és a Vezér legutóbb egyetlen rosszalló szót sem ejtett a felszólalásáról... sőt, éppenséggel még nevetett is, mondván, hogy az ilyen fulmináns támadások csak az ázsióját növelik... meg hogy igenis szükség van a parlamentben a gorombáskodásokra... hadd lássák a népek, milyen késhegyre menő, kegyetlen viták folynak ott... a politika már csak ilyen... és ez így van rendjén... aki ma politikus, az mind közös csónakban evez...

– Sok a szöveg – szakítottam félbe, habár egészen érdekes volt, amit elsírt ott nekem, de hát nem voltam én sem a pesztonkája, sem a lelki szemetesládája, én csak egy facér kohász voltam, egy szegény ördög, akit fölbéreltek, hogy ellássam a baját, és mindvégig ehhez akartam tartani magam. Meg is mondtam neki, egy percig se képzelje, hogy lyukat beszélhet a hasamba. Világos! Ha a Vezér kedvelné őt, akkor én nem volnék itt. De mivel itt vagyok, tiszta sor, hogy a Vezér rühelli és fenemód zabos rá, amire bizonyára meg is van minden oka.

S gúnyosan végigmértem. – Kommunista – gügyögtem. – Bitang bolsi...

A lélegzete is elakadt.

– Hogy... micsoda?... Még hogy én?... – Csak hebegett döbbenetében, pillanatokig szóhoz sem jutott. – Ember... maga nem tudja, mit beszél! – és elkeseredetten bizonygatni kezdte, hogy ő már nyolcvanhat óta... amióta megyei párttitkár lett... hogy ő azóta belülről, egyfolytában, szisztematikusan, minden rendelkezésre álló eszközzel...

– ...a pártot bomlasztotta, mi? – vigyorogtam.

– Bontogatta a téglácskákat, szépen, szorgalmasan... Nem szegyelli ezt a lejárt dumát? Azt hittem, eredetibb süketeléssel jön.

– Magának fogalma sincs arról, hogyha egy megyei titkár bomlasztani akart, hányféle módon megtehetette. És nyolcvanhatban már rizikója se volt a dolognak...

– Az lehet. De maga miért tette volna? Egy megyetitkári poszt – jó kis stallum volt az, hát nem igaz? Vagy talán kapott Gorbitól egy inlerurbánt?

Rám sandított, de erre már nem felelt. Egyszerre begombolkozott, megint a szívét kezdte tapogatni, és volt a szemében valami sunyiság, ami nem tetszett, de nem is törődtem vele.

A dolgomat elvégeztem, itt volt az ideje, hogy elhúzzam a csíkot. A bicskámmal elvágтам a telefonszínórokat, zsebre vágtam a mobilkészülékét, és búcsút intettem: – Viszlát, nagyszájú! Majd küldök egy dokit.

Most kívülről zártam be az ajtót, a kulcsot a szeméttartóba dobtam, és fütyörészve távoztam.

Másnap aztán nem panaszkodhattam. A múltkori verésről még csak egy-két lap adott hírt (a többiek vagy lekésték a korai lapzártájuk miatt, vagy a postás és a kutya analógiájára úgy vélték, hogy az ma már nem hír, ha valaki elpáhol egy újságíró, csakis a fordítottja), de K. képviselő elverésével az összes reggeli újságok bőséges terjedelemben foglalkoztak. Utóvégre egy híres-hírhedt honatyáról volt szó, akit a saját dolgozószobájában ruháztak meg, egy olyan épületben, amelyet elit őrezred biztosít; ennek ellenére a vakmerő támadó simán kísértálhatott a kapun, sőt mérhetetlen cinizmusában még orvost is rendelt a portán, mondván, hogy benyomása szerint K. képviselő nincs valami jó bőrben, és nem ártana megnézetni.

Arra ugyan kíváncsi lettem volna, miért tartják ezt mérhetetlen cinizmusnak, de

nem akadtam fenn rajta, mint ahogy azon sem, hogy egészen jó személyleírást adtak rólam. Tudtam, ennek nincs jelentősége. Hozzám csakis a Vezéren keresztül juthatnának el, az pedig aligha látszott valószínűnek, hogy a Vezér fel óhajtana adni magát. Valamennyi párt közül az övé ítélte el a legharagosabban „a hazai közéletben példátlan és brutális merényletet”, mely „a közismert és sokaktól kedvelt, bár eszközeiben nem mindig válogatós képviselő úr ellen irányult”, s akinek a megtámadtatása megint csak a Jelenlegi kormány teljes tehetetlenségét és az alkotmányos jogrend fenntartására való alkalmatlanságát” bizonyítja. „Mit várjon a törvénytisztelő, egyszerű polgár egy olyan kormánytól – zárult két felháborodott kérdéssel a közlemény amely még saját pártjának prominens politikusát sem képes megvédeni ilyen gálád, alvilági merényletektől? Vajon egy igazi demokráciában egy igazán demokratikus kormány nem tartaná-e haladéktalan kötelességének, hogy mindebből levonja az egyetlen következtetést: a lemondást?”

Megszólalt K. képviselő is, akinek úgy rémlett, mintha négyen rohanták volna meg, mivel „egy-két támadóval biztosan elbántam volna, hihetőleg még hárommal is, de négy tagbaszakadt maffiózó együttes támadását még én is képtelen voltam elhárítani” – amiből nem csak az tetszett ki, hogy K. képviselő úr javíthatatlan hencegő és hazudozó, aki nagyon is rászolgált volna még néhány szájon vágásra, hanem az is, hogy tökéletesen hülye. Hiszen mi sem volt egyszerűbb, mint állítását kézből megkontrázni, és ezt mind az őrség parancsnoka, mind az első nyomozati eredményeket összegző rendőrfőkapitány tapintatosan, de határozottan meg is tette. Egyszóval, rövid idő alatt derekas munkát végeztek a fiúk, öröm volt olvasni. Még azt is kiderítették, hogy az irodaház melletti park vaskerítéséhez kikötött „fiatal, keverék, fekete eb” feltehetőleg hozzám tartozott. Magas, szőke férfi, fekete kiskutyával – nem is hangzott rosszul! Egyébként a főkapitány volt az első, aki emlékeztetett a *Hírmondó* kolumnistája elleni múltkori támadásra, és a két esetet összefüggésbe hozta egymással.

Éppen itt tartottam a lapok böngészésében, amikor malacképű mentorom leereszkedett mellém a verőfényes délelőtt is félhomályos, kis presszóban, és szinte baráti melegséggel szorította meg a kezemet. – A Vezér el van ragadtatva magától. „Ez az én emberem”, mondta két ízben is. „Gyorsaság, hatékonyság, bátorság!” Azt ugyan kissé fájlalja, hogy a sérülések nem nyolc napon túl gyógyulóak, de készségesen belátja, hogy maga így is éppen eléggé vásárra viszi a bőrét az ügyünkért.

– Ez igazán nagyon rendes tőle – biztosítottam.

– Felhatalmazott továbbá arra is, hogy tudomására hozzam: amint pártunk kormányra jut, semmi szín alatt nem fogunk megfélemezni magáról. Máris felelős és kitüntetett poszt várományosának tekintheti magát leendő biztonsági szolgálatunknál.

– Alig várom a napját!

– És az örökös állás lesz, arra mérget vehet. Mi hatalmat se megosztani, se átadni nem fogunk.

– Az lesz csak a szép világ!

– A holnap a miénk, barátom, és nincs már messze a virradat. Csak egy kis türelem. Még egy kis kitartás.

– Kitartás! – lendítettem a karom. – Éljen a Vezér!

Savanyúan pislogott rám. – Néha nem tudom díjazni a humorát...

Mondtam neki, hogy nem is a humoromat kell díjaznia. Erre kegyeskedett végre kinyitni a számszörös táskáját, és a szokásos borítékban átadta a járandóságomat.

– Nehezen boldogult vele? – kérdezte.

Megolvastam a pénzt, és a fejemet ráztam. – Á, dehogy! Az első pofon után nagyon

is kezessé tehető egy ilyen vadbarom. Itt a bunkofonja – löktem oda a mobiltelefont –, a biztonság kedvéért hoztam el magammal, de vissza kellene juttatni neki. Mellesleg, elárulhatna valamit. Miért ragaszkodik ahhoz, hogy lekomcsizzam ezeket a disznókat?

– Kérdésében a válasz – kuncogott, miközben eltette a készüléket. – Lássa csak maga is, mekkora disznók ezek. Nehogy még megsajnálja őket.

– Maga tényleg azt hiszi, hogy ezek kommunisták?

– Nocsak – villantotta rám ingerkedve a fogát. – Maga talán tudja, milyen egy kommunista?

– Történetesen tudom.

– Egek! – játszotta el a szörnyülködőt. – Talán csak nem az maga is?

– Én semmilyen „ista” nem vagyok, de ismerek valakit, aki valóban kommunista, és betörném bárki pofáját, aki disznónak merészelné nevezni. – Nem kötöttem az orrára, hogy kiről beszélek, de igaz, hogy nem is érdekelte.

– Nem hiszem, hogy huzakodnunk kéne ezen – vonogatta a vállát. – Kivételek mindig akadnak. Itt csak arról a két alakról van szó, akiket elintézett, azok pedig disznók, és nekem eliheti, hogy különb mórest is megérdemeltek volna.

– Talán igaza van... – Eltűnődtem, s nem álltam meg, hogy el ne beszéljem K. képviselő úr esküdözését a maga kis téglabontogatásáról.

– Látja, ez nagyon érdekes! – villanyozódott fel. – Még az se lehetetlen, hogy most az egyszer valóban nem hazudott. Igazság szerint K. barátunknak jó oka volt arra, hogy besegítsen a bontogatásba, ha már a viskó úgyis düledezni kezdett. Érti ő, mindig is értette a dürgést! Tudja-e, ki volt az apja?

Nemet intettem, mert hát honnan is tudhattam volna, ő pedig olyan édesded derűvel pillantott rám, ahogy arra az újszülöttre szokás, akinek még minden vicc új. K. apja, mesélte, a legravaszabb öreg paraszt volt, aki ebben az országban valaha megszületett, és alighanem a leggazdagabb is: valóságos parasztkrózus. Kétszáz hektár prima föld, remek kaszálók, legelők, erdők, meg egy olyan holsteini gulya, amely hatvan-hetven éve még párját ritkította az országban. No és mindehhez malmok, gépek, gazdasági épületek. Még a háborút,-a rekvirálásokat is sikerült átvészelnie különösebb megrázódtatás nélkül. Csak a háború után kezdett szorulni a kapcája, de akkor aztán nagyon, és kénytelen volt belátni, hogy itt bizony nem az ő világa következik el.

– Sose találná ki – vigyorgott rám –, hogy mit tett az agyafúrt, vén gazember. Amint neszét vette az első kuláklistának, kerített két szaros sarkú napszámot, és rábeszélte őket, hogy alakítsanak sebtében egy szövetkezetét. Ő pedig mindenét bevitte oda. Önként és dalolva. Mindenét, az utolsó vasvilláig... Hát hallott már ilyet? – és hangosan felkacagott. – Akkoriban hetekig cikkeztek róla, még a filmhíradóban is szerepelt, meg ott feszített minden dísznaggyűlés elnökségében. Valóságos diczkoszorút fontak a homloka köré. A megtért osztály idegen! A kizsákmányoló, aki belátta vétkeit! Végül megtették valami főemberré a szövetkezeti mozgalomban, és haláláig az is maradt. Az egyszem fia pedig egyre magasabbra vitte. Elkáder, járási vezető, képviselő, kb-póttag, megyei titkár, megazisten...

– Aha – biccentettem kapiskálom már.

– Hát persze – bólíntott ő is most nemrég mindent visszacapott. Az egész atyai juszt. És mint hallom, szép csendben, de igencsak szorgosan gyarapítgatja is. Rebesgetik, hogy ma már az egyik legnagyobb földbirtokosunk.

Hümmögtem magamban, hogy talán tényleg nem ártott volna nyolc napon túl gyógyulóra adjusztálnom a képviselő urat, de rögtön el is hessentettem a gondolatot. Annyi hasonlót hallott, látott, tudott már az ember, hogy ez a história se volt

elképesztőbb a többenél. Meg aztán nem voltam én a Nagy Igazságosztó, s még a csábítása se merült fel bennem, hogy annak higgyem magam. Egy lassan élete delén túljutó, középkorú pasas voltam, aki itt Európa közepén, öt évvel az ezredforduló előtt számot vetett azzal, hogy soha a büdös életben még egyszer el nem helyezkedhet a szakmájában, de aki kapott egy lehetőséget, hogy a felszínen tartsa magát, és én üstökön ragadtam ezt a lehetőséget. Ennyi volt az egész, se több, se kevesebb. Felelősséggel pedig senkinek nem tartoztam. Szigorúan véve se ijam, se fiam, ha csak azt a kis, fekete szőrpamacot nem számítom ott, a járdaszéli fához kikötve, aki hason fekve hűsöl a lomb árnyékában, és türelmesen vár reám.

– Hát akkor, térjünk talán a tárgyra. – Mentorom megköszöri a torkát, és hangját halkabbra fogta. – A jövő héten igen nagy és súlyos kihatású, meglehetősen történelemfordító munka vár magára. De addig még le kell bonyolítani egy jelentéktelen, mondhatni, piti ügyecskét. Június elején a Vezér kiment U.-ba, a melósok közé. U.-ban pokolian rossz a helyzet. Lebontották a kohót, megszűnt az acélmű és a hengerde, már csak egy-két üzemszabványban barkácsolgatnak ezt-azt. Az egész fővárosban ott a legnagyobb a munkanélküliség, és az emberek már mindenben és mindenkinben csalódtak. De hát, maga ezt úgyis jobban tudja nálam... Nehéz, nagyon nehéz dolga volt a Vezérnek, de ő mindig állja a sarat, és a végén még föl is lelkesítette a népséget. Az ő kormánya majd újból fölépíti a kohót, az acélmű korszerűbb és termelékenyebb lesz, mint valaha, egyszóval ott még mutatóba se marad majd egyetlen munkanélküli se, mindenkinek meglesz a kenyere, a gyáróriás pedig ismét méltó lesz régi hírnevéhez. Ha hiszi, ha nem: csak úgy dörgőn a taps az egykori szerelőcsarnokban... A zárószavaival pedig valósággal ovációt keltett. Titeket, munkástestvéreim, titeket mindenki csak becsapott eddig! Becsaptak titeket tegnapelőtt a kommunisták, tegnap a keresztény nemzetiek, a nép-nemzetiek és a konzervatívok, ma a szocialisták meg a liberálisok, becsaptak titeket jobboldaliak és baloldaliak egyaránt, csak én nem csaptalak be titeket, egyedül én, ki húsothokból és véretekéből valónak érzem magamat! Adjátok hát meg nekem az esélyt, testvéreim, hogy bebizonyíthassam irántatok való hűségemet és ragaszkodásomat!... Uram, én ott voltam. És lelkekre mondom, nem akadt ott egyetlen férfi vagy nő sem, aki el ne tökéltelte volna, hogy legközelebb a Vezérre adja a voksát...

Hangja elfulladt a lelkesedéstől, én meg kedvetlenül és komoran hallgattam. Tudtam, semmi tódítás abban, amit elbeszél. Nagyon is élénken láttam magam előtt az egész szcénát, a hol mennydörgő, hol a szívekre apelláló Vezért, meg azokat a másnapról rettegő, szálnalmas nyomorultakat, akik közül utóvégre egy voltam én is – és csak nyeltem a keserű nyálat, és éreztem, hogy még ebben a kánikulában is mint lúdbőrzik a bőr a karomon, a hátamon, a hajam alatt a szégyentől és a megaláztatástól, attól a kiszolgáltatottságtól, amelynek már talán neve sincsen, s nem egyéb a legsötétebb kétségbeesésnél.

– ... és akkor történt az a gyalázatos incidens – figyeltem fel ismét a hangjára. – A gyűlés végén a Vezér, szokása szerint, ott is elvegyült az emberek között. Hogy szót váltson egyikükkel-másikkal, hogy melegen megszorítsa a feléje nyújtott kezeket, hogy megeressen néhány tréfát... S akkor egyszer csak odafurakodott hozzá egy riherongy kis kurva, és kétszer megpofozta. Maga egy lelkiismeretlen hazug, kiáltotta. Ez a lerombolt gyár itt, és a mi lerombolt életünk mind magának, meg a magaféléknek köszönhető! És akkor még idejön ígérgetni? Nem sül ki a szeme, maga világcshaló?...

Láttam, még a képe is kivörösödik felháborodásában. De azt is éreztem, hogy hirtelen megfeszül a bőr a pofacsontomon.

– A Vezér persze ízekre tépethette volna azt a ribancot – folytatta de ő csak a fejét csóválta, és mosolygott szelíden. Hogy mi mindent kell eltűrnie egy apostolnak!...

Megbocsátok, leányom, ezt mondta végül, megbocsátok, mert jobban átérzem én a te keserűségedet, mint képzelnéd... Ennyit mondott csak, és körülötte mindenki meg volt hatódva. Ám ennek ellenére csorba esett a tekintélyén, ez vitathatatlan. Kapott is rajta a mi derék liberálbolsi sajtónk! Talán emlékszik rá, hogy napokig csámcsogtak rajta...

– Mit akar tőlem? – kérdeztem csendesen.

Szinte csodálkozva pillantott rám. – Azt hittem, rég kitalálta.

– Erre soha nem fog rávenni.

– Nono – csitított ne csöknyösködjék.

– Én még nem ütöttem meg nőt. És nem is fogok.

– Pedig vannak némberek, akik rászolgálnak. O, maga gáncstalan lovag – nevette el magát hát lássa már be, hogy két olyan adu van a kezemben, amelyet úgyse tud parírozni. – És esze ágában se volt lacafacázni vagy mellébeszélni, ezt szinte már tiszteltem benne. – Maga, öregem, annyi temérdek nyomot hagyott hátra mind a két tethelyen, hogy nekünk csak a nevét kell feldobnunk, és a rendőrség játszva azonosítja. Ez tehát az egyik adum. Ez meg itt a másik.

Kinyitotta a táskáját, és egy újabb borítékot csúsztatott elém. Szemre is látszott, hogy igencsak ki van bélelve.

– Láthatja, milyen mély empátiát tanúsít a Vezér ebben az esetben. Ezért a jelentéktelen kis ügyért csak előlegként annyit kap, amennyit az előző kettőért együttvéve.

Nem ámítottam magam, a markukban voltam. Egyet tehet csak, gondoltam, s azt is teszem majd. Fogtam a borítékot, és szótlánul a farzsebembe süllyesztettem.

– Ez a beszéd – intett barátságosan. – Kijövünk mi egymással. Nem lehet közöttünk olyan gond, amelyet okos szóval el ne simíthatnánk.

– Fogadni mernék, hogy maga ügyvéd – mormogtam, de ezt eleresztette a füle mellett.

Felkattintotta az asztalka fölötti falikart, és fotókat szedett elő. Azt a sorozatot mutatta meg, amelyik az egyik hetilapban is megjelent. Egy fiatal nő, amint felbukkan a tömegben a Vezér előtt, aztán az első pofon, a Vezér elképedt ábrázata, majd a második pofon, a Vezér még elképedtebb ábrázata, és végül, ahogy két testőr hátracsavarja a törékeny kis nő karját. Ámbár alaposan szemügyre véve, nem is volt túl törékeny jószág, csak a mázsás gorillák között hatott annak; erős, beleváló munkáslánynak látszott, és tiszta szívemből reméltem, hogy szikrázott a Vezér szeme attól a két nyaklevestől, amit lekent neki.

Az utóbbi fénykép hátulján – a már ismert gyöngybetűkkel – ott állt a nő neve, címe és telefonszáma.

4.

Aznap már nem foglalkoztam a dologgal, elmentem inkább a Schwinn áruházba, és a sok kerékpárcsoda közül megvásároltam a kapható legdrágábbat. Így aztán csak másnap furikáztam ki U.-ba, hogy elvégezzem a feladatomat – no persze úgy, ahogy magamban kifundáltam.

Miután az északi iparvidékről idekerültem, tizenöt évet nyomtam le a Művekben, és

természetesen jól ismertem a kerületet. A fővárost soha nem sikerült megszoknom, se megszeretnem, ahhoz már túl későn kerültem fel. Ám U.-t idővel nemcsak megszoktam, de meg is kedveltem, mert sok mindenben arra a kis munkásvárosra emlékeztetett, ahol megszülettem és felnőttem. Ott fõnn minálunk, T.-ben az egész élet – a szó szoros értelmében a születéstõl a halálig – a vasművel függött össze. A kohó maguknak az ott élőknek is a kohója lett: meg nem tudnám mondani, hányféle náció olvadt egybe nálunk, s legalább négy nemzedék vallhatta magát vasasnak, amint hogy vallotta is, még hozzá igencsak rátartian. Nekem például már a dédapám is vasas volt („hámos”, ahogy akkortájt nevezték), valójában hengerész, a nagyapám és az apám pedig martinász, s én magam is annak tanultam, míg az egyetemre nem küldtek, hogy mérnök-képezem magam, és a t.-i nagykohó lett az első munkahelyem.

Itt U.-ban – még ha nem is olyan mértékben, mint odahaza nálunk – szintén a gyár volt a mindennapok meghatározója. Minden ezernyi szállal kötődött a Művekhez, s maga a kerület mintha csak város lett volna a városban, még hozzá egy kisváros, a saját öntörvényű életével, itt is régi vasasdinasztiai sok-sok tucatjával, amelyek valami megfoghatatlan módon, de mégis szinte tapinthatóan különböztek a többi kerületek lakóitól. Igen, egészen bizonyos, hogy ezt kedveltem U.-ban, s hogy asszonyostul, gyerekestül ezért éreztem itt jól magam. És ahol laktunk, s ahová a két gyerek született, az u.-i régi kolónia is az otthoni „Öregkolóniára” emlékeztetett hangulatában, életvitelében, még építési módjában is. (Csak később tudtam meg, hogy történetesen ugyanaz az építész tervezte mind a kettõt.)

Most pedig ennek az egésznek a végórát kellett látnom. Egy hatalmas gyár, egy legendás hírű munkáskerület és egy rendíthetetlennek hitt életforma haláltusáját. Eszembe jutott az utolsó csapolásunk. Emlékeztem a nagyolvasztó csúcsán lengõ fekete zászlóra, amelyet épp a leszerelt vörös csillag helyére tûztek ki, s még mindig fülemben csengett a kohászharang utolsó kongása. És jól emlékeztem arra is, hogy amikor kiléptem a martin elõtti tágas térségre, feketéllõ tömegbe ütköztem. Az összes többi gyáregységbõl odagyülekeztek az emberek, komoran és némán hallgatták a harang lassú kondulásait, akár egy lélekharangét, s mindannyian tudtuk, hogy ez a csendes tiszteletadás valójában gyászszertartás, mert a Műveknek végleg befellegzett.

Nem volt még másfél esztendeje sem, hogy utoljára jártam itt, és megdöbbenett, ami azóta történt, a rohamos lepusztulás és szétzúllás látványa. A Művek lehanyaglásával lehanyaglott az élet is. Az ótelep, s benne a régi kolónia, jóformán már nem is létezett. Gyilkolni tudtam volna, ahogy lassan körbeautóztam a nem is oly rég még meghitten kedves, árnyas kis utcákon, amelyeket aprókertes, ódon hangulatú, vadszõlõvel, vagy borostyánnal befutatott, földszintes ikerházak szegélyeztek. Végére is a múltam egy darabját, és emlékezetesen szép darabját láttam itt pusztulóban. Elhagyott házak, vakon sötétlõ, bezúzott ablakok, megbontott cserepû tetõk, kidõlt-bedõlt kerítések; a kerteket gyom verte fel, a fákat mindenütt kivágták. Mintha valami természeti csapás sújtott volna le. Alig néhány házat laktak már, de szemlátomást ott is csak a nyomorúság ütött tanyát.

Odaát az újtelepen legalább mutatkoztak még jelei az életnek, habár a jelek távolról sem voltak alkalmasak arra, hogy bárkit földerítsenek. A hatvanas-hetvenes évek fordulóján épült lakótelep ijesztõen elhanyagoltnak látszott, de semmi esetre sem kihaltak. Rengeteg apró üzlet nyílt, fõleg élelmiszerboltok, diszkontok meg zöldségesek, de akadt minden egyéb is: butik, turkáló, fagyfalozó, játékterem, biliárdszalon, tetoválószaalon, masszázsszaalon, szépségszaalon, szolárium, videotéka, sõt még egy szexshop is meg egy peep-show-val egybekötött pornómozi, no és persze kocsma kocsma hátán, de valami hihetetlen mennyiségben, akármerre nézett az ember, a sörbároktól le egészen a nyüves késdobálóig (az egyiknek éppenséggel *Vályú* volt a

neve, ám még jobban tetszett a *Krimó a májzsugorhoz* címzett), s nem volt ezen semmi csodálkozni való, mert olyan kocsmát én még nem ismertem, amelyik kuncsaftok híján tönkrement volna. És ezt a megszámlálhatatlanul sok kis bájzlit, bodegát, krájlzerájt vagy a graffitikkal összemocskolt épületek garázsában, vagy mindenféle sebtében tákolt bódékban rendezték be, úgyhogy bárki kedvére kigyönyörködhetette magát azon a fölemelő balkániságon, amelyet a fejlett szocializmus lerobbant panel falansztere és a szabad versenyes piacgazdálkodás e virágzó viskóvilága szoros szimbiózisban elébe tárt. Bezárt viszont az emeletes szövetkezeti nagyáruház, a két szupermarket és a nagy csemegebolt, mint ahogy a mozi is meg a kohász művelődési otthon – az utóbbiban kínaiak árulták olcsó portékáikat.

De a *Fehér Acél* nem zárt be, sőt még a nevét se változtatták „Wild West”-re vagy „Happy Hollywood”-ra, ezért aztán nagy bizalommal leparkoltam előtte, és bementem, hogy lebonyolítsak egy telefont. Belül azért persze megváltozott. Valaha a kerület reprezentatív étterme volt, azóta eltávolították a boxokat, a terített asztalok helyét is jobbára félkarú rablók foglalták el körös-körül a falak mentén, és a gomolygó fűstről meg a savanykás sörszagról ítélve, máris mérföldes lépteket tett a krimósodás felé vezető úton, de azért egy szalmonellás töltött káposztát talán még bárki elfogyaszthatott itt.

Az előcsarnokbeli négy fülke közül kettőben épen találtam a telefont. Sőt, a kettő közül az egyik még működött is. Feltárcsáztam a fénykép hátára írt számot. Egy női hang jelentkezett, és meg unottan daráltam: – Posta, telefonközpont, vonalvizsgálat. Otthon tartózkodik délután, hölgyem?

– Igen. De nekem nincs semmi panaszom a ...

– Azt nem is állítom, hölgyem, de valahol hiba van a vonalban, és fel kell derítenünk, hogy hol. Tíz perc múlva ott leszek. Működik a kaputelefonja?

– Nem lesz rá szükség – tette le a kagylót.

Én pedig meghökkenve bámultam az egyik falrafirkát, amelyet csak most fedeztem fel. AHOL LÓSZAR TEREM, VERÉB IS VAN! Ennél bizony mi sem jellemezte találójában a helyzetemet.

Visszamentem a kocsihoz, elővettem egy vedlett műszerésztáskát és belebújtam a kiszolgált művezetői köpenyembe; nem hittem volna, hogy valaha is még hasznát veszem. Megveregettem a kishavert, aki akkor már persze a hátsó ülésről a volán mögé kuporodott (nem tudom, miért, de mindegyikük ezt teszi, amint magára marad a kocsiban), meghagytam neki, hogy őrizze keményen a Skodát, azzal elbaktattam a megadott címre.

A kaputelefonra valóban nem volt szükségem. A kapu egyik szárnyából kiverték az üvegtáblát, s mint, gondolom, mindenki más, én is az üres fémkereten kerültem beljebb. A hűgyszagú liften fölmentem az ötödikre, és becsöngettem a nő ajtaján.

Szinte azonnal kinyitotta, mintha a júdásablakon már lesett volna rám. – Maga telefonált az előbb?

– Telefonközpont, vonalkontroll. Hol a készülék, hölgyem? – s éppen olyan unott és undok voltam, mint ezek a pasasok általában.

Ő meg éppen olyan volt, amilyennek a fotók láttán elképzeltem. Zömök, izmos kis nő, közelebb a harminchoz, mint a húszhoz, és a maga keménykötésű módján még vonzó is lett volna, ha széles csontú, amúgy is markáns arcát meg nem merevíti valami eltökélt, érdes kifejezés.

Szótlatlanul bevezetett a nagyobbik szobába, és rámutatott a telefonra. Ő maga a helyiség túlsó sarkába húzódott, könnyedén rátámaszkodott a szublótra, úgy figyelt.

Tiszta, de jellegtelen, sivár szoba volt. Kommersz bútorok, egy kis könyvvállvány füzetes regényekkel, televízió. A falon egyetlen kép, egy fiatal főhadnagy fotója, átlós gyászszalaggal a keret sarkában.

Leültem az asztalkához, elővettem a műszereimet és szétszereltem a készüléket. Elrontottam. Semmi esetre se engedhettem, hogy a távozásom után rögtön használja majd.

Ő közben előkotort egy cigarettát, rágyújtott, de kemény, szürke szemét egyetlen másodpercre se vette le rólam. Árgus tekintettel figyelte a babrálásomat. – Tudná magát igazolni? – kérdezte hirtelen. – Láthatnék valami papirost?

– Azonnal, hölgyem. – Sietség nélkül összeraktam a készüléket, csak azután pillantottam rá. – Ennek valóban semmi hibája. – Előszedtem a tárcámat, kiválasztottam azt a fényképet, amelyiken a két gorilla markában vergődik, és a két ujjam közé csipentve meglebegtettem. – Beéri ezzel?

– Rohadt buzi – mondta lassan, két slukk között. Rögtön láttam, hogy nem stimmel valami. Már az első mozdulatán láttam, hogy maga aztán nem műszerész. Ráfázott, buzikám, nem tudta, hogy telefonkezelő vagyok. Ez most bassza a csőrét, mi?

Egy szikrányit se volt begyulladva. Ott állt a fiókos szekrény mellett, sötét arccal, de nyugodtan, szívta a cigarettáját és esze ágában se volt a fénykép után kapdosni. Úgyse kapta volna meg. Azok a gyöngybetűk a fotó hátulján, azok egyszer még hasznomra lehetnek.

Visszahánytam a műszereket a bőrtáskába, és rávigyorogtam. – Hát ez nem jött be. Blama! Mindenre gondoltam volna, de arra soha, hogy maga telefonos kisasszony.

– E-egen? – fújta ki a füstöt. – És mi az a minden, amire gondolt volna? Köhögje már fél, buzikám.

– Na, nézze – mondtam –, ezt a buzizást inkább abba hagyhatná. Meg a spéci szöveget is. Anélkül is elhiszem, hogy vagány lány. Egyébként munkácsajnak néztem. Darukezelőnek vagy öntődei formázónak, esetleg forgácsolónak...

– Eltalálta – biccentett. – Az voltam. Szerszámlakalos.

– Csak nem itt a Művekben?

– De! Képzelve! Itt, a Művekben! Amíg maguk szét nem vertek itt mindent.

– Nem tudom, kik azok a *maguk* – vontam meg a vállam. – Ha éppenséggel érdekli, engem is innen rúgtak ki: a nagyolvasztóból.

– Nem érdekel. És nem bratyizunk, érti? Engem csak az érdekel, hogy mi az ábra. Mi szél hozta, és mit akar tőlem?

Mondtam neki, hogy nagyon elszívnék egy spanglit, ha megkínálna. Időt akartam nyerni, no meg kellő légkört teremteni ahhoz, hogy valamelyest meglágyítsam, mert a beleegyezése nélkül nem üthettem nyélbe, amit elterveztem. Odahajította a cigarettásdobozt és az öngyújtót, de előbb még maga is rágyújtott a következőre. Láncdohányzó volt, látszott rajta, és áradt belőle a feszültség. De egyre csak ott állt a sublónál, kemény, kihívó tekintetét mozdulatlanul rám függesztve.

Rágyújtottam, s közben a fényképre intettem. – A férje volt?

– Az. És mi köze hozzá?

– Semmi. De ennyire fiatalon... Baleset?

– Főbe lőtte magát.

– Hogyhogy? – meredtem rá.

– Túl komolyan vette ezt a kutyakomédiát.

A fejem ráztam, nem értettem.

– Megtagadta a tiszti eskü aláírását. Aztán persze mehetett zabot hegyezni. Egy fellegjáró katona. Cserbenhagyott. – Valósággal köpködte maga elé a vádló, keserű szavakat. Fájdalmát csak két ránc árulta el, amely hirtelen mintha kettéhasította volna az arcát a szeme sarkától az álláig.

– Gyerek? – kérdeztem csöndesen.

– Nincs gyerek. – Mélyet slukkolt a cigarettájából. – És mivel nincs, jó ha tudja: én az ördögtől se félek, nemhogy egy magafajta méléktől.

– Miért kéne tőlem félnie?

– Ó, hát nem azért van itt? Mekkora csalódás! De akkor meg mi a francot keres itt, elárulná?

Felsóhajtottam. – Oké, igaza van. Azért küldtek, hogy egy kicsit megfenyítsem.

– Csak próbálja meg! Kitaposom a belét, maga mocsok!

– Hé! – hüledeztem. – Lassan a testtel... hiszen a hónaljaimig sem érsz, húgom!

– Ne merészeljen tegezni! – förmedt rám. – Még kevésbé a húgának nevezni! – s parázslóit szeméből a gyűlölet. – Szóval maga az az állat, aki ezeket a veréseket intézi...

Kértem, hogy hallgasson meg, de egyszerűen félresöpörte a szavaimat.

– Maga azt mondja, ha ugyan igaz – folytatta dühödten hogy az utcára tették, ahogy engem. Csakhogy én nem csaptam fel kurvának. És a kitarottja se lettem senkinek. Telefonyúk vagyok: igen, uram, máris, uram, hogyne, uram, kapcsolom, uram... De maga? Tudja ki maga? A Vezér buzija. A hímringyója. Akkor dugja seggbe magát, amikor akarja...

– Azt a hét szenvedésit, meghallgatna végre! – üvöltöttem rá, mert ettől azért már begurultam. – Orrba-szájba sérteget, pedig azt se tudja, mit akarok.

– Elmondta, nem?

– Eszemben sincs, hogy bántsam magát. Kamu az egész.

– Ezt meg hogy értsem?

– Ideadja nekem... teszem azt, a buszbérletét, amit holnapután majd visszkap, és már itt se vagyok. Magának meg mindössze annyi a dolga, hogy ismeretlen tettes ellen feljelentést tesz a rendőrségen.

– Továbbá egy tiplit ütök a szemem alá, és bekenem magam paradicsomszósszal vér gyanánt – bólogatott. Hát ebben sántikál! A jó öreg a kecske meg a káposzta...

– Miért? Mi rosszat lát ebben? – kérdeztem ártatlanul.

Sötéten mosolygott. – Márpedig ebből nem esznek. Se maga, se a führerje. Sejtettem, hogy előbb-utóbb rám uszít valakit. Elvégre ő a Vezér. Nem tűrheti, hogy folt essék az imázsán. Hogy a fél ország rajta röhögjön, mert nyilvánosan felképelte egy nő. Na, nem! Ezt meg kell torolni I I kell látni a pimasz cafrika bajját! Hadd lássa mindenki: a Vezérrel nem tanácsos ujjat húzni... a Vezérnek messzire nyúlnak a kezei... a Vezér büntet, mert hatalmában áll... ő az az erős férfiú, akire már régóta szükség van itt... így van, buzikám? Ezért küldték rám magát, mi?

Minden mérgem ellenére, elismerően bámultam rá. Nemcsak bátor volt, de vágott az esze is. Bizistók elfogadtam volna húgomnak. Már csak azért is, mert sajna, nem voltak testvéreim.

– Kérem – ismételt meg békülékenyen –, adja ide, kérem, azt a bérletet. Hiszen nekünk semmi bajunk egymással. Ideadja, én pedig máris elfüstölök.

Most szinte kedvesen mosolygott rám. – Fog az menni bérlet nélkül is. Tudja, tényleg készültem erre a látogatásra.

Nem, mindvégig nem fogtam gyanút. Pedig ahogy lecövekelte magát annál az átkozott sublónnál ott, igazán gyanút kelthetett volna bennem.

Egy szempillantás alatt történt az egész.

Olyan finoman siklott elő a legfelső fiók, mintha hozzá sem ért volna.

Mire észhez kaptam, már ott volt a kezében a stukker, és keményen rám szegezte. Egy világháborús TT volt, ha jól láttam, ósdi darab, de azért egy házfalat bármikor át lehet lyukasztani vele. Meg is tudakoltam első zavaromban, hogy szükség esetén vajon ezt használja-e panelfúrásra a szögbelövő helyett, de momentán nem volt vevő az ilyen benyögésekre.

– Na, tűnés – parancsolta fojtottan –, kopjon le, de gyorsan!

Elnyomtam a cigarettámat egy tálkában és feltápáskodtam.

– Hát – böktem az ujjam a homlokomhoz akkor a legközelebbi viszontnem látásra. Nem egészen így képzeltem a dolgot... No, kishúgom, ne vitassuk meg mégis újra? Tartsunk össze, mi szürkeszeműek.

– Kotródjék, kotródjék! – s ez most már szinte sikoltásnak hatott. – O, maga ocsmány disznó! Szórakozik velem? Hát tényleg azt akarja, hogy magam is megbánjam?

Láttam, hogy az ujjá ráfeszül a fegyver billentyűjére, és a szeme alatt rángatózni kezd egy ideg. Hirtelen megértettem, hogy a hisztéria szélén áll. De az egész helyzet valahogy annyira valószínűtlennek tűnt, hogy elkövettem egy újabb hibát: nem vettem komolyan. Csak semmi rossz mozdulat, intettem ugyan magam, csak nem feléje lépni – és erre persze feléje léptem.

Ő meg persze rám sütötte a pisztolyt.

Ám a dörrenés elmaradt. A fegyver nem volt megtöltve, vagy nem volt kibiztosítva.

Akkor már ott termettem mellette. Szégyenletesen be voltam gerjedve. Lecsaptam a pisztolyra, a karját pedig egyszerre rántottam oldalt és fölfelé, de akkora erővel, hogy valósággal megpördült a tengelye körül, s elszörnyedve hallottam az eltéveszthetetlen reccsenést meg a fojtott sikolyt.

Úristen, gondoltam, a vállszalagok...

Ott álltam előtte még mindig lihegve, kezemben a megkaparintott pisztollyal, és döbbenet néztem a karját, amint rongyként csüng le az oldala mellett.

Halálsápadt volt, az arca szinte darabokra törött, de nem sírt, bár tudtam, hogy pokoli fájdalmai lehetnek, az ajkát harapta kínjában, és a szeme sarkából két vékony könnycsík szivárgott elő, amelyet mégse bírt visszatartani.

– Rohadt buzi! – suttozta.

– Bocsásson meg... – dadogtam, és egyszerre a hányingerig megundorodtam magamtól. – Higgye el... ezt... nem akartam...

Az arcomba köpött.

Némán letöröltem, és a telefonhoz léptem, hogy tárcsázzam a mentőket, de hát a telefont éppen én tettem süketté.

Ettől kitört rajtam a pánik, felkaptam a táskámat és elrohantam. Az alatta levő lakásba csöngettem be, hogy hívják gyorsan a mentőket. Egy kopasz, sovány kis muksó tágra nyílt szemmel meredt rám, majd rémülten becsapta az ajtót. No persze, hiszen a pisztolyt még akkor is a kezemben szorongattam.

Csak a *Fehér Acél* előtt, már a kocsiban ülve, józanodtam ki úgy-ahogy. Újra a kezembe vettem a fegyvert, és megvizsgáltam. Elfelejtette kibiztosítani. Mert bizony meg volt töltve, de meg ám, ahogy az a nagykönyvben meg van írva.

Hitetlenkedve bámultam a töltényeket a tárban, aztán teleszívtam a tüdőmet levegővel, és lassan kifújtam magam elé.

Éreztem, mint csorog végig gerincemen a verejték.

5.

Másnap nem mentem el a kávézóba a megbízómmal kitűzött találkozóra, még a pénzem se érdekelt, amivel lógott, nemhogy az, mit szól az elmaradásomhoz. Ha akar, majd felhív, gondoltam, és csak titokban mertem remélni, hogy többé nem látom. Nagyon megviselt, ami történt. Egy nyugodt napra áhítoztam, hogy megemésszem a dolgot, és többé-kevésbé túljussak rajta.

Azt már szilárdan eltökéltem, hogy nem csinálom tovább, kiugrom a buliból, de nem láttam a módját, hogyan tehetném, hiszen aligha üres fenyegetés, amit mentorom a tudtomra adott legutóbb: játszva lebuktathatnak, ha akár egy névtelen bejelentéssel felhívják rám a rendőrség figyelmét. Valami védelemre volt szükségem. Nem többre, csupán annyira, hogy elriasszam őket egy ilyen lépéstől. Hogy kétszer is meggondolják, ha úgy adódik: megér-e egy örületes botrányt az, hogy zsarukézsre adnak? Útőkártyára volt szükségem. Az a jellegzetes, gyöngybetűs kézírás a fotók hátán több ugyan a semminél, és alkalomadtán nagyon is hasznomra lehet, de semmi esetre sem ütőlap. Márpedig hogy biztonságban érezzem magam, adu kell a kezembe. Olyan tromf, amelyet kockázatos megkontrázniuk.

Ezen törtem a fejem, sorra véve a lehetőségeket. Nem sok kínálkozott. Végül annál maradtam, amelyik legelőször jutott eszembe. Elővettem a telefonkönyvet, és felhívtam azt a számot, amit kikerestem benne.

Én tíz év távolából is azonnal ráismertem a hangjára, az éles, világos férfihangra, amely szinte láttatni engedte magas, szikár, csupa csont-ín alakját, ő azonban csak akkor kapcsolt, amikor bemutatkoztam. – Nem igaz! – mondta pillanatnyi szünet után. – Nem hiszem el!

– Pedig én vagyok – erősítettem meg. – És ha pofátlanság is tőlem, hogy így, nagy hamarjában, minden előzmény nélkül török rád, sürgősen találkoznom kell veled, Agár.

– Még a héten?

– Ha lehetne, annál is előbb.

– Hát – recsegte a kagylóba ha arra gondolok, hogy egy jó évtizede a színedet se láttam, és most ennyire égetően sürgős, bizonyára fontos az ügy. Ma semmiképp nem érek rá. Holnap viszont... – és papírzizegést hallottam, a naptárában lapozott – ... holnap tizenegy húszkor várlak, ha neked is alkalmas – és megadta az irodája címét.

– Ott leszek, Agár – feleltem, s csak magamban füttyentettem egy hegyeset, amikor elkészönve tőle, letettem a hallgatót. A cím a város öt legdrágább irodaházának egyike volt. Egyébként jól emlékezett rá, a húszéves érettségi találkozón láttuk egymást legutóbb, még nyolcvanötben.

Telefont továbbra se vettem fel, bárhányszor csöngettek rám, de nekem le kellett bonyolítanom két beszélgetést.

Először Erikát hívtam fel a gimnáziumban, a déli szünet idején, és mondtam neki, hogy akkor mennék este a Kicsi születésnapjára, ahogy megbeszéltük, ő meg csak annyit szolt a kagylóba: „Hát... gyere!” – és a leheletnyi szünet a két szó között igen érzékletesen fejezte ki azt a kapcsolatot, ami az utóbbi években összekötött bennünket. Én már régóta tudtam, hogy valószínűleg a jobbik eszemet vesztettem el akkor, amikor egy hirtelen elhatározással elhagytam őt, mert semmi mással nem magyarázhattam az esztelen döntést. Sem azzal a viszonyommal, amibe túlságosan is belebonyolódtam, s amit szerelemnek képzeltem, holott amilyen váratlanul lobbant fel, úgy hamvadt is el füstté és pernyévé válva, sem azokkal a zűrzavaros állapotokkal akkor, nyolcvannyolcnyolcvankilencben, amikor naponta összekülönböztünk otthon az események megítélésén.

Homlokegyenest ellenkezőleg fogadtuk a változásokat. Én reménykedő várakozással, mert úgy láttam, hogy egy értelmes és vonzó élet kezdetén állunk, és az ígéretes megújulásban negyvenes férfiként is van még holnapom. O elutasító volt, a lehető legpesszimiztábban tekintett a jövő elébe, mindegyre azt hajtogatta, hogy itt minden lesz csak értelmes és vonzó élet nem, és igencsak különös dolog megújhódást látni egy olyan folyamatban, amelynek pár százezer ember lesz a nyertese, de a vesztese néhány millió.

Hol mérgeződtem, hol csodálkoztam rajta. Sohase tartozott a vaskalaposok vagy az önáltatók közé, és nem hihettem, hogy ragaszkodása a letűnt világhoz oly nagy lenne, hogy emlékezetéből egyszerre kitörölten volna mindazt, amit nem győzött eléggé ő maga is kifogásolni. Mondtam neki, legyen őszinte magához, és lássa be, hogy ami történt, nem véletlen, amit pedig magunk mögött hagytunk, azért egyáltalán nem kár, hiszen nagyrészt csalás és ámtítás volt az egész. Afféle se-hús-se-hal, se-hideg-se-meleg félszocializmus, mely végül már a kutyának se kellett. Ebben igazat adott. „Nem is az a baj talán, hogy megdőlt, ami megdőlt – mondta eltűnődve –, a nagy baj az, ami most majd visszatér, és a helyébe kerül.”

Komor próféciáit borúlátásra hajló, hajthatatlan, konok természetének tulajdonítottam, és annak a kétségtelen megrendülésnek, ami a fordulattal érte, és amit egyelőre nem tudott feldolgozni magában. Elvégre nemcsak egy senkinek sem kellő politikai rendszer hullott szét a szeme előtt, hanem megkérdőjeleződtek azok az elvek, eszmények és értékek is, amelyeket meggyőződéssel a magáénak vallott. Ráadásul, több mint hatévi igazgatósokodás után épp akkoriban csapták el a posztjáról, s még az is csupán egy paraszthajszálon (egyetlen tantestületi szavazaton) múlt, hogy az utcán nem találta magát. Tudniillik kereken visszautasította néhány kollegája képtelen követelését, hogy az egész tantestület színe előtt kérjen bocsánatot elmúlt igazgatói tevékenységéért. Pedig akkor már párttag se volt. Még nyolcvannyolcban visszaadta a tagsági könyvét, azzal a kurta indoklással, hogy elvtelen kaméleonokkal nem óhajt egy levegőt szívni. Én ebben is csak a hajthatatlanságát láttam, amely túlon túl önsorsrontónak tűnt ahhoz, semhogy helyeseljem (hiszem akkor még el sem döltek végleg a dolgok), másfelől ez a hajthatatlanság egyáltalán nem könnyítette meg az együttélést vele, és lassanként megérlelődött bennem a szakítás gondolata. „Rájöttem, ki vagy – vágtam a szemébe –, egy baljós, megkésett Kasszandra!” „Lehet – felelte hűvösen, és erős, hosszú ujját figyelmeztetően rám szegezte. – De tudnod kell, hogy Kasszandrának végül igaza lett.”

Azt hiszem, neki is igaza lett.

De alighanem késő bánat ez már. Az évek során rá kellett jönnöm, hogy ez az asszony az egyetlen fix pont az életemben, és egyre kevésbé viseltem el a hiányát. A két fiú meg a róluk való gondoskodás tartós kapocs volt ugyan közöttünk, és elvált létünkre meglehetősen gyakran találkoztunk, mivel Erika nem kifogásolta, ha a

hivatalos láthatási napokon kívül is találkozom a fiúkkal, s a találkozásokat többnyire náluk ejtem meg (örült, hogy a szemefényeit, akkor is a maga közelében tudhatja), de mindez nem sokat enyhített azon, amit mind kínzóbban éreztem: nélküle magányos vagyok, örökké csak egyhelyben topogó, céltalan és jövőtlen.

Úgy másfél éve meg is vallottam neki. A maga tartózkodó módján fogadta: „De hiszen nem én kergettelek el...” Rosszulesett, bár magam se tudom, mit vártam volna. Azzal is tisztában voltam, hogy megbántódáshoz végképp semmi jogom, mert nemcsak elhagytam, de még a válást is én csikartam ki tőle.

„Mondd – böktem ki hirtelen nem volna kedved... esetleg újra kezdeni?” – s én lepődtem meg legjobban a merészségemen. Ő nem volt meglepve. Bizonyára számolt azzal, hogy ez a kérdés elhangzik egyszer, s magában már mérlegre tette és el is döntötte a dolgot. Nagy, barna szemével szokatlanul keményen nézett rám. „Ezt, tudod, nagyon meg kell gondolnom. Nagyon!”

Örültem, hogy nem utasított el kereken, reményt és bátorságot merítettem belőle. De amint telt-múlt az idő, látnom kellett, hogy mi sem változik. Kapcsolatunk személytelen maradt, ő pedig visszahúzódóbb volt, mint a válás óta bármikor. Azóta persze megértettem, hogy csupán a tapintat vezette akkor. Épp azokban a hetekben bocsátottak el a Művektől, és úgy gondolta, hogy egy nyers *nem* még inkább a víz alá taszítana...

Hát, ilyesmiken morfondíroztam magamban, miközben legalább háromnegyed óra hosszat eredménytelenül tárcsáztam a katonai kórház számát. A mentők információs szolgálata utasított hozzájuk, mivel az előző nap az ő sebészetük adta a készenléti ügyeletet a városban.

Az örökös mással beszél-jelzés helyett végre kicsengett a vonal, és a 4-es sebészetet kértem. Egy fontoskodó, fiatal doktorhoz kapcsoltak. – Szabadna tudnom, kije a betegnek?

– A... bátyja vagyok.

– Túl van a műtéten.

– Tehát minden rendben?

– Azt azért nem állítanám. A körülményekhez képest mindenesetre kielégítő az állapota. Kérem, holnap délelőtt keresse fel a főorvos urat. Én mást nem mondhatok.

Dehogyan nem mondott, csak kérdezni kellett. Hiszen fontoskodó volt, és szószátyár. – A sérülés a ficamnál szokatlanul súlyos, mondhatni, egészen ritka klinikai *casus* volt. Többórás beavatkozást igényelt – és érezhető élvezettel merült el az operáció taglalásába, amelyet maga az osztályvezető-főorvos végzett el. – Hogy pusztán baleset történt volna – fejezte be végül –, azt teljességgel kizárható. Csakis idegenkezűség jöhet számításba. Jóformán kiszakították a karját a vállából...

– Tudják, ki tette?

– Az már a rendőrségre tartozik.

Vagyis megtették a rutinbejelentést. Szegény kis nő! Oda a terve, az elszántsága! Másképp alakul az ügy, mint ahogy elképzelte, habár eddig még sem a rádió, sem a reggeli lapok nem adtak hírt az esetről.

Megköszöntem a felvilágosítást, és letettem a kagylót. Égett az arcom. Újra csak azon ettem magam: hogyan is pöccenhettem be annyira? Jó-jó, stukkert fogott rám, s mint kiderüli, nem brahiból, habozás nélkül lepuffantott volna – de akkor is... Tulajdonképpen már le volt fegyverezve, amikor nekiestem. Tudjisten, mikor épül fel, és fölépül-e egészen? Ha nyomorékká tettem, ugrik az állása. Lám, így üti ki egyik proli a másikat... Csak egy miatt nem aggódtam. Amiatt, hogy elárul. Simán

feldobhatna a zsaruknak, amikor kihallgatják, elfecsegttem neki, hogy a martinból tettek lapátra, abból pedig már gyerekjáték rájönni a kilétemre. De biztos voltam benne, hogy nem fog beköpní. Belém pumpálni akár egy egész tárat azt igen. De beköpní – soha.

Nem valami fényes hangulatban készülődtem az estére.

Fél hétkor aztán a csodabringát föltettem a csomagtartóra, a kutyát meg be a hátsó ülésre, és azzal indultam el, hogyha fene fenét eszik is, ma estére kiverem a fejemből ezt az egészet. Elvégre a srácom születésnapja van, méghozzá a tizedik, ami ugye, mégsem akármí. Későn született gyerek volt a Kicsi. Erika már betöltötte a harmincnyolcat, amikor világra hozta, és évekig élt bennünk a ki nem mondott, csöndes szorongás, hogy minden tekintetben ép-e, egészséges-e. Jelentem, túlságosan is az. Legalábbis ami az eszt, a fizikumát meg az étvágyát illeti. Az utóbbi kettőt kétségtelenül tőlem örökölte, de abban azért reménykedtem, hogy végül mégsem lesz egy akkora megtermett ló, mint amilyen én vagyok.

Szép, meleg alkony volt, és gyér, nyáresti forgalom. Nem bántam, hogy keresztül kell hajtanom majdnem az egész városon. A kis bütyök közben már előreóvakodott az anyósülésre, és bőszen megugatótt mindenkit, akinek volt pofája elhúzni mellettünk a szomszéd sávon.

Az egyik lámpás kereszteződésnél, ahol pirosat kaptunk, rikkancsot pillantottam meg, rákürtöltem és megvettem az esti bulvárlapokat. Ezzel aztán lőttek is a kellemes hangulatomnak. Kövér betűs szalagcímek rikoltottak a képembe: „A VERŐEMBER ISMÉT A SZÍNEN!” „BRUTÁLIS TÁMADÁS EGY FIATAL ÖZVEGY ELLEN!” „ASSZONY A VERŐEMBER ÚJABB ÁLDOZATA!”

Megszületett tehát a sajtóbeli nevem. *A verőember*. Mit mondjak? Nem voltam büszke a keresztségre.

Áthajtottam a kereszteződésen, és az első parkolóhelyen megálltam. Sebtében átfutottam mind a négy újságot, és rögtön láttam, hogy magán a támadás tényén kívül semmiről se tudnak. Az áldozat a kórházban megközelíthetetlen volt, 40 a rendőrség pedig elzárkózott, habár mindenkit biztosított róla, hogy „nagy erővel nyomoz”, ami a zsaruk szótárában mindig is azt jelentette, hogy halvány lila gőzük sincs semmiről se. Az egyik lap azonban ráhibázott a lényegre. Már a szalagcíme is több volt, mint célzás: „KI ALL A REJTÉLYES FANTOM MÖGÖTT? A VEZÉR ÉS KÖRNYEZETE NEM NYILATKOZIK!” A jó memóriájú firkásznak nyilván beugrott a kis nő neve, arról pedig a Vezér felpozozása – és ezzel a két esetet máris összekapcsolta egymással. A szerkesztőség ráadásul a fotósorozatot is újraközölte, úgyhogy igazán prima napot szereztek a Vezérnek. Vigyorogtam magamban, és nem adtam volna egy vak lóért, ha láthatom az ábrázatát, amikor ezt az újságot elébe teszik, de igazában ez se derített fel. Akárhogy néztem is, benne voltam a csávában, és nem tudtam, miként mászhatnék ki belőle. Megint csak abban bizakodtam, hogy a mentorom ezek után talán végleg felszívódik, de a lelkem mélyén nemigen hittem benne.

Pocsék hangulatban indultam tovább, és olyan lassan haladtam a forgalomban, amilyen lassan csak tehettem. Húztam az időt, nem akartam ilyen orrvérzésesen toppanni be. Végére is a kicsi nem tehet róla, hogy az apja egy poltron, aki hagyja magát mindenféle disznóságokba beleráncigálni. Még a megérkezésem után is sétáltam két háztömbnyit, hogy valamelyest összekanalazzam magamat.

Aztán pórázra fűztem a kishavert, vállamra dobtam a *bike*-ot, és bementem a házba, fői az első emeletre. A dallamcsengő hangjára a szokásos indiánüvöltés hangzott fel odabenn: – Megjött apa! Itt van, hurrá!

A kutya szepegeve a lábamhoz húzódtott, én meg máris pacnivá voltam olvadva, mint ilyenkor mindig.

6.

Azt persze tudtam, hogy a bringa bomba meglepetés lesz, de hogy a kutya még annál is nagyobb, arra nem számítottam. – Kié ez a kis tücsök? – kiáltott fel a Kicsi elragadtatva. – Ez a gyönyörű kis csúfság?

– Most már a tied – mondtam –, hiszen nevet adtál neki. De azért csúfságnak nem nevezném.

Mi tagadás, sajgott érte a szívem, mert jól összemelegedtünk már, de láttam a Kicsi örömét, szinte hitetlenkedő boldogságát, és ez bőségesen kárpótolt a veszteséért. Alig tudtam meggyőzni róla, hogy nem csalás, nem ámtítás, tényleg övé a kiskutya, mától fogva egyes-egyedül csak az övé, ami természetesen feltételezi, hogy ezentúl neki kell gondoskodnia róla, azzal átadtam az állatorvosi könyvecskét, ahová az oltásokat meg a betegségeket kell bejegyezni, s ahová tüstént be is írtuk az eddig üres „neve” rubrikába, hogy TŰCSÖK, a gazda nevét pedig átjavítottuk az ő nevére, amihez még akkurátusán hozzábiggyesztette: *3. oszt. tan.*

Ezután kettesben elvonultak a szoba sarkába, a jókora díszpálma alá, hogy közelebről is megismerkedjenek, és úgy vettem észre, a gazdacseré a kis bütyöknek sincs ellenére.

Csak Füles morgott, aki mindedig némán szemlélte az eseményeket: – Ez nagy ötlet volt, apa! Nem hiányzott már semmi innen, csak pont egy blöki... Csak aztán anyunál is nyerő legyen!

Hát, ez Füles, az örök pesszimista. Tizenhét éves, nyakigláb és a világon mindennel elégedetlen. Legfőképp önmagával. Pincemély basszusán naphosszat csak zsörtölődik, s csüggedtebb, lemondóbb, mélabúsabb még Micimackó nevezetes barátjánál is, akitől a becenevét kapta. Számomra van valami megindító abban a szakadatlan küzdelmében, hogy megkísérelje összehangolni állandóan függetlenedni akaró, képtelenül hosszú kezeit és lábait, amelyek valahogy annyira nem tartoznak hozzá, hogy minden alkalommal megkönnyebbülten könyvelem el magamban, hogy egyiket sem hagyta el időközben valahol. Ezenkívül kábé hetente növi ki az ingét, a ruháját, a cipőjét, amiért is én kapok súlyosan szemrehányó pillantásokat az anyjától, „azok a gének, azok a gének!” – sóhajtozások közepette, én meg csak büntudatosan pislogok, és azt makogom: „Hát igen, kissé túlkamaszodik a gyerek...”

Erika, szokása szerint, egyelőre nem került elő. Valahányszor megérkezem, mindig valami halaszthatatlan tevékenység kellős közepében van – mos, vasal, főz vagy dolgozatokat javít, óravázlatot készít –, és általában csak akkor bújik elő, amikor már nem fenyegeti az a veszély, hogy egy könnyü csókot kelljen váltania velem.

Most is csak később jött be, a konyharuhába törölgetve a kezét. Viharfrizurás fejével szótlanul intett nekem, és meghökkenve meredt a kutyára. – Hát ez mi?

– Ajándék apától! – ujjongott a Kicsi.

– Mármint apád úgy képzeled, hogy ez a kis bolhafészek *itt, ebben* a lakásban marad?

Nagyon komoly csend támadt. Füles mohó élvezettel várta a fejleményeket, a Kicsi szája kezdett lefelé görbülni, a kis szőrmók az okos kutya ösztönével egyből kiszúrta, hogy valójában ki is itt a főnök. Fényes gombszemét Erikára emelve apró nyüszítésekkel ugrándozni kezdett körülötte, mondhatni, körülrajongta, de egyben körül

is kuncsorogta, úgyhogy egy ilyen árva, befogadásért esengő, ma született hátártatlanságnak, aminek előadta magát, még egy zord matektanárő se állhatott ellen.

– Semmi bolhafészek – keltem én is a segítségére. – Ott a nyakán a bolhaöv, ma vásároltam. És különben is tiszta, mint a patyolat.

– Vagyis: patyolatfekete – szúrta közbe Füles, az ő kifürkészhetetlen humorával. – Ez, hölgyem, Henkel-minőség!

A Kicsi semmit se mondott, csak nézett az anyjára szívszakasztóan, és csészealjnyi, kék szemét lassanként ellepték a könnyek.

– Hát – sóhajtott fel megadóan Erika –, láttam már szebb kutyát is... Csináljatok neki valami vackot az előszobában – ám azt sietett hozzáfűzni, hogy már most határozottan leszögezi, ő nem fogja naponta háromszor megsétáltatni.

A Kicsi akkor már a nyakában csüngött, és a kutya viharosan körbeviháncolta őket. – Az állatprogram ezennel beindult – dörmögte Füles. – Emberek, honpolgárok! Fogadjatok be magatokhoz minden Tücsököt-bogarat! – és azt a borús holnapot jósolta magának, hogy a kutyasétáltatás *persze* majd az ő kutyakötelessége lesz.

– És ott a másik ajándékom – mutatta a Kicsi büszkén a bringát.

Erika először alaposan megnézte a *bike*-ot, azután alaposan megnézett engem, és végül szárazon megkérdezte: – A főnyereményt ütötted meg, vagy bankot raboltál?

Mondtam neki, nevetni fog, nem is jár túl messze az igazságtól.

De nem úgy vettem észre, hogy nevetős kedvében volna. Egy kifejező fintor kíséretében csak legyintett egyet, és visszament a konyhába, hogy folytassa a vacsorakészítést. – Látod – panaszoltam fel Fülesnek –, ki se néz belőlem egy rendes kis bankrablást.

– Holott mi egy bankrablás egy bankalapításhoz képest! – idézte elégikusan Brechtet, ami természetesen az anyja hatása volt, és olyan szélesen vigyorgott, hogy nagy, lapát fogai szinte kipotyogni látszottak. – Tudod, apa, én baromira tisztelnék érte, de még csak elképzelni is azt, hogy te kirámolsz egy bankot... hát röhög a vakbelem!

Figyelmeztettem rá, hogy tisztelettudóbb is lehetne az ősével szemben, de azt felelte, hogy az igazság kimondása sohase tiszteletlenség, márpedig az igazság az, hogy amilyen frankón erős vagyok, éppen olyan má... jámbor is (*málét* akart mondani, de azt mégse merte), és ha most apróra törí az agyát, akkor se képes visszaemlékezni akár egyetlen esetre is, amikor megruháztam volna, holott maga tudja a legjobban, hogy hányszor rászolgált, és ha valaki egyáltalán megcsapta őt nagy néha, az mindig az anyja volt, és nem én.

– Hát, ha sejtettem volna, hogy ennyire hiányzik neked...

– Hiszen ettől sérült a pszichém! – jajdult fel. – Zsenge gyermekkoromtól nélkülözőnöm kellett a gyengéd, ám mégis keményen fenyítő, atyai kéz szigorát.

Erre hozzávágtam az egyik díványpárnát.

Erre meg a többivel a Kicsi engem kezdett bombázni.

A kutya pedig a nyakamba ugrott.

Fél perc múlva már egymás hegyén-hátán hemperegtünk a szőnyegen, és nemes küzdelemben maradtam alul a túlerővel szemben. Füles a két lábamon ült, s aljas módon legkényesebb pontomat, a derekamat csiklandozta, a Kicsi a mellemen trónolt, és harsány „győzelem! diadal!” rikoltásokkal kétvállra fektetett, a kishaver mindeközben nagyokat nyalintott meleg nyelvvel a képemen, így adva tudtomra, hogyha gazdát cserélt is, attól még változatlanul a barátjának tart.

Később rövizni kezdtünk. Megjelent Erika is, már átöltözve, sötét szoknyában, zsabós, fehér blúzban, könnyű sminkkel az arcán, és nekiállt megteríteni. Ha akarta, még ma is kenterben vert minden nőt, akit ismertem. Magas volt, karcsú és erőteljes, de megtermettségekben is kecsesen könnyed és elegáns. Ez a ritka kettősség már sok férfit megbolondított, engem is. Ráadásul az idő megérlelte vonzóerejét: sötét tónusú, kissé szigorú szépsége mintha csak most, negyvenes éveinek vége felé teljesedett volna ki igazán, és ez a kései virágzás valami megkapóan fanyar jelleget kölcsönzött neki. Nesztelenül mozgott, csöndben tett-vett, ahogy minden dolgát végezte, s ami tökéletesen illett tartózkodó, néha a megközelíthetlenségig zárkózott lényéhez. Én pedig lopva figyeltem a kártyáim fölött, és ugyanazt a szorongatóan fájdalmas örömet éreztem, mint amit annak idején, amikor életemben először pillantottam meg. Lehetetlen, hogy ne volna valakije, gondoltam, és ez a gondolat keserűséget keltett bennem.

Befejezte a terítést, és asztalhoz szólított minket. A vacsora kiváló volt, a húsleves mesés, a narancsos kacska egyenesen fölséges, amikor pedig villanyt oltottunk, és Erika behozta a meglepetést, a maga készítette diótortát, amelyen tíz gyertya színes, pici lángja lihegett, a Kicsi csak suttogni tudott elfogódottságában: – Ó, anyu...

Jó volt itt gyerekek lenni, tudták ők maguk is. Erika mindig sok-sok gyerekre, nagy családra vágyott – talán mert egy korán megözvegyült, falusi tanító egy szem lányaként testvérek nélkül, családtalanul kellett felnőnie –, és meg is volt benne egy nagyasszony minden tulajdonsága. A sok-sok gyerekből, a nagy családból végül nem lett semmi – ahhoz túl sokat tanultunk, dolgoztunk, és túl sokáig nélkülöztünk. De a fiúk, akik későn és nehezen születtek meg, ennek csak javát látták. Ahogy az évek folyamán Erika kialakította hármójuk közös életét, az a kölcsönös feladatvállalásnak, a szolidaritásnak és a ki-kit kora szerint megillető függetlenségnek olyan eredeti és harmonikus elegye volt, amilyennel én még nem találkoztam. Egy kis közösség voltak ők hárman. Szövetségesei, erős támaszai egymásnak. Olykor eltűnődtem azon, milyen is lenne, ha egy szép napon visszafogadnának, és rendszerint szomorkás kétség fogott el. Nem láttam, hogy hol lehetne az én helyem ebben a szilárd véd- és dacszövetségben.

Vagy három éve történt, hogy egy téli délután elindultam hozzájuk. Már szürkült, amikor a szokatlanul nagy hóban a kocsimmal ideértem, és a ház előtti parkban három sísapkás, joggingba öltözött alakra lettem figyelmes: egy sudár, szép mozgású asszonyra, egy csetlő-botló, langaléta kamaszra meg egy gyíkfirge, kis Puckra. Hócsatázva bukdácsoltak a padok között, önfeledt nevetésük fölverte az alkonyi csendet. Emlékszem, szívszorítóan szép kép volt, legalábbis nekem, azóta is gyakran eszembe jutott. Nem vettem észre – én meg minek zavartam volna meg őket? Lassan továbbhajtottam, majd az első kereszteződésnél hazafordultam...

Leszedtük az asztalt, közösen elmosogattunk, aztán visszamentünk a nagyszobába, hogy a Kicsit felköszöntsük. Került egy üveg könnyű pezsgő is, koccintottunk az egészségére, és átadtuk az ajándékainkat. Nem panaszkodhatott. De azért én úgy vettem észre, hogy titokban mégiscsak az eboltási igazolványnak, vagyis a Tücsök kutya birtoklását hivatalosan is tanúsító könyvecskének örül a legjobban.

Meghitt, kedves este volt. Nem kapcsoltuk fel a villanyt, az asztalon, egy ódon rézkandeláberben két gyertya lobogott, azok fénye mellett beszélgettünk. Régóta nem találkoztunk, volt témánk bőven.

A fiúk a nyarukról számoltak be. Füles a haverjaival együtt, fiúkkal-lányokkal közösen, három hetes vízitúrán vett részt, s amint kiderült, minden előzetes borulátása ellenére, igen jól megállta a helyét, de önmaga iránti pesszimizmusán ez mit sem változtatott; a Kicsi néhány osztálytársával Ausztriában, egy nyelvi táborban töltött egy

hónapot, és mivel életében először nyaralt önállóan, ráadásul külföldön és sokféle nációbeli gyerekekkel együtt, minden annyira izgalmas, olyan új és nagyszerű volt számára, hogy válogatni is alig tudott élményei között.

Erika, aki ezalatt Hollandiában járt, Amszterdamból mesélt, meg a matematikai diákolimpiáról, ahová három tanítványát kísérte el. Ritkán múlt el úgy esztendő, hogy valamelyik diákja díjat ne nyert volna hazai vagy külföldi versenyen, de ezek hárman most különösen kivágták a rezet. Egyikük első, a másik kettő harmadik, illetve negyedik lett a saját korosztályában – ő pedig ezzel elnyerte a Huygens-érmet, amellyel a legeredményesebb felkészítő tanárt jutalmazták.

Ezt persze már nem ő, hanem a fiúk árulták el egymás szájából kapdosva ki a szavakat, miközben csillogó tekintettel és olyan büszkén pillantottak rá, amilyenben engem még nem részesítettek, és már nem is fognak. Szemükben anyjuk volt minden dolgok etalonja, s tisztában voltak vele, milyen magas értékű ez az etalon.

– Ez aztán tényleg nagy durranás, ugye, apa? – dicsekedett a Kicsi, miután heves unszolásuknak Erika végül engedett, és nekem is megmutatta a szép bronzplakettet, a nevére kiállított oklevéllel együtt.

– Lám – mondtam, kisilabizálva az okirat fő aláírását a királynő a Cárnőnek! – s láttam, hogy enyhén elpirul.

A diákjai nevezték el „Cárnő”-nek valaha, s ebben sokkal több szeretet és respektus volt, mint gúny.

Vagy a meghitt hangulat tette, vagy az, hogy jólesett neki a gratulációm, egyre inkább feloldódott, s röpke tétovázás után elmondta, hogy váratlan és igen meglepő ajánlatot kapott a héten. Egy kérdéssel fordultak hozzá R.-ből, a tanárképző főiskoláról. Méghozzá személyesen a főigazgató, aki az egyetemen tanára volt, s később kandidátusi disszertációjának egyik bírálója. Átvenné-e a főiskola matematika tanszékét? Mert ha igen, azonnal pályázza meg a megüresedett állást.

A fiúkon látszott, már tudnak a dologról, én alig hittem a fülemnek. – És ezt csak így mondd? – meredtem rá. – Ilyen mellékesen? – s valóban nem fért a fejembe, hogy szikrányi örömet se mutat, holott jónál is jobb ez a hír.

Végre-valahára megszabadul az iskolától, R.-nél kedvezőbb helyet pedig nem is találhatna magának. Sok szál fűzött minket R.-hez. Amellett, hogy közös szülőmegyénk székvárosa, mindketten ott végeztük iskoláinkat: én a kohászati szakközépet, ő pedig a gimnáziumot, majd a tanárképzőt. És több mint huszonöt éve R.-ben ismerkedtünk meg egymással is, éppen a főiskolán, egy képzős-ifjúkohász bálón.

– Mikor kell elfoglalnod a helyed? – kérdeztem.

– Hiszem még meg se pályáztam. És ha egyáltalán megpályázom, akkor is kétséges, hogy elfogadják-e.

– Ez csak a szokásos bohóckodás. Hallottál te már olyan pályázatról, amelyen ne az futott volna be, akit eleve kiszemeltek? Itt pedig te vagy a kiszemelt. Mi a határidő?

– A hó vége.

– Mire vársz, könyörgök? – csaptam össze a kezem. – írd meg és küldd el! Mert az, ugye, meg se fordult benned, hogy kitérj előle?

– Hát, az igazat megvallva... – kezdte bizonytalanul.

– Ide hallgass – vágtam a szavába –, ilyen lehetőséged talán nem adódik még egy az életben!

Bólintott, hogy tudja ő is, maga is így gondolja, de látszott rajta a tanácstalanság,

meg se próbálta titkolni. Annál inkább feltűnt ez, mivel határozatlanság soha nem jellemezte.

– Nem értelek – ingattam a fejem. – Évek óta meghívott előadó vagy az egyetemen, szemináriumokat tartasz, gyakorlatokat vezetsz... Ez az állás egyszerűen nem okozhat gondot neked.

– Nem is okozna. Más a probléma.

– De hát micsoda? Mi az, ami nem tetszik benne?

– Ó, de hiszen nagyon tetszik! – sóhajtott fel. – Kedvemre valóbbat, hidd el, nem is kínálhattak volna. Főállásban tanítani egyetemen vagy főiskolán – végül is mindig erre vágytam.

Igen, régi álma volt ez, jól tudtam én is. És lélekben talán már le is tett róla. De akkor most miért nem ragadja meg az alkalmat? Mi ez a tétovázás, ahelyett hogy kapva kapna rajta?

– Talán ideköt valami? – firtattam. – Csak azt ne mondd, hogy a rémséges iskolád... Mellesleg gondoltál-e rá, mi mindentől szabadulnál meg egy csapásra?

Apró fintort vágott. Még hogy ő ne gondolt volna rá? Túrhetetlen légkörben dolgozott a gimnáziumban. Néhány kollégája, aki nem tudott napirendre térni azon, hogy esze ágában sincs megtagadni, de még csak titkolni se a nézeteit, pokollá tette az életét. Lehetett bár az ország egyik legjobb matektanára, vége-hossza nem volt a különböző zaklatásoknak, rágalmaknak, mocskos kis áskálódásoknak. Mondtam is neki dühömben, hogy nagy kedvem lenne elkapni őket valamelyik utcasarkon, és jól beverni a pofájukat. „Es mit bizonyítanál azzal? – kérdezte. – Csak azt, hogy erősebb vagy náluk.” Bizonyos sztoicizmussal próbálta túltenni magát az egészen. „Ha a társadalmi viszonyok rúttá válnak – magyarázta úgy látszik, rúttá válnak az emberek egymás közötti kapcsolatai is. Olyan emberek gyűlölnek, akikkel soha semmi bajom nem volt, sőt, egyikkel-másikkal kifejezetten jóban voltam azelőtt. Ma pedig... Kész szerencse, hogy nem történelmet vagy irodalmat tanítok. Akkor már rég találtak volna valami ürügyet, hogy kipenderítsenek.” Így azonban semmit sem árthatnak neki, állította, ő nem politizál, ő tanít. Méghozzá két ideológiamentes tárgyat: matematikát és fizikát. Az már egészen más lapra tartozik, hogy ennél a két tantárgynál semmi sem alkalmasabb a dialektika és a materializmus megértetésére.

Ebben bizonyára igaza volt, de abban aligha, hogy nem árthatnak neki. Nem kellett különösebb képzelőerő ahhoz, hogy elgondoljam, milyen az a munkahely, ahol naponta lidércnyomás nehezedik az emberre. Ezt még az ő szívósságával se lehet sokáig elviselni.

Hogy az r.-i katedra nagy tehertől mentené meg, azt persze ő is tudta, és most be is vallotta: – Csak a matekos osztályomat sajnálnám itt hagyni, meg egy-két magántanítványt. A főiskola viszont bőven kárpótolna. Az a képző ma is kitűnő, nagyszerű munkát végeznek, és rengeteg a tehetséges hallgatójuk.

– Hát akkor... – s most már én voltam végképp tanácstalan. – Elárulnád végre, hogy mi tart vissza?

Előkereste az újságtartóból a hivatalos közlönyt, fellapozta, és rámutatott a bekeretezett pályázati felhívásra. – R. túl messze van napi kétszeri utazáshoz – mondta. – És nekem legalább négy napot ott kellene lennem minden héten. Ez egyébként, olvashatod, feltétele is az állás betöltésének.

Megértettem, mi a gondja. A srácok ahhoz még kicsik, hogy hetente négy napra magukra hagyja őket. Az pedig, hogy netán mindhárman R.-be költözzenek, szintén ömiattuk egyelőre számításba se vehető. Füles természettudományi gimnáziumba jár, a

Kicsi meg egy tizenkét osztályos alapítványi suliba, ahol mindenekelőtt több nyelvet tanulhat – mindegy R.-ben nem volna lehetőségük.

Átböngésztem a pályázati felhívást, de nem lettem okosabb tőle. Abba viszont mégse törődhettem bele, hogy elússzék egy ilyen lehetőség.

– Márpedig ez az állás a tiéd lesz, senki másé – fogadkoztam. – Ha török, ha szakad, ki kell sütnünk valamit! Olyan nincs, hogy ne találjunk valamilyen megoldást!

Vállat vont. Ugyan mit? – fejezte ki a mozdulata, és én is éreztem, hogy csak nagyhangú pofázás ez a részemről, és ha nincs semmilyen tippem, helyesebb, ha tartom a számat.

Hallgattunk, csend borult a szobára. A fiúk néma várakozással figyeltek bennünket. A kutya szuszogva aludt az 50 asztal alatt. A kitárt ablakon langymeleg esti fuvallat áradt be, meglebegtette a gyertyák lángját.

Füles szólalt meg csendesen: – Tulajdonképpen miért nem jössz vissza hozzánk, apa?

– Úgy van! Gyere vissza, apa, és kész! – vágta rá egyből a Kicsi. – Hát most is... hát nem tisztára olyan, mintha itt lagnál velünk?

Örültem, hogy gyertyavilágnál vagyunk, és nem látni, hogy a fülem hegyéig elvörösödöm. Erika egyenes háttal, mozdulatlanul ült mellettem, az arca zárt volt, és kifürkészhetetlen, a szeme, akár a lehúzott függöny. Pedig a lelke mélyén talán ő is tudta, hogy a srácoknak igazuk van. Bármilyen történet is közöttünk, egymásra voltunk utalva mi ketten: testvéreink nincsenek, szüleink halottak, rokonaink távoliak, szegről-végről valók. Csakhogy ismertem őt. Ha valaha is hajlandó lesz belátni egymásra utaltságunk tényét, majd akkor teszi, amikor ő látja jónak.

Pillanatnyilag azt látta jónak, hogy véget vessen az ilyen beszédeknek. Hirtelen felállt, és fölkattintotta a villanyt. – Itt a kutyasétáltatás ideje – figyelmeztette a fiúkat. – A biciklit csak holnap próbálhatjátok ki, ahhoz már késő van.

A fiúk felcihelődtek, és sarkukban a kutyával, elporzottak. Esküszöm, hogy úgy láttam, Füles az ajtóból még visszakacsint rám.

7.

Már magam sem emlékeztem rá, mikor fordult elő utoljára, hogy kettesben maradtunk. Feszengő csend szakadt ránk, két-három percig csak néztünk egymásra. Aztán Erika elfújta a gyertyákat, az órájára pillantott és bekapcsolta a tévét.

Ezt nem kellett volna tennie.

A késő esti híradót adták, és a Vezér széles, kihevült ábrázata töltötte be a képernyőt. Éppen tombolva utasította vissza a feltevést, hogy ő állna a Verőember háta mögött. Nincs senki, bömbölte, aki jobban gyűlölné nála az erőszakot, a népharagról azonban nem tehet. Ma már milliók sorakoznak fel mellette, akik minden bizalmukat ő belé helyezik, és ha e milliók között akad valaki, aki az ő agyongyalázott személyének és becsületének a védelmére kel, az nem az ő vétke. – Mint demokrata elítélek minden önbíráskodást – dörögte de mint hazafi, mint a nép barátja igenis megértem azokat az indulatokat, amiket a jelenlegi kormányzat nemzetrontó és népgyűlölő politikája provokál ki. Ők a felelősek, ezek a liberál-bolsevista karvalyok... ezek a májunkat marcangoló döngkeselyűk... ők az igazi bűnösök...

Én meg csak néztem ezt a hájas képű, nyálát frecsegtető, visszataszító alakot, akinek végtére is a bérence voltam, és olyan undorgombócot éreztem a torkomban, hogy rimánkodva fordultam Erikához: adjon már valami töményét, ha akad, mert menten elokádom magam.

– Csak nem tőle? A nép barátjától?

– Te csak ne gúnyolódj – epéskedtem. – Te voltál a párttag, nem én. Te adtad át a játszóteret ezeknek a fazonoknak.

– Neked elment az eszed! – mondta dühösen, és otthagyt. Egy lél üveg ginnel tért vissza, éppen akkor, amikor a Vezér már a személye ellen szőtt baloldali összeesküvésről hablatyolt, s befejezésül kijelentette, hogy vasárnaphoz egy hétre B.-ben hatalmas nagygyűlést tart, ahol majd országvilág előtt leleplezi, hogy mely erők is azok, amelyek az ő lejáratására, egymással bűnös cimboraságot kötve, a Verőember tényleges mozgatói. És bevett szokása szerint egy cseppet se zavartatta magát attól, hogy homlokegyenest az ellenkezőjét állítja annak, amit alig másfél perce mondott – ezzel szemben olyan képet vágott, amilyent csak maga az Atyaúrsten vághatott abban a szent minutumban, amikor eltökélte, hogy vízözönt bocsát a Földre.

– És ez az önhitt, ostoba barom napról napra népszerűbb! – csaptam össze a kezemet. – Hát meddig süllyed még ez az ország?

– Ameddig egy méltóságát vesztett ország csak süllyedhet – hangzott a válasz hűvösen.

Töltött nekem is, magának is, de koccintani nem volt hajlandó, rögtön kiitta a saját kupicáját. – Azért jó volna, ha elkapnák ezt az állatot – intett a tv felé, ahol egy fantomkép jelent meg a Verőemberről. – Még ez is a Vezér malmára hajtja a vizet.

– Minden a Vezér malmára hajtja a vizet – dörmögtem, miközben a fantomképet tanulmányoztam, amelyet a három támadás nyomán a tanúvallomásokból állítottak össze, s amely olyan volt, mint minden fantomkép: sokkal inkább a tanúk színes fantáziáját, semmint a valóságot tükrözte. Ez a kép is lehetett bármely magas, szőke, kékszemű, sportos férfié, feltéve, hogy kellőképpen szögletes arcú, brutális tekintetű és vadállatias külsejű, továbbá vértől csöpögő kést szorongat a fogai között s mindkét kezében egy-egy pisztolyt lóbál. – Úgy, ahogy mondom – ismételtem meg –, itt most minden az ő útját egyengeti. Csak tudnám, mi a titka.

– Ismeri az ősi trükköt. A demagógia akkor hat igazán, ha jó adag igazságot is tartalmaz.

– Hát persze, egy ilyen lepusztult országban nem is lehetne másképp.

– Talán mégis – villantotta ki a fogait.

Vállat vontam, felhajtottam a ginemet. Nem volt kedvem belekapni a politizálásba, különben se konyítottam hozzá valami sokat. Azt azonban nem eresztettem el a fülem mellett, hogy ő is „állat”-nak titulálta a verőembert, akárcsak a kis nő tegnapelőtt, és megengedtem magamnak a sötét viccet, hogy a fantomképre bökve közömbösen megjegyezzem: – Ez akár én is lehetnék, nem gondolod? – Azzal kikapcsoltam a készüléket.

Néhány percig ismét csak szótlánul figyeltük egymást. Úgy éreztem, nem bánná, ha már elmennék, ugyanakkor volt valami várakozásféle is a szemében, ahogy a cserépkályhához húzódva, mintha fázna, rajtam tartotta a tekintetét.

Újból töltöttem magamnak (ő egy kis szemintéssel elhárította), kiittam, és óvatosan megszólaltam: – Hallottad, mit kérdezett tőlem Füles?

– Hallottam.

– No és?

Hallgatott, a homlokát ráncolta.

– Mondd – kérdezett vissza, válasz helyett –, honnan van mostanában ennyi pénzed?

– A fekete munkát néha jól megfizetik.

– Ez a kerékpár szerintem többbe került, mint az én egyhavi fizetésem – nettó.

– Többbe bizony – helyeseltem –, és nem is akármennyivel.

Felsóhajtott, a fejét rázta. – Tudod, hogy nem szoktam panaszkodni, de most már valóban csak egyik napról a másikra élünk. Te meg amint pénzhez jutsz, ilyesmire herdálsz...

– Herdálom? – pillantottam rá szelíden. – Azzal, hogy a Kicsinek örömet szerzek? – de nem hogy haragudtam volna rá, inkább gyönyörűséget okozott ezzel a letolással: akaratlanul is egy feleség szemrehányása volt ez a férjének.

Ő is ráeszmélt, mert zavarba jött.

– Ne forgasd ki a szavaimat, kérlek – mondta szigorúan. – Jól érted te, miről beszélek. Én nem tudom neki biztosítani azt, amire az ilyen ajándékaiddal rákapsz. Természetesen a te dolgod, hogy a pénzed mire költöd, nincs jogom beleszólni, de azt tudnod kell, hogy itt egyre kevésbé fut a szekér, és én már nem tudok többet vállalni. Nem fér bele az életembe.

Tudtam, hogy sokat vállal, az iskolai munkája mellett a magántanítványok, az óraadások a természettudományi karon, a szabadegyetemi előadások (az egyetem egyébként másfél évre visszamenőleg tartozott neki az óradíjakkal), de tudtam azt is, hogy igencsak elkeseredettnek kell lennie, ha elmondta, amit most elmondott. Amióta különváltunk, ez volt talán az első eset, hogy panaszt hallottam tőle. Anyagiokról amúgy se szokott szó esni közöttünk. Cserébe azért, hogy a lakást rájuk hagytam, sose fogadta el a váláskor megítélt tartásdíjat, ha pedig nagyritkán nagyobb összeghez jutottam, következetesen elzárkózott, hogy egy fillért is kapjon belőle. „Adj a fiúknak egy kis zsebpénzt, azt nem bánom, de ezt a mi trojkánkat én is fönn tudom tartani” – és kárba veszett igyekezet lett volna szembeszállni a büszkeségével.

Elnéztem szép, barna fejét, ezt az érett, komoly, súlyos női fejet, amelyet a szeme sarkában sokasodó, finom szarkalábak valahogy még jelentékenyebbé tettek, és arra gondoltam, hogy olyan ez az asszony, akár a nemes fajbor, az idő csak zamatosabbra érleli. Elmosolyodtam azon, ahogy ott áll a kályhánál lehajtott fejjel, kissé előrejtett vállal, összekulcsolt kezét az ölébe ejtve, mint egy megfáradt parasztlány.

– Nagyon boldogtalan vagy? – kérdeztem csendesen.

Kikerekedett szemmel bámult rám, még a szája is megnyílt ámulatában.

– Te megbolondultál! – nevette el magát. – Hogy jut eszedbe ilyesmi?... Boldogtalan, én? Két ilyen fiúval? – és úgy ragyogott rám a szeme, ahogyan már régóta nem.

Ezzel mindig megigézett. Mert két csudát ismertem én életemben, a csapolást a martinban, meg az ő szeme ragyogását. Azt hiszem, egyenest a lelkéből fakadt: nemcsak a szeme, az arca, de egész lénye felizzott és átfényesedett tőle.

– No persze, a fiúk... – dűnnyögtem, pedig most nem ők, hanem az első találkozásunk idéződött fel bennem, a megismerkedésünk azon a bizonyos főiskolás-ifjúkohász bálon ott, R.-ben, a tanárképzőn, huszonhat esztendeje, ahová tulajdonképpen hívatlanul, csak egyik barátom unszolására mentem el, mert akkor engem már felküldött a gyár a nehézipari egyetemre. Ott ültem az ismerős srácok között az aulában felállított, hosszú asztalnál, amelyet a hangulat emelkedtével már bontogatni kezdtek, hogy kellő helyet teremtsenek a tánchoz, és akkor az asztal

túloldalán váratlanul fölemelkedett egy szép szál, sudár lány, kezében pezsgés pohárral, arcán fojtott mosollyal, s ragyogó szemét merészen rám szegezve azt kérdezte, megengedem-e, hogy ő mint a főiskolások KISZ-titkára énám ürítse poharát, így kívánva személyemben valamennyi fiatal martinásznak jó munkát, szép jövőt és boldogságot...

Nem volt szebb és becsesebb emlékem ennél. De fájóbb se. Hiszen nemcsak az idő múlására, visszafordíthatatlan öregedésünkre figyelmeztetett, hanem megtépzott sorsunkra, elragadott illúzióinkra is. És most mégis úgy láttam, talán esélyünk nyílik arra, hogy visszaszerezzünk valamit abból, ami elveszett.

De hát éppen a fiúk – folytattam –, épp ők oldották meg a problémát.

Szemében már kialudt a ragyogás, az arca újból mozdulatlaná vált. – Miféle problémát? – kérdezte egykedvűen.

– Átvágták a gordiuszi csomót. Ha visszajönnék... ha visszafogadnál... nem lenne többé akadálya, hogy megpályázd az r.-i állást. Ilyen egyszerű.

Nem mondott semmit, csak a szemét hunyta be.

Felálltam és odaléptem hozzá. Talán behunyt szeme tette, talán a fáradtsága, amelyet már meg se kísérelt titkolni, egyszerre végtelenül keserűnek és csüggedtnek látszott.

– Mondd – kérdeztem mi a baj?

Nem válaszolt, bennem pedig természetesen kelt a mozdulat, hogy odahajoljak, és megcsókoljam a halántékát, majd domború, fényes szemhéját. Nem rándította el a fejét, az arca se rezdült. És az ajkát se vonta el, amikor gyengéden megcsókoltam. Csupán ennyit kérdezett: – Mire jó ez?

– Szeretlek.

Fanyarkás fintor rezzent meg a szája szélén, de semmit se szólt.

– Soha nem szerettem mást, csak léged...

Most egy pillanatra kinyitotta a szemét, és megláttam benne az előkívánczó, gúnyos kérdést, amit azonban ízlése és önérzete nem engedett kimondani: „Soha? Akkor se, amikor magamra hagytál egy négyéves meg egy tizenegy éves gyerekkel?”

– Nagyon magányos vagyok ám én nélküled, Erika – vallottam be.

– Ezen *akkor* kellett volna elgondolkoznod – vetette oda már ismét csukott szemmel.

– Azóta jöttem rá.

– Elkéstél.

Most én hallgattam egy sort. Eszembe jutott, mit vágtam az arcába annak idején, amikor nap nap után összetűzéseink miatt úgy elmérgesedett a kapcsolatunk, hogy helyrehozhatatlannak láttam. „Mi többé már az ágyban sem tudunk kibékülni egymással. Ne is számíts rá!” Ezt a mázsás durvaságot nem nyelte le. Egy ujjal sem érinthettem meg azután, és ellenkezés nélküli megvetéssel egyezett bele később a válasunkba is.

– Talán van valakid? – kérdeztem csendesen. – Ha ugyan szabad ilyesmit firtatni...

Kis szünet után felelte: – Nem szabad.

Így, el-elakadva, jókora hallgatásokat közbeiktatva beszélgettünk, ha egyáltalán beszélgetésnek volt ez nevezhető, és olyan halk hangon, hogy szinte már suttogásnak hatott. Úgy éreztem, itt az ideje, hogy visszatereljem a lényegre a szót.

– Meg kell beszélünk egymással a dolgot – kezdtem, de ő nem könnyítette meg a

próbálkozásomat.

– Ugyan mi beszélőnivalónk lehet nekünk egymással?

– Füleséknek tökéletesen igazuk van – magyaráztam. – Ha visszajöhetnék, te gond nélkül taníthatnál R.-ben, hiszen én is itt vagyok velük. Más dolgom úgy sincs, és még az a jó érzésem is megvolna, hogy valaki mégiscsak a hasznomat veszi. Miért nem akarod belátni, hogy ez az egyetlen ésszerű megoldás ebben az ügyben?

Olyan mozdulatlan volt az arca, hogy még abban sem lehettem biztos, egyáltalán odafigyel-e rám. Márpedig számomra mindennél fontosabb volt, hogy elgondolkozzék rajta, és kedvezően döntsön.

– Nem kérek én tőled semmi falrengetőt – folytattam türelmesen a világot sem kérek olyasmit, amit nem akarsz, amitől idegenkedsz vagy amire még nem készültél fel magadban. Még csak azt se mondom, hogy költözzünk össze újból. Nem mondom, hogy próbáljuk meg újra kezdeni azt, amit én szúrtam el. Bízunk az időre. Nem kellene feladnod ezt a lakást, és nekem se az enyémet. Sőt, ha akarod, egyelőre csak azokon a napokon laktok itt a srácokkal, amikor te nem vagy idehaza. Aztán majd meglátjuk...

– Kérlek, ne beszélj gycrckségket – szakított félbe.

– Gyerekség? – s meg voltam bántva. – Mi ebben a gyerekség?

– Te világeletemben úgy képzelted, hogyha bármit teszel, ami rosszul sül el, az később meg nem történtté tehető és megbocsátható.

– Vagyis... nem bocsátasz meg?

– Nem arról van szó, hogy én megbocsátok-e, hanem arról, hogy ezek a fiúk nem bábok, akikkel kedved szerint eljátszogathatsz.

– Én úgy vettem ki a szavaikból – feleltem kissé feszesen –, hogy szívesen fogadnák, ha az apjuk visszatérne.

– Csakhogy ezt elfelejtették előbb megvitatni az anyjukkal – vágott vissza. – És az anyjuk se az a valaki, aki ide-oda tologatható.

Most már nagyon zavart, hogy nem látom a szemét. Az arca kifürkészhetetlen volt.

– Önérzeti kérdést csinálsz belőle?

– És ha azt tenném?

Ingoványos talajra tévedtünk. Ha a büszkeségébe ütközöm, tudtam, hiábavaló minden szó, minden érv.

Megint csak hallgattunk néhány percig.

– Végeredményben mit akarsz? – szegeztem neki szelíden. – Meg tudod mondani?

– Meg. Azt, hogy most menj el.

– Rendben van – bólintottam elmelegem. De holnap találkozni fogunk, és akkor majd kerekén megmondod: széna-e, vagy szalma! Ezzel, ha még emlékszel rá, amúgy is tartozol nekem egy ideje. Én pedig ragaszkodom hozzá.

Rám pillantott, szemében-ajkán félig ironikus, félig hitetlenkedő mosollyal. – Ragaszkodsz? Még hogy te... te ragaszkodsz?

– Igen, én. Jól hallottad. És ezúttal nem térhetsz ki. Holnap háromkor alkalmas?

– Holnap háromkor még tanítok.

– Oké, akkor ötkor. Eljössz hozzám, és mindent tisztázunk.

Fölegyenesedett, széles vállát kifeszítette, és villogó szemmel mért végig. Olyan magas volt, hogy csaknem vízszintesen találkozott a tekintetünk. – Szóval ez a módja annak, hogy valaki szobára hívja a volt feleségét?

– Nem szobára, hanem hozzám – mondtam kimérten. – És semmiféle ajánlatot nem tettem.

– Az lenne csak a nagy show, az én koromban!

– Most panaszkodsz vagy kérkedsz? – s olyan pillantást vettem izmos, gömbölyű nyakára és a könnyű blúzban ingerlően duzzadó mellére, hogy belepirult. – Vagy inkább mórlikálsz magad?

De máris megbántam, amit mondtam. Semmi más nem tükröződött most az arcán, csak sebzettség és gyötrellem. Az ajka tépetten legörbült, és megremegett.

– Nagyon megváltoztam én. Jobb, ha tudod. Makacs és megrögzött lettem, mint egy vénasszony. És frigid. Soha többé nem tudnék együtt élni, egy ágyban hálai valakivel. Veled se. Megkérgesedtem...

Megfogtam a kezét, olyan volt, akár a jégcsap.

– Akkor is beszélünk kell egymással...

– Nincs miről – rázta a fejét. – Bennem elpattant valami. Túl spröd voltam... Megroppantam... Gyógyszereken élek...

– Hozzászoktál, hogy egymagad cipeld a terheidet – magyaráztam. – De ha ez túlságosan sokáig tart, a feszültség elviselhetetlenné válik. Nálad pedig, úgy látszik, megközelítette az elviselhetetlenség határát... Te azonban hozzám tartozol – szorítottam meg a kezét. – Akármi történt, és akármi lesz – ez az egy, ami bizonyos. Csakhogy egyszer már ki kell beszélünk magunkat. Értsd meg: rajtam csupán te segíthetsz, rajtad pedig csak én.

De mindegyre a fejét rázta. Némán, elkeseredetten, makacsul és reménytelenül.

Kintről víg lárma csapott fel, trappolás, nevetés, ugatás – csörtetettek haza népeink: Fülel, Kicsi meg a Tücsök kutya.

– Tehát holnap ötkor – ismételtem meg fojtottan, amikor berontottak a szobába.

– Nem megyek el – súgta vissza sebesen.

Biztos voltam benne, hogy eljön.

Hazaérve egy borítékba tett üzenet várt a levélszekrényemben. „*Holnap fél kettőkor a szokott helyen!*” A gondosan formált gyöngybetűkkel.

Én is gondosan helyeztem el a tárcámban.

8.

A Mercurius Plaza Business Center nyolcemeletes, püspöklilára pingált, posztmodern épülete egy háromszög alakú, kis belvárosi téren emelkedett, vakolathiányos, koszlott, öreg bérházak között, és harsány díszletszerűségével legalább úgy kirítt környezetéből, mint az én leharcolt járgányom azok közül a tízmilliós luxuscsodák közül, amelyek mellé voltam merész behajtani a különparkolóba.

Amint kikapcsoltam a motort, rögtön oda is andalgott egy *Mercurius Plaza* feliratú tányérsapkában, *Mercurius Plaza* feliratú, hófehér csokornyakkendő ingben, és *Mercurius Plaza* feliratú, lampaszos, sárga nadrágban pompázó, fiatal maskara, s miután elegendő időt hagyott annak megemésztésére, hogy ő a *Mercurius Plaza* imígyen háromszorosan is hitelesített parkoló-őre, kis lufit formálva kifújta felém a rágógumiját, és sunyi egykedvűséggel megtudakolta, miszerint egészen komolyan

gondolom-e, hogy ezzel a négykerekű ócskavas halmazzal odaállok, ahová álltam.

Előkászálódtam a volán mögül, fölébe tornyosultam, és mondtam neki, hogy bizony egészen komolyan gondolom, de azt még ennél is komolyabban gondolom, hogy amilyen az adjon isten, olyan a fogadj isten, ha tehát nem tisztul menten az utamból, a nyakánál fogva hajítom föl a kapu fölötti párkányra, a szárnyas sarkú Merkúr mellé madárijesztőnek.

Látszott a fiún, akár egy évet adna az életéből, ha most nyomban beletaposhatna az aszfaltba, úgy áradt pattanásos képéről a gyűlölet, de hát egy mikieger csak Walt Disneynél szokott elbánni a megtermett kandúrral, ezért aztán többre nem is telt a dühéből, mint hogy leszakítson a tömbjéből egy parkolójegyet, és bőszen a markomba nyomja. – Ötszáz! – üvöltötte. – Örséggel! Garanciával! Megszoptatva! Elringatva! Egy órára!

Tányérsapkája szalagjába tűztem a bankjegyet, azzal otthagytam, hadd hisztizze ki magát. Nekisétáltam a napvédőüveges kapunak, és az, zajtalanul megnyílt előttem.

A zárt átriumos, dísznövényes-szökőkutas, légkondicionált előcsarnokban – amely akkora volt, hogy egy egész megfáradt tehéncsorda kényelmesen letanyázhathatott volna benne – már senki se próbált rám akaszzkodni, pedig lézengett ott egypár adó-vevős, kiklopfolt fülű kigyúrt gyűri, de csak a kopott farmeremet meg a napszíta, kockás flanelingemet vették szemügyre szúrósan és gyanakvón. Ebben a szerelésemben valószínűleg ugyanolyan feltűnést keltettem itt, a menedzser szabású, színes és sötét öltönyökben ki-be siető üzletemberek között, mint a Skoda 105-ösömmel odakinn, a parkolóban.

A sárgarézből készült cégtáblák között megkerestem a Holmes & Watson Ügynökséget (keresztbe fektetett angolpipa meg nyeles lupé volt az emblémájuk), aztán a légkondicionált liften felsuhantam a hetedikre. A légkondicionált folyosón egy nagydarab, pisztolytáskás, gumibotos alak támasztotta a falat, épp a zártláncú kukkoló kamera alatt, tetőtől talpig végig mért, majd akkorát ásított, hogy attól féltem, leszakad az állkapcsa. A folyosó végén levő biztosítótársaság házi vérebe lehetett, és halálosan unta a silbakolást.

Benyitottam a detektívügynökség ajtaján, és egy csupakék és csupa ablak irodában találtam magam, ahol a számítógépek mögött ülve két titkárnő fogadott. Egyikük platinaszőke volt, a másik koromfekete (a magam részéről határozottan hiányoltam egy vöröshajú harmadikat), és a platinaszőke gépies mosollyal nyújtotta felém a tenyerét. Nem létező névjegykártyám átadása helyett szívélyesen kezét ráztam vele, és csak úgy parasztosan bátorkodtam bemutatni magamat.

– Foglaljon helyet, uram – mondta jégvirágos hangon a hölgy, és már egyáltalán nem mosolygott. – Több, mint egy negyedórával előbb érkezett a megbeszéltnél... – s csakúgy, mint a feketehajú, vagy fél percig az edzőcipőmet, a farmeremet meg a flanelingemet tanulmányozta. Azután bejelentett a házitelefonon, ismét megmustrálta az öltözékemet, majd visszafordult a számítógépéhez. Átmenetileg megszűntem létezni a számára.

Ültem az ügyfeleknek fenntartott, ülőkádszerű dizájnban, melyben akkora kényelem esett, hogy vállatószerűeknek is megtette volna, és hallgattam magamban a percek vánszorgását. Odakinn hétágra sütött a nap, a város élte a maga zajos, nyüzsgő életét, itt azonban hűvös volt, és holtnéma csend, akár egy temetőkápolnában. Hol a kék mutató, fehér tányéros órát néztem a falon, hol meg a két nőt, akik kifejezéstelen arccal, nesztelenül zongoráztak a gépeiken. Egyikük se mondhatta már fiatalnak magát, de mutatósak voltak, keményhúsúak, szemlátomást jól karbantartották őket. Csak a tekintetükben volt valami kellemetlenül ismerős, de nem tudtam rájönni, hogy micsoda.

Unalmamban az asztalkára helyezett napilapokat kezdtem nézegetni, bár kora reggel már összevásároltam és áttanulmányoztam valamennyit. Nem mindegyik közölte le a fantomképemet, de a Vezér nyilatkozatát kivétel nélkül az összes, és az esti tévétudósításnál jóval bővebb terjedelemben. Minél többször olvastam el, annál inkább gondolkodóba ejtett. Arra rá se rántottam, amit a személye ellen szőtt baloldali összeesküvésről szövegelt, hiszen ez hozzátartozott a napi rendes hantájához, de amit a közelgő b.-i nagygyűléséről mondott, az bizony szöveget ütött a fejembe. Még hogy ő maga fogja leleplezni a Verőembert? Meg az egész provokációt? Mit jelentsen ez? Blöfföl vagy mégsem?... Akárhogyan állt is a dolog, nem tetszett nekem, és megerősített benne, hogy igenis helyes döntés volt bejelentkezniem ide. Ráadásul azóta már nemcsak magamról volt szó, hanem Erikáról és a fiúkról is. Mert amit tegnap este Erikának megígértem, azt csakis úgy vállalhatom, ha örökre leszámolok ezzel az üggyel. És evégett kész voltam mindenre.

Pontosan tizenegy húszkor kinyílt a belső szoba párnázott ajtaja, és keretében megjelent egy magas, vékony, szépen öszülő férfi, kezében pipával.

Felálltam, hogy üdvözljem, de megelőzött. Odalépett hozzám, és szótlanul megölelt. Ő volt Agár, a nemrégiben még nagy hírű zsarú, egykori legjobb barátom, s alighanem az egyetlen ember, aki segíthet rajtam.

– Hetven percig senkit se kapcsolhat be hozzám – utasította a platinaszőkét, mialatt beteretelt a dolgozószobájába, és ahogy a szemem sarkából láttam, ez a „hetven perc” mély benyomást tett a hölgyekre.

Énrám pedig a dolgozószoba tett hasonló benyomást. Maga volt a pompa, a meghittség, amolyan múlt század végi angol modorban – legalábbis ahogy néhány filmemlékemből felderengett. A legkülönfélébb árnyalatokban minden barna, még hozzá pasztellszerűen melegbarna volt a jókora helyiségben: körös-körül a magas faburkolat, a falba süllyesztett sok-sok szekrény és könyvespolc, a függöny és az ablakokat rámba foglaló drapéria, az önmagában is vagyont érő perzsaszőnyeg, a hatalmas íróasztal, a bőrből készült, súlyos ülőgarnitúra meg a díszkandalló előtt terebélyesedő két fotel, amelyek egyikébe leültetett. De barnás árnyalatú volt még a kandalló erezett márványlapja és a faburkolat fölötti, finoman csíkozott tapéta is. A falon bekeretezett képek függtek, különböző Sherlock Holmes-ábrázolások.

– Hát, tudod... – rázogattam ámultan a fejemet. – Hallottam ugyan innen-onnan, hogy maszek kopóként is te vagy az első, meg hogy van mit a tejbe aprítanod, de azért erre... hát, bizony, erre nem számítottam.

Régi szokása szerint csak a szemével mosolyodott el. – Sört vagy whiskyt?

– Ezt, ugye, nem komolyan kérdezed?

Kiszólt a házikészüléken az italért, és a dohányzóasztalkán felütötte előttem a cigarettatartó fedelét. Közben felnyalábolta a lap-topját meg a nagy halom napilapot (az egyik éppen azon az oldalon volt kihajtva, amelyiken a fantomképem ékeskedett), és valamennyit átrakta az íróasztalára.

Kivettem a tartóból egy hosszú Marlborót, de nem gyújtottam rá, csak morzsolgattam az ujjaim között, és őt figyeltem. Talán a fényűző helyiség okozta, vagy talán az, hogy krémszínű öltönyében, egész választékos megjelenésében tökéletesen illett ebbe a környezetbe, de egyszerre valahogy elbizonytalanodtam. Szinte képtelenségnek éreztem, hogy előhozakodjam azzal, amiért idejöttem. Hiszen bármilyen jóbarátok voltunk is valaha, az idők során mégiscsak messzire vetődtünk egymástól. A nehézipari egyetemem még együtt kezdtük ugyan, de ő a második év után otthagya, és egy toborzási felhívásra a rendőrtisztai főiskolára jelentkezett, majd a jogtudományi egyetemre is beiratkozott mint levelező hallgató. Egy darabig még

írogattunk egymásnak, meg-meglátogattuk egymást, de egyre kevesebb közös témánk, megvitatni való dolgunk maradt; érdeklődésünk és tanulmányaink, később meg munkánk és kötődéseink merőben más irányúak voltak. Én végzett mérnökként visszamentem T.-be, a kohóba, és hamarosan megnősültem, ő pedig megkezdte nagy ívű, valóban szédületes karrierjét, aminek már csupán távoli szemlélője lehettem.

A feketehajú titkárnő egy tálcán behozta a whiskyt (12 évesnél öregebb Chivas Regal!), jéggel, szódával, rágcsálnivalóval, és Agár udvariasan biccentett neki:

– Köszönjük szépen, Mrs. Hudson!

A nő elnyomott egy kis mosolyt, és ringó léptekkel távozott.

Én rágyújtottam, és a homlokomat ráncoltam. – Úgy látom, egész jól elmókáztok itt magatokban. Még hogy Mrs. Hudson! Ugyan ki légyen ő?

Letelepedett velem szemben, bogozgatni kezdte a dohányos zacskóját.

– Mr. Holmes házvezetőnője a Baker Street 221/b-ben – válaszolta, miközben hozzálátott a szertartásos pipatömködéshez. – Régi, jó elvtársnő, a beosztottam volt az egyik akciócsoportban. Egyébként kétszeres országos bajnok sportpisztoly-lövészetben, s bár a versenyzést már abbahagyta, még ma is kapásból kilövi a staubot a szádból, ha szépen megkérjük, hogy produkálja magát.

Szívtam a cigarettából, és kezdtem pedzeni a dolgot.

– Hát az a platinaszőke hölgyemény?

– Ő az erkölcsrendészetten szolgált. Viharvert és viharedzett öreglány, úgyhogy helyesen teszed, ha mindig levett kalappal beszélsz vele.

– Nem tudtam rájönni, honnan olyan rohadtul ismerősek – bólogattam. – Hát a kapitányságokról. Ott láthatod ezeket az éles vonású, kifejezéstelen arcú, szúrós szemű nőszemélyeket, amikor éppen lebaltáznak a személyid, a jogsid vagy az útleveled miatt. Mert hibát aztán mindenben találnak.

– Ne bánts a testületet – korholt békésen. – A testület legalább még működik és teszi a dolgát.

– Hát hogyne, főleg elrettent! Tegnap is csak két vállalkozót lőttek szitává a városban, és mindössze három lebujba vágtak be kézigránátot.

– Ez azért már jobb a múlt heti átlagnál, nem? – és azzal a félig derűs, félig szarkasztikus mosollyal nézett rám, amit soha más arcán nem láttam, csak az övén. – Ráadásul most még sikerült is elkapni az egyik elkövetőt. A pasas ugyan csak azért nem tudott megpattanni, mert fél lábát leszakította a robbanás, de ez semmit sem von le a példátlan sikerből. Lesz is ma délután hét országra szóló sajtótájékoztató, arra mérget vehetsz!

Összevigyorogtunk. Az hiszem, egyformán örültünk annak, hogy kezdünk rátalálni a régi hangra, klottgatyás kamaszkorunk pléhpofa-stílusára.

– Mondd – kérdeztem tulajdonképpen miért kellett megválnod a jardtól?

Végzett a pipatömködéssel, és két gyufaszállal rágyújtott.

– Ezzel a „megválnod”-dal csudaszépen fejezted ki magad, hallod – fújta ki a füstöt. – Én nem *megváltam*, pajtás, engemet kirúgtak. Ki bizony, annak rendje és módja szerint. Érdemeim el nem ismerése mellett nyugállományba vágtak mint pártállami kreatúrát.

– Pizok kollaboráns – mondtam.

– Na ja, persze te könnyen beszélsz! Te, aki reggeltől napestig szabotáltad a munkát, és stikában a martint robbantgattad...

– Élvezem is a jutalmát, pajtás, élvezem tiszta lélekkel! Alig győzöm havonta felmarni a zsíros járadékomat.

Egy pillanatra az arcomba meredt.

– Szarházi – mondta. – Munkanélküli vagy, és ezt így kell megtudnom?

– Most rólad van szó – figyelmeztettem.

Eregette az illatos füstöt, és kedvetlenül legyintett.

– Hagyjuk ezt – mondta ma már nem téma számomra. Holtbiztos, hogy saját szántamból is eljöttem volna, semmi keresnivalóm se volt ott többé. A testületet taccsra tették, legalább egy évtized, amíg itt újra olyan rendőrség lesz, amelyik megérdemli a nevét. Engem már hat lóval se vonszolnának vissza. Még a nyugdíjamról is szívesen lemondanék, nehogy bármi odakössön, ami adott esetben netán még feszélyezne, de hát nyugdíjról, sajnos, nem lehet lemondani.

Világos beszéd volt, s ahogy ismét szétnéztem a helyiségben, úgy gondoltam, meg is engedheti magának, hiszen a magánkopóság minden jel szerint igencsak beütött neki. Persze, volt mire építenie. Harmincévesen már saját nyomozócsoportja volt, harmincöt évesen bünygyi igazgatóhelyettes lett, majd ezredesi rangban az ország első kriminalistája, legendás, nagy nyomozások hőse, a közönség szemében a tévedhetetlen szuperzsaru, akivel állandóan foglalkoztak a médiumok, s akinek bravúros nyomozásairól könyveket írtak. Nem irigykedtem rá azért, hogy most is jól fut a szekere, csak éppen az járt a fejemben, ami nem először: sok ismerősöm megcsinálta a szerencsáját az elmúlt években, míg én csupán bambultam, és a szájamat tátottam ámulatomban a partvonalon.

Annyit kérdeztem meg merő kíváncsiságból, hogy kit tiszteljek dr. Watsonban, a cégtársában. Egy pénzügyi jogászzsenit, mondta, aki vele egy időben repült a gazdasági rendészettől.

– Ezt az egész mókát ő találta ki, amikor tető alá hoztuk az ügynökséget. Azt mondta, kiköpött Sherlock Holmes vagyok, ha nem tudnám, én meg belenéztem a tükörbe, és gondoltam egyet: miért nem venném a Nagy Szimatra a figurát? Neki viszont cserébe jókora bajszot kellett növesztenie, hogy ő meg a jó öreg Watsonra hasonlítson.

– A francba – nevettem el magam –, primán összehoztátok! – Hogy persze miféle pénzből, azt nem az én dolgom volt fessegetni. – De azért tudod, van benne valami infantiliztnus.

Kibontotta az üveget, és töltött a poharakba.

– Van hát – hagyta rám –, mint minden reklámban. Ma ez kell az ügyfeleknek. A bunkók meg különösen buknak rá, és a mi klientúránk túlnyomó többsége bunkó.

– De hétjegyű összeggel a farzsebben, mi?

Megbotránkozva meredt rám. – Nyolc-, vagy kilencjegyűvel, fiacskám! Mit tartasz te rólunk? Mi nem vagyunk egy piti cég! Mi szolgálunk és kaszálunk! A Holmes és Watson Ügynökségnek csak a pusztá megközelítése is száz rongy mint foglaló.

Szívtam a cigarettámat, s bár semmi közöm se volt hozzá, megkérdeztem, hogy tulajdonképpen mivel foglalkoznak, ha nem titok.

Nem válaszolt azonnal. Elém tolta az egyik poharat, a másikat a kezébe vette.

– Miért lenne titok? – vontá meg a vállát. – Azzal, amivel egy magánnyomozó iroda foglalkozik. Féltékeny bankelnökök kurválkodó nejeit figyeljük, megkeressük hisztis újjagzagnék clkóricált ebeit, rendkívüli diszkrécióval bonyolítjuk meglovasított Mercik visszavásárlását... – Észrevette, hogy félszememet lehunyva, oldalra billentett

fejvel, felettébb, kétkedve hallgatom és erre két bodros füstfelleget eresztett ki a szája szélén. – No, meg azzal – bólintott amit nem mondok el neked.

– És abban van a lényeg, igaz? A vastag lóvé.

– Abban. – S röpké szünet után, mintegy mellékesen, hozzátette: – Nagy pénzek nagy pénzzé tétele nem mindig banki művelet.

Talányosán hangzott, de azért nem annyira, hogy egy gyerek is meg ne értse.

– Elég a marhaságokból – emelte fel a poharát. – Örülök, hogy itt vagy, és végre láthatlak.

Összeütöttük a poharainkat, és fenéig ürítettük. Úristen, ez volt ám a whisky, csak úgy cirógatta-melengette belül az embert! Pislogtam a gyönyörűségtől, ő pedig látva ezt, rögtön újratöltött.

– Ez a gyöngéd hát megmaradt – bólogatott. – A whisky. Volt, hogy a fele ösztöndíjadat ráköltötted, a városi csemegeboltban szerintem kizárólag miattad tartották raktáron. Emlékszel? Még az alapszervünk is napirendjére tűzte. Miért iszik egy tősgyökeres munkásgyerek skót whiskyt? Micsoda nyugatmánia!

– De te a védelmedbe vettél. Talán jobb lenne, ha házipálinkát vedelne? Attól lesz itt végül mindenkinek egy marék hamu a májából. Sőt, még Engelsre is hivatkoztál, hogy egyszer egy egész karton whiskyvel lepte meg Marxot. Persze te találtad ki, mi?

– Nem, tényleg olvastam a Marx-Engels levelezésben. Csak ki kellett keresnem a kötetből...

Hallgattunk, fojtott mosollyal figyeltük egymást.

– Hát nem mondom, meggyarapodtál egy-két kilócskával – állapította meg –, de úgy látom, azért még tartod a régi formát.

– Te viszont, az öszülést leszámítva, semmit se változtál.

Nem hízelegtem, valóban remekül nézett ki. Arisztokratikusan keskeny arca és szürke szeme ugyan nagyon is megváltozott (hogy azt ne mondjam: elzsarusodott), rezzenéstelenné és kifürkészhetetlenné vált, de ő aztán egy dekát se szedett fel, ugyanaz a fiús alkat maradt, aki volt. Szikár természetével választékos, szinte előkelő jelenségnek hatott, s egyúttal csalóka módon törékenynek is, holott ha valaki, én aztán tudtam, hogy ez a csupa csont, csupa ín alak olyan, akár az acélrúd. T.-ben egyszerűen elkerülhetetlenek voltak a verekedések. És Agár mindig fényesen megállta a helyét: hosszú, sovány karjával úgy dolgozott, mint a motolla, és senki se hitte volna, míg meg nem tapasztalta, hogy az ökölcsapása fölér egy lórúgással.

Bizonyára a művész is ezt látta meg annak idején, a szívósságát és a törhetetlenségét, amikor mindannyiunk közül őt választotta modelljéül. Az ifjú martinász szobra, az azbesztkalapos, hetykén fölvetett fejű, kamaszosan sovány, de mégis valami rejtelmes erőt sugárzó bronzszobor máig ott áll az egykori acélmű előtt. És, hajói tudom, ma már városkánk egyetlen világi tárgyú köztéri szobra, mivel nemcsak a Lenin-szobrot takarították el néhány éve, hanem a háromalakos felszabadulási emlékművet is, meg azt az allegorikus kőfigurát, amelyet az 1929-es nagy sztrájk és sortűz mementójául emeltek.

– Tévedsz – rázta a fejét, amikor megemlítettem neki –, nemrég ezt is lebontották, és most raktárban hever. A városi testület úgy vélekedett, ha nincs többé vasgyár, minek oda kohászszobor, és megírták, hogy vihetem, ha akarom, odaadják bagóért. Lehet, hogy el is hozom.

– Ne bomolj! Mit kezdenél vele?

– Felállítom a kertemben.

Az arcába kémleltem. Most nem tudtam megállapítani, hogy ez morbid humor-e tőle, vagy igazán így gondolja.

– Fogalmam sincs, honnan tudják, hogy én voltam a modell.

– Ugyan már – mondtam –, a városban mindenki tudta...

Ezzel benne is voltunk az emlékeinkben. Húszévi barátság kötött össze bennünket, a gyerekevektől a fiatal férfikorig. Már első általánosban egymásra találtunk, és ebben bizonyára félárvaságunk is szerepet játszott. Ő az apját veszítette el igen korán, én anyámat, s bár neki fivérei és nővérei is voltak, igazából mindig engem tekintett testvérének. Pedig a félárvaságunkat kivéve, szinte mindenben különböztünk egymástól: én szakasztott olyan voltam, mint minden átlagos srác mifelénk, csak a fizikumom emelt az átlag fölé, ő azonban különös fiú volt – sokak szemében már gyerekkorában is különöc érzékeny és zárkózott, szokatlanul önérzetes, az esze meg vágott, akár a borotva.

Állandóan a könyveket bújta, és nem ismertem senkit, aki nála jobban szeretett volna tanulni; valósággal becsületbeli kérdéssé tette, hogy mindig mindenütt évfolyamelső legyen, az általánosban meg a szakközépben éppúgy, mint később az egyetemen. És emiatt senki se nézhetett rá görbén, senki se nevezhette strébernek, mert közben nyakig benne volt minden buliban, és ha valami különösen nagy baromságot műveltünk, még a balhét is kész volt egyedül elvinni, mert tudta, hogy az előmenetele miatt neki inkább elnézik, mint akárki másnak.

Nevettünk, ahogy most fölidéztünk néhányat a gazemberségeink közül. Akkoriban azonban véresen komolyan vettük ezeket a szelídnek aligha mondható csínytevéseket, megannyi férfipróbának, és aki elbukott rajtuk, annak többé nem volt becsülete a szemünkben. Titokban a mi kettőnk barátságát is valami effélének tartottam, szüntelen próbatételnek, és boldog voltam attól, hogy barátságunk az összes próbát kiállja, s még meg is edződik általuk.

Szerettem Agárt, ahogy csak kamaszok tudnak szeretni egy barátságban, szemérmesen és elfogultan. Végtelenül büszke voltam rá, s noha magamat se tartottam éppen nehézgyűnűnek, mindenkor elismertem a szellemi fölényét. Leginkább mégis az akaraterejét csodáltam, azt a hol megható, hol lefegyverző erőfeszítést, mely abban a konokul föltett szándékában nyilvánult meg, hogy a mi kis, felsővidéki városunk szülőttéből, egy prolicsalád legkisebbjéből minél és minél többre vigye. Valami olyasmi fütötte, amit én soha nem éreztem magamban, de ami hasonló hőfokon például Erikában is munkált. A feltörekvés, a kiválás vágya.

Nem, engem semmi efféle nem izgatott. Én természetesnek vettem, hogy folytatni fogom az apám, a nagyapám, a dédapám szakmáját, ez tökéletesen kielégített, ennél több becsvágy nem élt bennem. És nem élt bennem a minálunk annyira megszokott és jellemző dinasztikus büszkeség se. Emiatt Agár, és később Erika is sűrűn illett szemrehányásokkal, mondván, ha egy polgár büszke arra, hogy emberöltőkre vezetheti vissza a családfáját, legyenek hát csak én is rátarti arra, hogy a családfám nem alábbvaló az övékénel.

Most már megvallhattam Agárnak, hogy magamban mindig csak mulattam az ilyen beszédeken. Akárcsak azon, ahogy a marxizmust próbálták belém plántálni, roppant igyekezettel, de vajmi kevés sikerrel (habár polgár- és tudszoc-vizsgáimon utóbb nagyon is hasznát láttam buzgalmuknak), amivel nekik sok bosszúságot, szegény apámnak meg sok szomorúságot okoztam. „Két ilyen gyémánteszű ember agitál téged – zsémbelődött egyszer –, te meg... eh, tökfilkó vagy te, semmi más!” Nagyon szerette Agárt, Erikát pedig, amióta csak ismerte, valósággal isteníttette. „Hagyja csak, apám, hagyja – csitítottam az öreget –, a teóriák nem nekem valók, majd ha verekedni kell,

akkor szóljon. Akkor ott leszek.

– És ott voltál – szólt közbe érdeklődve Agár.

– És volt verekedés? – kérdeztem vissza.

Felhajtottam a whiskymet, és rágyújtottam egy újabb cigarettára.

– Látod – fújtam ki a füstöt hát ennyit ért az egész. Nem tudok egyetlen olyan üzembről vagy szövetkezetről se, ahol szenvedélyesen vitatták volna a rendszerváltást. Ma már persze „gengszterváltás”-nak nevezi a jó nép mindenfele, mert ha egyebünk nem is, az akasztófahumorunk megmaradt, de akkoriban mindenki repesett a boldogságtól, hogy most aztán majd ránk virrad a bazi nagy jólét és bőség kora.

– Te is?

– Igen én is. Csak az én szegény, öreg, nyugdíjas faterom lármázott odafönn T.-ben. Tüntetést akart szervezni, meg sztrájkot, ami elől szép békésen kitért persze mindenki, kivéve azt a néhány szemetet, akik erre föl rámásztak, és elkezdtek mocskolni a mozgalmi múltja meg az ötvenes évekbeli párttitkársága miatt. Megdobálták azt utcán, féltéglát hajítottak az udvarába, szarral kenték be az ablakát... Egy régi haver keresett fel, az mondta el a dolgot. Azonnal bevágódtam a Skodámba, irány: T. Tudtam, ki a főszájas. Elmentem hozzá, és szép szóval figyelmeztettem, hogy ne keresse magának a bajt, állítsa le a szemétkedést, amíg nem késő. Mert ha nem vet véget neki, és az öregemnek csak egyetlen hajszála is meggörbül, én újra eljövök ide, és akkor a város összes lumpenje, szkinhedje, zsaruja se menti meg attól, hogy megtoroljam rajta: itt, ugyanebben a szobában, mutattam, ahol most állunk, higgadtan és módszeresen rokkanttá fogom verni! Értett a szóból, sőt, azt hiszem, csakis az ilyen szóból értett. Nem zaklatták többé az öreget. De hát, rajta már az se segített. Belehalt a csalódásába, a keserűségébe... – s nem tettem hozzá, ami azóta is kísért: „meg a válásomba”. – Jólesett a leveled – mondtam –, amit akkor írtál nekem.

– Szerettem az öreget. Karakán, tiszta ember volt.

– És naiv, mint egy kisúttörő. Vakon hitt a szövegben:

„*A munkásoké a jövő...*”

– Mi is énekeltük valamikor...

– Főleg te meg Erika – rosszmájúskodtam. – De hogy te még ma is ezt dalolnád, hát tudod, itt ülve most nálad, kötve hiszem. Feltéve persze, hogy nem szoktál nosztalgizálni.

Magam sem értettem, mi ütött belém, hogy provokálom, hacsak az nem, hogy amit kérni akartam tőle, nem volt csekélység. Egyelőre még nem is tudtam, hogy kerítsem rá a sort.

Ő azonban fel se vette, elengedte a füle mellett. Fogta az üveget, ismét töltött.

– Hogy megy a sorod? – kérdezte. – Mesélj magadról.

Mi elmondani valóm lehetett volna? Aki még ötvenéves sincs, de már végkép szöggre akaszthatja a diplomáját, mert az annyit sem ér, mint a papiros, amelyre rányomtatják, nem szívesen beszél sem a sorsáról, sem magáról. De azért mégis elbeszéltem neki egyet-mást a hányattatásaimból, ami voltaképpen abból a hasztalan iparkodásból állt, hogy állást találjak magamnak. Miután U.-ban bezárták a Műveket, s azzal a fővárosban befellegzett a kohászatnak, és abban a néhány kis öntödében, amely nagykeservesen talpon maradt, nem volt rá esély, hogy elhelyezkedjem, boldog-örömet visszamentem volna T.-be. Mindenfelől azt rebesgették akkoriban, hogy az acélgyár sikeres privatizáció és nagyszabású fejlesztés előtt áll, az egész régió legkorszerűbb kohászati bázisává alakul át. Erre az történt, amire senki se számított: bezárták és felszámolták. Egy kétszázötven éves szakma szűnt meg szinte egyik napról

a másokra, és ez ott, ahol sok-sok emberöltő óta mindenki a gyárból és a gyárért élt, egy gyilkos tömegkatasztrófával ért fel.

– Nem tudom, mikor jártál utoljára T.-ben – pillantottam rá –, de nem ismernél rá. A szó szoros értelmében minden összeomlott: egy nagy, züllött lumpentanya ma az egész város. Se munka, se megélhetés. Bárhová nézel, pusztulás, nyomor és bűn. Aki csak teheti, szedi a sátorfáját, és menekül...

– Tavaly voltam fönn, Mindenszentekkor, az öregek sírjánál – bólintott. – Valami rettenetes, ami ott van. Fel kell robbantani ezt a várost, mondta a nővérem, az lesz a legjobb, hidd el, felrobbantani valamennyiünkkel együtt, és aztán felszántani és beszórni a helyét sóval, ahogy az ókoriak tették! De arról azért hallani sem akar, hogy ideköltözzék hozzám. Te úr lettél, mit kezdenél velem? A cseléded meg nem leszek...

Hallgattunk. Megértettem, hogy ugyanaz a kín gyötri őt is, ami engem is gyötör. Közös fájdalom volt ez, ahhoz hasonló, mint amikor szülőföldjét vesztí el az ember. Mert nemcsak bennem, benne se halványult el a kötődés érzése városunk iránt. De még talán ennél is többről volt szó. Arról, ami a mi életünkben már megmásíthatatlan tényé vált. Egy nemzedék, mely egy osztály képviselőjében, magasra vette röptét, végül szárnyra szegetten aláhullt. És ezen nem változtatott az sem, ha akadtak olyanok is, mint például ő, akik megúszták a zuhanást, s folytathatták az útjukat. Mert ez már egy másik történet volt. Csupán egy magántörténet.

– Valaha hidat akartunk verni a csillagokig – dörmögtem –, és hol az a híd?... Egyszer azt mondta Erika, hogy tulajdonképpen mi vagyunk a szocializmus első és utolsó nemzedéke, és ezt a nemzedéket éppen ezért senki se fogja megérteni igazán. Azt hiszem, igaza van. Olyan dolgokat oldottunk meg és végeztünk el, amelyeket még soha egyetlen nemzedék sem előttünk, és a bukásunkban még sincs semmi szép vagy nemes. Semmi felemelő... Nevetséges, kijátszott balekok vagyunk, ennyi az egész... Szánalmas megverték...

– Én nem lettem balek – mondta szárazon. – Én nem hagytam magam. De persze, ez nem tartozik ide, ez egy másik ügy. Magánügy, ha úgy tetszik. Az én privát ügyem...

Egy pillanatra rácsodálkoztam, hogy mennyire azonos vágányon futnak a gondolataink, de ő máris témát váltott.

– Mi van Erikával? – kérdezte. – Mit tudsz róla? Hallottam, hogy elváltál tőle, te világbarma...

Ezt most én eresztettem el a fülem mellett.

– Először el sem akartam hinni – csóválta meg a fejét, és kortyolt az italából. – Sose felejttem el azt a főiskolai banzájt, amikor megismerkedtünk vele. Felállt, merészen a szemembe nézett, és rád köszöntötte a poharát... Elállt az ember lélegzete, hogy milyen szép az a lány! Ahogy ott állt sugárzón, napbarnultan, mosolyogva, a hosszú, sötét hajával, szálfegyenesen... Abszolút pillanat volt. Egy fél tucat, ha akad ilyen az ember életében.

Csak egy, gondoltam, csak egyetlenegy!

– Mit tudsz róla? – ismételte meg.

Én is ittam a whiskymből, és rágyújtottam egy újabb cigarettára. – Járja a maga útját, hiszen ismered... Ő aztán nem adja fel!

– Hogy érted ezt? – fürkészett rám kíváncsian.

– Úgy, ahogy mondom. Nem kapitulál. Csak éppen bele fog roppanni, ha így folytatja... – s azzal röviden összefoglaltam neki Erika helyzetét és harcait.

Figyelmesen hallgatta, még a pipáját is kivette a szájából. Mindig gyanítottam, hogy annak idején titokban beleszeretett Erikába, és hogy ez fájdalmas és mély érzés volt benne, mely bizonyára sokat nyomott a latban, amikor a pályamódosítása mellett döntött – minél távolabb akart kerülni tőlünk. Szinte álmélkodva ingatta a fejét. – Ő csakugyan nem változtatott a nézetein? Ilyen fényes intellektusé, kivételes asszony... és így leragadna?

– Elvhűség is van a világon, nem? Régen te is mindennél többre becsülted.

– Nekem már egyáltalán nincsenek elveim. Talán a hivatásom az oka. A rendőri munka rászorított a pragmatizmusra, nem hiszek többé semmiben sem.

Rábámultam, hogy ezt a gyerekes kifogást komolyan mondja-e, ő pedig elértette, mire gondolok.

– Leszámoltam mindenféle hittel – erősítette meg –, de ez, érdekes módon, jobban megerősített a magamba vetett hitemben, mint képzelnéd. No persze – fűzte hozzá rögtön –, azok közé azért nem tartozom, akik utólag leköpi a múltjukat. A turha úgylis rájuk hull vissza.

Én máson tűnődtem el, és meg is kérdeztem rosszmájúan: – Lehet, hogy mégis a lét határozza meg a tudatot?

– Az egészen biztos – felelte nyugodtan.

Hallgattunk, füstöltünk, ittunk.

Visszatereltem a szót Erikára, és a kilátásairól kezdtem beszélni, belefoglalva azt a dilemmát is, amely az r.-i meghívással állt elő. Bevallottam, hogy nagyon szeretném, ha visszatérhetnék hozzá, de nem tudom, végül beleegyez-e.

– Én viszont mindenképpen segíteni akarok neki. – mondtam. – Nem fogadom el, egyszerűen nem nyugszom bele, hogy kitérjen egy ilyen ajánlat elől.

– Egyetértek – helyeselt, s halványan elmosolyodott. – Olvastam a lapokban, hogy megint aratott a diákjaival Amszterdamban...

– Középkelet-Európa legjobb matektanára-jelenttem ki meggyőződéssel.

– Amit neked köszönhet – pöfékelt derűsen Agár.

– Nekem? Hogyhogy nekem?

– Ne játszd meg magad, öregfiú. Még ma is abban a kis, vidéki általánosban tanítana megkeseredetten, ha te nem veszed rá, és nem állód a költségeit, hogy a főiskola után az egyetemre is elvégezze.

– Ez nem egészen igaz így – tiltakoztam, és valóban nem volt az.

Miután befejeztem az egyetemet, és Erikával egybekeltünk, én T.-ben, a martinban kezdtem el dolgozni, ő pedig egy évvel később az egyik r.-i iskolában helyezkedett el. Akkoriban még apámnál laktunk, és az öreg figyelt fel egy idő után arra, hogy mennyire nem elégíti ki Erikát a munkája. Az ő fejéből pattant ki az ötlet, hogy hagyja ott az iskolát, és iratkozzék be inkább az egyetemre.

Egy vasárnapi ebéd közben hozakodott elő vele, és soha életemben nem fogom elfelejteni Erika döbbenetét, azt, hogy zavarában-izgalmában bíborvörösre gyűl az arca, és csak dadogni tud, hogy „ugyan már, apa, miket nem beszél... miért kellene nekem két diploma?”. Az öreg azonban leintette, és szép türelmesen elmagyarázta neki, hogy elég fiatal még ahhoz, hogy újabb esztendőket szánjon a tanulásra, hiszen csak a vak nem látja, mennyivel többre érdemes annál, mintsem egy általános iskola felső tagozatán tanítson – azzal papírt, ceruzát ragadva rögtön rátért a dolog anyagi részére, és bebizonyította, hogy mi ketten egy keresetből is vígan megélünk majd itthon, vagyis minden gond nélkül biztosíthatjuk Erikának a tanulmányaival járó költségeket. „Az

unokákkal meg várhattok még egy darabig” – mondta befejezésül nagylelkűen, és jól tudtam, mekkora lemondás ez részéről, aki talán még nálunk is jobban vágyott már a gyerekekre.

Agár szívta a pipáját, és csak mosolygott rajtam, miközben hallgatott.

– Mondhatsz nekem bármit – legyintett végül nem akármilyen áldozat volt ez tőled. Nem hiszem, hogy túl sok pasas akadna, aki képes ilyesmire a feleségéért.

Nem ez volt az áldozat, gondoltam, az áldozat az volt, hogy hosszú éveken át, a nyarat meg a téli vizsgaidőszakot kivéve, csak hétvégeken láthattam; hogy éveken át nélküle teltek napok és éjszakák. Ő itt fenn, a természettudományi karon, én otthon, T.-ben, az apai házban...

– Meg kellett tennem – rándítottam meg a vállamat. – Kezdetől tudtam, hogy kettőnk közül ő a többre hivatott. És most hasonló helyzet állt elő.

Agár eltöprengett.

– Látom, mi a dilemma – bólintott –, de nem egészen értem. Tegyük fel, hogy nem fogad vissza. Rendben van, az igazat megvallva, meg is érdemelnéd... De abba miért ne egyezhetne bele, hogy távollétében felügyeld a srácokat?

Észrevette, hogy ezen meg én mosolyodok) el, és zavarba jött. – Jó-jó, hát persze... Nézd el egy agglagénynek, ha családi ügyekbe ártja magát! Világos: ha beleegyezne, az már mégiscsak egyfajta összetartozást jelentene... bizonyos elkötelezettséget...

– Nemcsak ez a bibéje a dolognak – dörmögtem, mert bár erről lett volna szó csupán. – Van itt, tudod, valami más gubanc is. Éppen ezért jöttem hozzád, egyedül csak te segíthetsz... – és itt lett volna az alkalom, hogy kipakoljak, de még mindig nem kapartam össze magamban elegendő bátorságot.

Ő pedig félreértett, de ez egészen természetes volt. – Állás kéne, igaz? – szortyogtatta együtt érzően a pipáját.

– Hát... ha éppenséggel le tudnál akasztani valamit...

– Bármit elfogadsz pillanatnyilag?

Mondtam, hogy pillanatnyilag akármit.

– Beállnál-e biztonsági embernek?

– Miért ne? Ha rendesen megfizetik... – és magamban azt gondoltam, végül hát mégiscsak egy szelindek lesz belőlem.

Néztem, amint előveszi a tollát, ráfirkant a jegyzettömbre egy nevet meg egy telefonszámot, aztán leszakítja a papirost, és elém teszi.

– Akár már délután felhívhatod őket, addig én is odaszólok, és alkalmazni fognak. Nagyon jó a kapcsolatunk, gyakran kiségitenek bennünket. Mi ugyanis őrzést-védést nem vállalunk.

Megköszöntem neki, és a tárcámba süllyesztettem a papirost, azt azonban nem álltam meg, hogy epésen meg ne kérdezzem: egyáltalán vállalnak-e bármi olyasmit, ami egy detektívügynökség feladata?

Ismét töltött a poharainkba, és a pipája makkja fölött rám sandított. – Előfordul. Ha egyik-másik ügyfél nagyon szívóskodik, hidd el, még nyomozásra is képesek vagyunk.

– Például el tudátok kapni a Verőembert? – kérdeztem, két slukk között, pofátlanul.

Ezzel sikerült meglepnem. – No csak! Talán megbízást akarsz adni rá?

– Egy összegben száz rongy még sose volt a kezemben. De amikor bejöttem, láttam, hogy nemrég a fantomképét tanulmányoztad – és odaintettem az újsághalomra.

– Tudod, mit ér egy ilyen fantomkép... Hat tanú tizenötféleképpen ír le valakit, azután összeáll egy rossz átlagportré. Az ott például akár a te képed is lehetne.

Nyeltem egyet, és igen jól jött, hogy a hamutartóban kiolthatom a cigarettámat. Most, hogy nem én sütöttem el ezt a viccet, már nem is találtam olyan fenemód remeknek.

– De hogy válaszoljak a kérdésedre – mondta igen, természetesen el tudnánk kapni. És nem kerülne se túl nagy fáradságba, se túl sok időbe.

Kétkedve csippentettem össze a szemem. – Akkor a zsaruk miért nem boldogulnak?

– Mert rossz úton járnak. Rutinmódszerrel próbálkoznak, márpedig a pasas nyilvánvalóan amatőr, és régi tapasztalat, hogy amatőröket rutinmódszerrel elcsípni elég ritkán sikerül. Ebben az esetben például annyi a helyszíneken hátrahagyott nyom, hogy az már szinte túlzás. A daktisok csak a fejüket rázták, és gyanakodva hümmögtek, hogy valaki lóvá teszi őket, és még röhög is a markába. Ujjnyom ujjnyom hátán, mindegyik az elkövetőtől, de mit érnek vele, ha a nyilvántartásban nem szerepel.

– Honnan tudod te mindezt? – csodálkoztam.

– Akad még egy-két jóbarát odaát... De mondom, hiába a seregnyi nyom, hiába jónéhány tanú, hiába két sértett vallomása is, a nyilvántartóban az egész megreked. És ez minden rendőr rémálma: az amatőr elkövető.

Újból a cigaretta után nyúltam, már nem is tudom, hányadikra gyújtottam rá.

– Talán kár is a fáradozásért – legyintettem. – Ekkora felhajtás egy-két pofon miatt... Hát mit számít az a néhány pofon géppisztolyos támadások és pokolgépes merényletek mellett?

Szívta a pipáját, a tekintete higgadtan függött rajtam.

– Látod, ebben nincs igazad. Aligha néhány pofonról szól ez a történet. Érdekes, hogy a lapok rögtön észrevették, egyből rá is szálltak az ügyre. Felismerték, bár nyíltan még nem mondták ki, hogy ez valaminek a kezdete. Hogy valami olyan történik itt, ami eddig még nem volt. Ami egészen új. *Minőségileg új.*

Ezzel most neki sikerült meglepnie engem. Csak bámultam rá, és meg is mondtam, hogy fogalmam sincs, mire céloz. Mi újdonság lehetne néhány ember elgyepálásában?

– Hát gondolj csak bele! – bízott, de két pöffentés után ő folytatta: – Nézd, én még ma is jókora túlzásnak tartom, amit ugyan egyre többen állítanak, hogy a bűnözés hazája lettünk, mert ez nem igaz, bár annyi bizonyos, hogy még soha ennyi büntett nem fordult elő ebben az országban. A bűnözés betört a mindennapjainkba, átszövi az életünket, és mind gyakrabban hallhatod, hogy meg kell tanulnunk együtt élni vele. Ilyen értelemben valóban édene vagyunk a bűnözésnek. Csakhogy a bűnözés eddig még nem lépte át a pénz- és az üzleti világ, vagyis a gazdaság kereteit – a horribilis privatizációs lenyúlásokat és a maffiák milliárdos ügyleteit éppúgy ideértve, mint a legkoszlottabb diszkó elleni robbantásokat és a legpitibb narkóárus torkának az elmetzését, sőt a Málcsi néni agyonütését is, a havi nyugdíjáért... De most – vette ki a szájából a pipát most, ennek a pofozólegénynek a feltűnésével ez többé nem érvényes. A bűnözés megjelent a politikában, ahol idáig nem mutatkozott. A módszer félreismerhetetlen. Fenyegetés! Megfélemlítés! Erőszak! – s minden egyes szónál pipája szárával belebökött a levegőbe.

– És végül majd, hiszen ami késik, nem múlik: hidegre tevés, gyilkosság!

– Képtelenség – tiltakoztam. – Hogy vonhatsz le ilyen súlyos következtetést néhány pofonból? Egyébként is: miért vagy annyira biztos benne, hogy politikai természetű az ügy? Semmi bizonyíték rá...

– Ugyan, menj már – intett le szelíden. – Hát azok a helyszínen hagyott dokumentumok? Mindegyik lap írt róluk, és alig akadt olyan, amelyik a sorok mögül ne ujjal mutogatott volna a Vezérre. Az első helyszínen, annak a publicistának az esetében, ugyebár, a saját újságcikke, amelyben kifigurázta a Vezért. A második helyszínen, a képviselő esetében, a parlamenti felszólalásának jegyzőkönyvi másolata, és az ugyancsak a Nagy Férfiú ellen irányult...

– No, és a harmadik helyszínen? – szúrtam közbe alamuszin. – Nem olvastam, hogy ott is maradt volna ilyesmi.

– A harmadik helyszínen valóban nem maradt hátra semmi – ismerte el de ez a harmadik eset máskülönben is elég furcsa, valahogy nem illik egészen a képbe... mintha valami megzavarta volna a támadót, és attól pánikba esett. Túlságosan is brutálisan bánt el a sértettel, és hanyatt-homlok elmenekült. Igaz, hogy akkor is gondoskodott róla, hogy a mentők értesüljenek a dologról.

– Egy érzelmes bandita – szóltam képmutatóan.

– Igen, és ez is arra vall, hogy amatőr. Egy profi ilyet nem tesz. Ami pedig magát a sértettet illeti, és ez is furcsasága az esetnek, egyszerűen nem hajlandó vallomást tenni. Egyetlen szót se tudnak kihúzni belőle, megtagad minden együttműködést. Mindamellett a nő személye nagyon is valószínűsíti a politikai indítékot. Tudniillik egy riportfotó-sorozat tanúsága szerint ez a nő volt az, aki nemrégiben egy gyűlés után két csárdás pofonnal illetve a Vezér ábrázatát.

– Láttam az újságban a fotókat – bólintottam, és hozzátehettem volna, hogy az egyik, hátán a takaros gyöngybetűkkel, a farzsebemben lapul, a tárcámban. Ahhoz pedig csak gratulálhattam magamnak, hogy jó volt a megérezésem, nem köpött be a kis nő.

Agár, pipát tartó kezével, lendületes mozdulatot tett.

– Fogadjuk el tehát munkahipotézisként – folytatta –, hogy a támadások politikai indítékúak, és hogy a Vezér érdekeit szolgálják, mert a legaggályosabb vizsgálat alapján is minden egyéb érdeket kizárhatunk – és kijelentését bizonyítandó szinte szó szerint elmondta ugyanazt, amit a kis nő keresetlenül az arcomba vágott tegnapelőtt. – Ha pedig minden más érdeket kizárhatunk – magyarázta –, akkor ebbe az irányba kell elindulnunk. Nem vesszük célba közvetlenül az elkövetőt, hanem ezen a szalon haladunk. Mert ez a szál, bár kerülőnek látszik, igencsak ígéretes. Ha ugyanis föltesszük, hogy a támadássorozat a Vezér érdekeit szolgálja, akkor a szervező alkalmasint a közvetlen környezetében keresendő. A közvetlen környezetében pedig azokat kell szemügyre vennünk, akik egészen különleges bizalmasai. Meg kell tudnunk, hogy kik ezek az emberek, és hogy közöttük ki az, aki egy ilyen akció megszervezésére a legalkalmasabb. Milyen csinosan leszűkítettük, ugye, máris a kört? ... És amint rátaláltunk az emberünkre, gyakorlatilag fel is derítettük az ügyet. Ami hátra van, az már tényleg csak rutinmunka: ki kell szedni belőle, hogy ki a Verőember.

– Ez mind nagyon szép – ingattam a fejem –, de nekem valahogy túl egyszerű. Mondhatnám, olyan egyszerű, hogy már szinte bűdös.

– Utólag minden felderített bűnügy bűdösegszerű.

– Jó-jó, de mondd, mindaz, amit ilyen szépen levezettél itt nekem, miért nem jut eszükbe a zsaruknak is?

Vállat vont.

– Lehet, hogy eszükbe jut, lehet hogy nem – mondta közömbösen. – Ha kíváncsi vagy éppen a véleményemre, hát igenis, szerintem, holtbiztosán eszükbe jutott. De lehetetlenné vannak téve, meg vannak félemlítve. Százszor inkább vállalják a kudarcot,

mintsem a bizonytalan kimenetelű konfrontálódást. Hol az a rendőr, aki nálunk gyanúba merészelne fogni egy politikust? Vagy csak körül merné szimatolni akár?... El tudod képzelni azt a botrányt?

Mondtam neki, hogy nagyon is, főleg ha a gyanúba vett politikus történetesen épp a Vezér. – Neked viszont senkitől se kell félned, hajói értettek – folytattam és ha úri kedved úgy tartaná, a Vezér holdudvarában meg is találád azt a pofát.

– Nevetni fogsz – nézett rám derűsen –, már meg is találtam! – és azzal mondott egy nevet, amelyet soha életemben nem hallottam.

Ez bizonyára meg is látszott rajtam, mert fojtottan elmosolyodott.

– Nem hiszed, igaz? – kérdezte. – Azt képzeled, hantálok... – Felállt, és az íróasztalához lépett, kihúzta az egyik fiókot.

Egy dossziéval tért vissza, és abból egy kartotékot emelt ki. Sose láttam még bűnügyi kartotékot, mégis egyből rájöttem, hogy ez az.

– Tessék, parancsolj – tette elém. – Az eredeti fénymásolata.

Tulajdonképpen nem is csodálkoztam, annyira logikus volt az egész. A kartotékra erősített fényképről a megbízóm nézett farkasszemet velem. És őt gusztálhattam meg profilból is. Jól állt neki a raböltözék. Kifejezetten illett hozzá. Egyébként valóban ügyvéd volt, jogtanácsos, ahogy gyanítottam.

– Olvashatod – mutatta a pipája szárával Agár –, különösen nagy kárt okozó gazdasági bűncselekmény, több rendbeli vesztegetéssel és életveszélyes fenyegetéssel tetézve. Öt év, hat hónap. Kilencvenben ugyan amnesztiát kapott, de ezt az ügyecskét mégse lehetett holmi koholt politikai ügyé átkozmetikázni. Ezért nem lép soha előtérbe, holott kezdettől fogva a Vezér legszűkebb köréhez tartozik, ezért hárít el minden nyilvános szereplést, és ezért nincs egyetlen filmfelvétel vagy akár fénykép, amelyiken együtt láthatnád őket. Amolyan szürke eminenciás, sokak szerint a Vezér ötletgyárosa és legfőbb bizalmasa, és nincs olyan döntése a Vezérnek, amely előtt négy szemközt ki ne kémé a véleményét.

Eszem ágában se volt megkérdezni, honnan tudja mindezeket, mint ahogy azt se firtattam, hogyan került hozzá a kartotékmásolat, ami azonban a legjobban izgatott, arra rákérdeztem: – Azért ez elég különös, nem? Feltételezem, hogy jó sok hasonló dossziéd van... de te mégis pont ezt tartod a kezed ügyében.

– Igen – biccentett. – Pont ezt.

– Aligha lehet véletlen.

– Aligha.

– Ennyire foglalkoztat ez az ügy?

– Foglalkoztat – helyeselt. – Hiszen amiről beszéltem... a politika és a bűnözés összekapcsolódásának első jelét látom benne. De persze, merőben csak szakmai kíváncsiság ez –, legyintett máris. – A nyomozás nem az én dolgom. A Verőember elfogása sem. És az a legkevésbé, hogy nyerő tippet adjak a hivatásos kollegáknak. Én mindenesetre kinyomoztam azt, amit akartam. Tudom, ki az ügy kulcsfigurája, és ezzel tökéletesen beérem.

Megpöccintettem a kartotékon a fotót, és kételkedve ráztam meg a fejem. – Nem tudnád ráhúzni a vizes lepedőt. Semmi sincs a kezeden, ami bizonyíték lehetne ellene. Hogyan boldogulnál el akkor egy ilyen gátlástalan, dörzsölt csibésszel?

– Úgy, hogy én még nála is gátlástalanabb és dörzsöltebb csibész vagyok – hangzott egykedvűen. – Ha a körmeim közé kapnám, nyugodj meg, dalolna, mint a kismadár. Nekem ehhez nincs szükségem bizonyítékokra.

Kiütögette a pipáját a hamutartóban, és rám függesztette a tekintetét.

– Nézd – mondta –, nekem meggyőződésem, hogy a Vezér mit sem tud a viselt dolgairól. Hogy miért vagyok benne biztos? Azért, mert nem engedheti meg magának. Egyszerűen nem engedheti meg magának sem mint pártvezér, sem mint nagyravágyó politikus, sem mint keresztény nemzeti purifikátor, hogy maga mellett tartson egy ennyire lekozmasodott figurát. Mit gondolsz, ha valami úton-módon a birtokába jutna ez a dosszié, mit tenne a ráncosképű, vén újévi malaccal? És mit gondolsz, miféle választása lehetne, itt velem szemben ülve a vén gazembernek, ha megvillantánám előtte ezt a lehetőséget?

Hallgattam, és csak néztem ezt a kemény arcú, éles tekintetű, ezüstősz férfit, aki most olyan idegenszerűnek hatott, hogy nehéz volt elképzelnem: valaha ő volt a legjobb barátom.

– Vagyis megszarolnád – szóltam alig hallhatóan.

– Mondd inkább úgy: sarokba szorítanám. Szebben hangzik. Sarokba szorítanám, és rövid úton kisajtolnám belőle, hogy ki is ez a mi rejtélyes fantomunk, a Verőember.

No, gondoltam, most vagy soha!

Utolsó cseppig kiittam a whiskymet, és felsóhajtottam. Úgy éreztem magam, ahogyan csak az érezheti magát, aki nem tud úszni, de kénytelen fejest ugrani a mélyvízbe.

– Fölöslegesen fáradoznál – mondtam. – A Verőember itt ül veled szemben, és rád bízza magát.

S csak ekkor döbrent belém, hogy úristen, mibe is ráncigálom bele.

9.

Szokás szerint én érkeztem előbb a találkára. A kávézó belső helyisége e kora délutáni órán is éppoly üres volt, mint ahogy délelőttönként már megszoktam, most sem kellett hát attól tartanom, hogy megbízom esetleg sétára invitál, és úgy adja elő újabb óháját, habár erre a fordulatra is fel voltam készítve.

Rendeltem egy sört, aztán kinéztem a hőségtől már-már gőzölgő utcára. Egy homokszínű, kis Peugeot-t keresgéltem a járdán rézsútosan parkoló kocsik között, és amikor két háznyival odébb a túloldalon felfedeztem, a jelenléte nagyon is megnyugtatót. Szerényen húzódott meg a jókora Audik, Hondák, FIAT-ok mellett, amelyek majdnem mind palackzöldek voltak, mert az esztendő divatszíne a palackzöld volt a kocsiknál.

Valami furcsa érzés bizsergetett belül. Végül rájöttem, ez bizony lámpaláz, és igyekeztem összeszedni s ahhoz tartani magam, amit Agár a lelkemre kötött: „Csak elfogulatlanul! Minél természetesebben... semmit sem szabad észrevennie rajtad.”

Meghúztam a sörömet, csak úgy az üvegből, ahogy legjobban szerettem, és vártam a mentoromra.

Mihelyt előtűnt a külső és belső helyiséget elválasztó gyöngyfüggöny mögül, azt tettem, amire kioktattak. Kihúztam a golyóstollat a felső zsebemből, és firkálgatni kezdtem az előttem fekvő noteszba.

– Mit jegyezget? – kérdezte, amint leült az asztalhoz.

– Beosztással él a munkanélküli – mutattam meg neki. – A heti kiadásaim és bevételeim. Remélem, szép summát vezethetek be ma.

Megvárta, amíg előkerül a kisasszony, rendelt tőle, és csak a távozása után adta át a borítékot a járandósággal. Amúgy tapintásra nem lehetett egy szavam se.

És azután sem, hogy szép komótosan megoldvastam.

– Akar számlát róla? – kérdeztem, miután a borítékot eltüntettem a zsebemben. – ÁFÁ-sat persze...

– Mondtam már, hogy nem mindig díjazom a humorát?

– Mondta.

– Nem biztos, hogy erre az összegre rászolgált – folytatta morózusan, és most már feltűnt, hogy szokásos kedélyességének és jovialitásának nyoma sincsen.

– Undok kedvében van, ahogy látom.

– Eltalálta – biccentett undok kedvemben vagyok. A legutóbb mintha túlzásba vitte volna azzal a nővel.

– Elvégeztem a munkát, nem? A többi részletkérdés. Ha óhajtja, bizonyítékkal is szolgálhatok.

– Szükségtelen. Az összes újság ezen csámcsog. Alaposan túllőtt a célon, ha tudni akarja.

– Ez a Vezér véleménye, vagy a magáé?

Nem válaszolt, mert jött a felszolgálónő a kávéjával.

– Gyűlölöm a brutalitást – mondta aztán. – Maga viszont, úgy látom, túlságosan is élvezetét leli benne, és ez nem tetszik nekem. Arról volt szó, hogy móresre tanít egy-két embert, nem pedig arról, hogy nyomorékká ver egy nőt, és ezzel visszájára fordítja az egész elképzelésünket.

– Bátorkodnám megmagyarázni, ha szóhoz engedne jutni végre.

– Kíváncsivá tesz – kavargatta indulatosan a kávéját.

Szóltanul a táskámért nyúltam, és a székről az asztalra helyeztem. Úgy nyitottam fel, hogy beleláthasson: semmi más nem volt benne csak a 7.62-es TT-pisztoly, egy kendőbe bugyolálva.

Elővettem, kigöngyöltem és odatoltam elé.

Falfehéren hőkölt hátra.

– Elment az esze? – sziszegte, s közben úgy pörgött a szeme, mintha begolyózott volna, ahogy villámsebesen körülnézett a teremben. – Azonnal tüntesse el!

Nem tüntettem el.

– Hajszál híján ráfaragtam – mondtam lassan. – Tudniillik a hölgy volt olyan barátságatlan, hogy rám lőjön ezzel a mordállal. Szagolja csak meg a csövét...

Gyanakodva a kezébe vett, megszagolta, aztán még gyanakvóbban visszalökte elem. – Ebből mostanában nem adtak le lövést. Nem érzek füstszagot.

– Hát ez az – bólintottam –, ez az a bizonyos hajszál – s bár még nem tudtam, rögtönzött ötletem mire lesz jó, röhögtem magamban, hogy ilyen madár módra lépe ment.

– Elfelejtette ugyanis kibiztosítani. Vagy ami még valószínűbb: bizonyára nem tudta, hogy ennek a stukkemek más a biztonsági berendezése, mint a többié. Ennél a kakas biztonsági nyugaszát kell kioldani, látja? – És megmutattam neki.

– Honnan tudja maga mindezt?

– Annak idején a seregben még ezzel a típussal lőttünk az éleslövészetten. – Visszagöngyöltem a kendőbe, nagy óvatosan, hogy az ujjlenyomatait el ne töröljem, azzal becsúszattam a táskába. – Ezek után pedig hadd kérdezzem meg, kedves uram: még mindig csodálkozik, hogy bepipultam?

– Akkor is pancsermunka volt – vakkantotta. – Fogalma sincs, mekkora kárt okozott.

– A Vezér véleménye ez, vagy a magáé? – kérdeztem meg másodszor is.

Kiitta a kávéját, és kelletlenül elismerte, hogy az övé. S még kelletlenebből azt, hogy a Vezér ezúttal is elégedett volt; a végrehajtás keménységét ugyan ő is kifogásolta, de a személye iránti feltétlen odaadásnak tudta be. Mindazonáltal az a döntés született, hogy a ráncba szedéseket egyelőre abba kell hagyni. Most már rossz vért szülnének, mert a lúdtalpas libsi sajtó a kelleténél jobban felkapta, és túlságosan ráomászott a Vezérrre meg a pártra. – És őszintén szólva fejezte be epésen –, maga se az a főnyeremény, barátom, akinek hittem.

– Ez megint csak a maga privát véleménye – tiltakoztam. – A Vezérnek pontosan olyan odaadó, kemény faszikra van szüksége, amilyen én vagyok.

Hirtelen előrehajolt, és fojtottan rám förmedt. – Elég az óhéber dumából! Ha azt képzelem, hogy beveszem az ilyen alamuszi, álszent szöveget, akkor rossz helyen kereskedik. – Ismétlem – vette még halkabbra a hangját –, mindent elrontott! Az óvatlansága és a könnyelműsége meg egyenesen hajmeresztő. Hogy egyebet ne mondjak: körözik, minden újságban ott a mozaikképe, de maga fegyverrel mászkál a városban, még hozzá azzal a fegyverrel, amit attól az átkozott nőtől szedett el. Arról most nem is szólok, hogy a múltkor, ugyebár, nem jött el a kitűzött találkozásonkra.

– Talán érthető, hogy ki voltam borulva...

– Nem érthető. Magyaráznak pedig elfogadhatatlan. A mi kettőnk kapcsolata olyan természetű, amelyben a legcsekélyebb fegyelmezetlenség sem tűrhető el. Ha tetszik, ha nem: egy időre fel kell hogy függesztük ezt a kapcsolatot.

Hitetlenkedve meredtem rá. Ez túl szép volt ahhoz, hogy igaz legyen.

– Mit bámul úgy rám? – horkant fel. – Min csodálkozik? Nem engedhetjük meg, hogy a gyanúnak csak az árnyéka is ránk vetüljön. Ez most már politikai kérdés. Egyaránt érinti a Vezért is, a pártot is.

Kis szünetet tartott, hogy kellő horderejében foghassam fel a szavait, én meg elkövettem mindent, ami csak tőlem telt, hogy az lássék rajtam, amit elvár.

– Új megvilágításba fogjuk helyezni a dolgot – folytatta enyhültebben. – Maga pedig lehetőséget kap, hogy kiköszörülje a csorbát, és visszaszerezze a bizalmunkat, a jövőt illetően is. Ez lesz tehát a következő, és – legalábbis egy időre – az utolsó feladata.

No igen, gondoltam lelombozódva, valóban tűi szép lett volna... És minden lelkesedés nélkül mondtam neki, hogy oké, kezdje csak, hadd halljam, mi lesz a dolgom. Nem vágott bele azonnal.

– Előbb felelnie kell egy kérdésemre – pillantott rám élesen.

– Mit keresett ma délelőtt a Mercurius Plazában? És épp a hetedik emeleten?

– Honnan tudja, hogy... – adtam a meglepettet. – Aha – dőltem hátra a székekemen hát így állunk, tehát figyeltet! – és áldottam magamban Agárt az előrelátásáért.

– Várom a válaszát!

Szép komótosan kortyintottam a sörömből. Azután elővettem a brifkómat, abból meg a zöldkártyámat, és odacsaptam az orra elé. – Tessék, nézze meg – követeltem. –

Nézze meg rajta a dátumot! És ami a hetedik emeletet illeti, ott van a biztosítóm.

Nem nyúlt a forgalmim után, egy pillantást se vetett rá. Fagyott kis malacszemével az arcomat kutatta. Magabiztosan álltam a tekintetét. Mivel egyedül tartózkodtam a liftben, a kukkoló csupán azt tudhatta a kijelzőről, hogy a hetedikre mentem fel, de azt nem, hogy hová. Ez adta Agárnak az ötletet, hogy beszélgetésünk után ballagjak át a szomszédban levő biztosítóhoz, és állíttassak ki magamnak egy friss zöldkártyát, mert az ördög – úgymond –, ha vénülő fejjel még mindig nem tudnám, sohasem alszik.

Valóban nem aludt. Éberem ült velem szemben, és szúrós tekintettel vizslatott. – A hetedikben – mondta van egy magányomozó ügynökség is...

– Maga mebuggyant, öregem – sajnálkoztam. – Elárulná, hogy mi a fészkest akarnék én egy magánékeástól? Vagy azt gondolja, meghibbantam, és ki óhajtom nyomoztatni magam? Ember, hiszen képtelenséget beszél, ennek semmi értelme sincs. Mellesleg, honnan volna nekem lóvém az ottani árakra?

– Én semmit se gondolok, és semmit se beszélek – felelte nyugodtan. – Én csak feltettem egy kérdést. Mellesleg... honnan ismeri az áraikat?

– Na most már elmehet a búsba! – mondtam neki keresetlenül. – Egy olyan helyen, ahol egy órai parkolás öt kilóba kerül, talán a még magamfajta csóró is meg tudja saccolni az árakat.

Hallgattunk egy sort, és láttam a szemén, hogy enged a bizalmatlanságából. Logikusan gondolva végig a dolgot, valóban nem lehetett oka gyanakvásra – feltéve, hogy tudott Agárhoz fűződő kapcsolatáról. És arról nem tudhatott.

– Rendben van – biccentett végül –, hiszek magának – és egyebet nem is tehetett, ha még volt velem bármi célja.

Márpedig volt. Rá is akart térni éppen, amikor zizzent-lebbent a gyöngyfüggöny, és benyomakodott egy nehézsúlyú body-gyerek. Nem volt éppen akkora, mint egy buldózer, de két dömper kitelt volna belőle. Zöld baseballsapkát viselt, terepszínű katonai overallt és Martens surranót, azt a fajta vastagtalpú bakancsot, amely az efféle izomagyúak rendes szereléséhez tartozik, mert különösen alkalmas cigányok, niggerek és mindenfajta egyéb büdös idegenek rugdosására. Súlyos léptekkel odahimbálta magát az egyik sarokasztalhoz, ledobta magát a székre, és unott pofával kibámult az ablakon. Még véletlenül se nézett volna felénk, és mivel a mentorom sem őfelé, mindjárt tudtam hányadán vagyunk.

– Na, halljam – pillantottam a kis malacszemekbe. – Ki ez a fazon, és mi dolga itt?

Először mosolyodott el aznap, de annál mézesebben. – Ó, nevezze talán Joe-nak. Ő legalábbis imádja, ha Joe-nak szólítják.

– Halló, Joe – szóltam át neki. – Most már megjegyeztelek ám magamnak.

A srác a füle botját se mozdította. Egy gyors, finom mozdulatot tett, amit mázsányi súlya és ötvenes bicepsze láttán aligha várt volna tőle az ember, és egy rugóskés előpattanó pengéje villant meg a kezében, melyet a következő másodpercben már el is tüntetett.

– Lüke a gyerek, vagy valami más baja is van? – érdeklődtem.

– Joe aranyos fiú, de cvíder lesz, ha piszkálják.

– Én meg attól leszek cvíder, de piszkosul, ha rugósbicskás kunsztokkal szórakoztatnak.

– Nézze el neki. Egy ártalmatlan, nagy gyerek, szüksége van néha egy kis mókázásra.

– Csak egyszer félre ne értse valaki a mókáit!

– Nem hiszem, hogy Joe különösebben megrendülne egy ilyen félreértéstől.

– Jó, akkor nem rendülne meg. Akkor csak meglepődne, hogy mondjuk, letépik az egyik karját, és azzal verik el.

Egy percig az arcomat tanulmányozta.

– Hát tudja, magából ki is nézném – bólintott. – Tíz percent esélyt sem adnék a fiúnak, ha magával akaszkozna össze.

– Ne hízelegjen – morogtam. – Minek rendelte ide ezt a félkegyelműt?

– Azért, hogy ő is megjegyyezze magát – jött meg a válasz, derűs vihogással.

Megleپödtem, mert azt hittem, Joe volt a kukkolóm, de azonnal beláttam, hogy ilyen feladatra tökéletesen alkalmatlan lenne.

– Tudniillik Joe lesz az, hogy most már a tárgyra térjek – folytatta elkomolyodva –, akivel vasárnap fel kell majd vennie a kapcsolatot. Tud pótkocsis teherautót vezetni?

Bólintottam, hogy tudok, vezettem már, bőven volt rá alkalmam a seregben, ahol a harckocsizóknál szolgáltam, de rögvest hozzátettem, hogy a jogsim nincs meg hozzá, mert csupán „B” kategóriájú, vagyis legfeljebb három és fél tonnás kisteherautóra érvényes. Ő azonban leintett, azzal ne törődjek, mondta, az a fő, hogy Joe-ra mint sofőrre nincsen szükség, és az egész akciót egymagamban is lebonyolíthatom, ami feltétlenül a legszerencsésebb megoldás.

Azzal átadott egy nevemre kiállított, kellően megviselt és piszkos jogosítványt, s rámutatott az „E” kategória rubrikájába beütött bélyegzőre. – Ha netán belefutna egy országúti rutinellenőrzésbe... Utólag majd semmisítse meg.

Zsebre vágtam a jogsit, és vártam, hogy belefogjon a mondókájába.

– Most pedig jól figyeljen – kezdte. – Jegyzeteket nem készíthet, mindent memorizálnia kell. Ha valami esetleg nem világos, ne szégyellje, kérdezzen rá...

De egyelőre hallgatott, mert újból jött a kisasszony, és hozta Joe-nak a Red Buliját. Eközben lopva kisandítottam az ablakon. A kis Peugeot ott állt a helyén, és a benne ülő, szikár, ezüstös fejű alak olyan mozdulatlan volt, akár egy viaszbáb.

A pincérnő eltűnt a gyöngyfűggöny mögött, én pedig megtudtam, hogy mi lesz a teendőm.

– Vasárnap reggel elmegy B.-be, és átvesz Joe-tól egy pótkocsis IFA-t. Pontosan hét órakor kell megjelennie a vasútállomás melletti non-stop kocsmában – a neve: Mozdony büfé ahol Joe már várni fogja. Nagyon fontos, hogy pontos legyen, mivel Joe-nak öt percnél tovább nem szabad várakoznia... Tehát pillanat-pontosan megérkezik, és megiszik egy kávé. Joe ezalatt eltávozik. Maga kisvártatva követi, és a vasúti raktárhoz vezető makadámúton utoléri. A raktáraknál ilyenkor nyáron is nagy a forgalom a betakarítás miatt, úgyhogy egy ott veszteglő pótkocsis teherautó nem kelt feltűnést. Útközben Joe átadja az IFA kulcsait és a forgalmiját, egy szabályosan kitöltött, aznapra érvényes menetlevéllel együtt. Ezután elválnak egymástól, maga pedig a teherautóval haladéktalanul elindul a helyszínre... Eddig, ugye – pillantott rám –, minden világos?

Mondtam neki, hogy világosabb már nem is lehetne, de most már legfőbb ideje, hogy kibökje végre a lényegét, mert kezdem lerágni a körmömet izgalomban. Magamban meg azon töprengtem, honnan is olyan ismerős nekem az utóbbi napokból B. városa, miért is hallottam annyiszor emlegetni – de nem jöttem rá.

– Most pedig lássuk a helyszínt...

Filctollat vett elő, meg egy kockás jegyzetömböt, s néhány gyors, ügyes vonással felvázolta a várost, a környező dombokat és a 9-es főút felé közöttük kanyargó 92-es

utat. Egy-egy fontosabb objektum vagy tájékozási pont nevét is odaírta.

Aztán megfordította, és elém csúsztatta a füzetet.

Nekem pedig kattanva esett le az állam. Ez a kellemetlen, szálkás, visszafele dőlt kézírás még csak nem is emlékeztetett arra a gondosan formált, szép gyöngybetűsre, amely –két fénykép hátán meg egy üzenet formájában a birtokomban volt, és amelyhez bizonyos reményeket fűztem.

Csalódottságom bizonyára meg is látszott rajtam, mert felvont szemöldökkel kémlt az arcomba. – Talán nem ért valamit? Akkor miért nem szól?

– Szeretném tudni, hogy mire megy ki a játék – feleltem kitérően.

– Meg fogja tudni – s azzal az asztalon áthajolva egy jókora „x”-et biggyesztett a vázlatra, és kétszer is bekarikázta.

– Nos – bökött rá a tollal ez az a pont. Ezt kell jól észbe vésnie. Ide fog jönni, és itt fog várakozni a teherkocsival.

A bekarikázott „x” a 92-es út és egy bekötőút találkozását jelölte.

– Napokig keresgéltek a legalkalmasabb helyet, míg rá nem találtunk erre itt. Ennél ideálisabbat viszont nem is álmodhattunk volna magunknak...

– Úgy! – mondtam. – És mire?

Nem válaszolt azonnal. Ujjait összeillesztette, mint aki imádkozni készül, és rátámasztotta az állát. Ismét az arcomat kutatta.

– Egy merényletre – közölte hangsúlytalanul.

Kimeresztettem rá a szemem, rezenéstelenül állta. Talán nem is az döbrentett meg igazán, amit közölt velem, hanem inkább az, hogy Agár jóslata ilyen hamar igazolódik: a Verőember sorozata végén ott a gyilkosság! És megdöbbenésem nem lett kisebb attól, hogy részemről mindez már csupán színjáték volt.

– Nono, azért nem muszáj mindent szó szerint venni! – A két malacszem már leplezetlen gúnnyal méregetett. – Egy zabszem se férne most a fenekébe, igaz-e? – kuncogott. – Hát csak nyugalom, barátocskám, csigavér! Ez a merénylet... hogy is mondjam... csak egy álmerénylet lesz. Karcolás sem eshet azon, akit célba veszünk.

Hát persze, villant belém, a Vezér! És most végre beugrott B. jelentősége. A Vezér megy B.-be vasárnap, hogy nagygyűlést tartson, és azon szenzációs leleplezéseket tegyen.

Most már csak hallgattam és figyeltem.

– Ugye, emlékszik, mit mondtam még az elején? – s mindegyre kuncogott ott, velem szemben. – Azt, hogy új megvilágításba helyezzük a történeteket. Hát nézze csak, nézze, milyen egyszerű az egész...

A terv valóban egyszerű volt. Amellett alaposan átgondolt és könnyen kivitelezhető. A 92-es út, mielőtt elérné B.-t, a várost félkaréjban övező, erdős-bozótos dombok között kanyarog. A 79. kilométernél befut egy hosszú horhosba, amelybe – már a vége felé, jobbról – egy 12%-os lejtésű, meredek földút torkollik. Ezen a földúton várakozik majd a pótkocsis IFA.

Az én feladatom mindössze annyi, hogy amint a horhos bejáratánál feltűnik a három fekete Audiból álló konvoj, üresbe teszem a sebváltót, kiengedem a kéziféket, és kiugrom a vezetőfülkéből. A monstrum lezúdul, fennakad a horhos túlsó földfalán, és pótkocsistul eltorlaszolja keresztben az egész utat.

A Vezér, aki a középső kocsiban utazik, simán megússza, de hogy hajszal híján egy agyafürt merénylet áldozata lett – soha senkinek nem lesz mersze kétségbe vonni. Ő pedig aztán világgá mennydörögheti, amit bizonyára már a b.-i nagygyűlésen sem fog

elmulasztani, hogy az ellene indított, módszeres provokációk sora – melynek fontos szereplője a Verőember is –, immár a nyílt gyilkossági kísérletig jutott el. És ki tudja? Meglehet, szép számú szavazatot hoz majd konyhájára ez az ügy.

– No de mi van akkor – kérdeztem ha szemből váratlanul felbukkan egy idegen kocsi?

– Ez az egyetlen, ami közbeszólhat – bólintott. – Nem túl nagy a valószínűsége, mivel megfigyeléseink szerint a kérdéses napszakban, és főleg vasárnap, elég gyér arrafelé a forgalom, de természetesen előfordulhat. Nos – dobta az asztalra a tollát –, akkor ez *vis maior*. Akkor ejtjük a dolgot, maga visszaviszi az IFA-t a vasúti raktárhoz, slusszkulcsot, minden iratot a vezetőfülkében hagy, és majd máshol, más alkalommal próbálkozunk.

Számomhoz emeltem a sörösüveget, kiittam, ami még benne volt, és a vázlatához mellékeltem, kis időrendi táblázatot tanulmányoztam. Másodpercekre bontva írta elő, hogy mikor mit kell tennem. Igazán érdekelt volna, miféle kísérletek alapján állították össze, mert kifogástalan, pontos számításnak látszott. Csak egyvalamit nem tüntettek fel ebben a számításban.

– Akik az első kocsiban ülnek, nem fogják megúszni – dünnyögtem. – De hát, gondolom, ők nincsenek is beavatva...

– Ez nem a maga gondja – reccsent rám, és ebben történetesen igaza is volt, bár nem úgy, ahogy ő gondolta. – A maga gondja az – pattogott –, hogy a kellő pillanatban cselekedjék! Vagyis kilenc másodperccel az után, hogy a kocsisor megjelent a horhosban. Semmi mással nem kell törődnie, csakis ezzel.

– És talán még azzal – jegyeztem meg jámboran hogy mentsem az irhámat. Maga ugyan álmerényletről beszélt, de ez nem egészen az, ennek áldozatai lesznek. Ha elcsúsznak, én ezért akár életfogytiglani is kaphatok.

– No igen, igen – hagyta rám nagyvonalúan. – De abban a zűrzavarban, higgye el, mi sem lesz egyszerűbb, mint eltűnnie.

– Értem. Rám van bízva, rögtönöznek majd... Ahhoz képest, amilyen óramű-pontosan terveztek meg mindent, az egerutamra, hallja, nem sok ügyet vetettek!

Az arca mozdulatlan volt, de a tekintetében megvillant egy kis sunyiság. Mintha csak ezt mondta volna: „Nem lesz neked szükséged semmiféle egerútra!”

– Talán segítőtársat akar? – kérdezte.

– Nem – mondtam. – Főleg, ha erre az idiótára gondol – és Joe felé pillantottam, de Joe-nak már hűlt helye volt; elpárolgott anélkül, hogy észrevettem volna, és ezt nem írtam éberségem javára. – Nem kell segítség – ismételt meg határozottan –, ez az én boltom, senkivel sem osztozom rajta. És ezzel talán rá is térhetnénk most már a lényegre. A tiszteletdíjamra.

– Meg lesz vele elégedve.

– *Leszek?* O, nem, uram, nem, semmi jövő idő! Most kapom meg: *most, itt, helyben*, mert ez nem az a pénz, ami utólag behajtható. Különben is, ha jól értettem, egy időre jegelni akarja a kapcsolatunkat...

– Megkapja, – intett megvetően. – Most kapja meg.

A térképvázlatot, az időrendi táblázattal együtt, visszadugta a táskájába, és egy takarékkönyvet vett elő.

Közönséges, látra szóló betétkönyv volt, és amint belepillantottam, mindent rendben levőnek találtam. Az összeget is. Nagysága valóban arányban állt a feltételezett kockázattal. No persze, töredéke se volt egy privatizációs sikerdíjnak vagy

egy alkalmatlan főtisztviselő végkielégítésének, de hát én milliárdokat érő üzemeket se kótyavetyéltem el bagóért, korrupt állami tisztviselő se voltam, én csupán egy gyilkos merényletre szerződő kisvállalkozó voltam, aki jól teszi, ha tartja a száját, és nem szívóskodik. Szép csendesen zsebre vágtam a könyvecskét, és csak annyit dörmögtem az orrom alatt, azt is merőben a látszat kedvéért, hogy remélem, a betét körül nincs semmi svindli a dologban.

– Én meg azt remélem – figyelmeztetett hidegen –, hogy nem próbálkozik ostoba trükkökkel. Nem ajánlom, hogy megpróbálja rászedni minket. Azt az egyet, tudja, nagyon nem ajánlom!

E végszóval aztán el is ment.

Én pedig visszadugtam a golyóstollat a felső zsebembe. És azzal kikapcsoltam a parányi lehallgatót.

10.

Pár perc múlva Agár leereszkedett mellém a székre, és felbámult a levegőbe.

– Ez több, mint amit remélni mertem – mondta. – Hihetetlen...

– Nem biztos, hogy okos dolog volt bejőnnöd – aggodalmaskodtam. – Van egy árnyékomban, aki talán most is szemmel tart.

– Annak már semmi jelentősége – s anélkül, hogy rám pillantott volna, a tenyerét nyújtotta.

Átadtam a minimagnót, alig volt nagyobb egy gyufaskatulyánál, ő pedig eltette. Kiderült, hogy a biztonság kedvéért a Peugeot-ban is lehallgatta és fölvette a beszélgetést, de az én szerkentyűm minőségében jobban bízott.

Előkerült a kisasszony is, de nem rendelést jött felvenni, hanem egy videokazettát tett az asztalra.

– Minden rendben? – kérdezte Agár.

– Minden – nevetett a nő. – A fiúk szerint a gyöngyfüggönyt egyenesen erre a célra találták ki, tökéletes álcázást nyújt.

– Mennyit vettek fel?

– Kábé négypercnyi az anyag, a baseball-sapkás is rajta van.

– Róla minden tudni akarok, nézzetek utána.

– Meglesz, már rá is állt valaki.

– Szép munka volt – bólintott Agár. – És ezzel végeztünk itt.

Én csak bámúltam kikerekedett szemmel. Nem vettem észre, de nem is sejtettem, hogy felvétel készül rólunk. El se gondolhattam, hogy tudták preparálni a helyszínt az alatt a rövid idő alatt, míg elhagytam az irodaházat, és útközben bekapva valamit, idejöttem.

Mihelyt magunkra maradtunk, Agár kényelmesen pipára gyújtott.

– Nos – foglalta össze van tehát két hangfelvételünk az egész beszélgetésről és négyperces videónk kettőtökről, meg a jó Joe-ról. Kell-e több bizonyíték ennél?

– A gyöngybetűs írás sajnos ugrott – fájlaltam. – Sejtelmem sincs, kié lehet, ha nem az övé.

– Az a te hibád, tudod – csóválta meg a fejét –, hogy hajlamos vagy a dolgokat névértékben fogadni el. Valóban azt hitted, hogy saját kezűleg ír neked utasításokat?

Leforrázva néztem rá, de változatlanul került a tekintetemet. A mennyezetre bodorodó pipafüstöt figyelte.

– Egyébként, egészen ügyesen alakítottad a szereped. Prima beugrató ügynök válna belőled.

– Kösz! – mondtam szárazon.

– És az a mesterkedés a pisztollyal... az meg már szinte profi zsarura vallott.

– Ó, csak egy pillanat sugallta ötletecske volt – szerénykedtem.

– Ki is rúgnálak érte menten, ha az alkalmazottam lennél.

– No, de hiszen az ujjlenyomatai...

– Ha van valami, ami abszolút lehetetlen, hát az éppen az, hogy a pasas ujjnyomai azon a fegyveren legyenek. Egy egész nyomozást zsákutcába vinnél az ilyen „pillanat sugallta ötletecskéddel”. Erre nem gondoltál mi?

– Nem – dünnyögtem bűnbánóan.

– Most pedig ide a pisztollyal!

Elővettem, és szó nélkül átadtam neki. Nem bugyolálta ki, úgy, kendőbe göngyöltén dugta a zsebébe. – Megnézetem, hogy van-e a nőnek engedélye. Ha van, vissza fogja kapni.

Hallgattunk. Szívta a pipáját, és mereven kibámult az ablakon.

– Szerinted – pendítettem meg vajon hogyan döntöttek felőlem? Futni hagynának, feladnának vagy kinyírnának az akció után?

– Honnan tudhatnám – vont a vállát. – De én a magam részéről egyetlen pillanatra sem bíznék a szívjószágukban.

Továbbra se nézett rám, mindegyre az utcát kémlelte, és most már nyilvánvaló volt, hogy szántsándékkal teszi, s hogy egész magatartásával a távolságtartását akarja hangsúlyozni. Rosszul esett, de nem haragudtam rá ezért. Megértettem, hogy a szemében én most már egy bűnöző vagyok, és ezen a tényen jottányit sem változtat az, hogy kész rajtam segíteni, hajlandó kihúzni a csávából. Meglehet, nem is értem teszi, hanem Erikáért meg a fiúkért.

Valami ilyesmit foroghatott az ő fejében is.

– Mondd – törte meg a csendet nem az volna mégis a leghelyesebb, ha mindent elmondanál Erikának?

– Soha nem bocsátaná meg – ingattam a fejem. – Szóba sem állna velem többé, és talán még a két srácot is eltiltaná tőlem.

– Olyan biztos ez?

– Ismerem őt. Túl fejlett a morális érzéke.

Most egy röpké oldalpillantást vetett rám. Talán cinikusnak találta, amit mondtam, pedig nem volt az. Akadtak ügyeim-gondjaim, amelyekbe azelőtt sem avattam be Erikát, mert bizonyos dolgokban kifejezetten tartottam tőle. Soha életemben nem ismertem senkit, aki olyan következetesen ragaszkodott volna a maga szigorú erkölcsi normáihoz, mint ahogy ő. Ugyanakkor értettem Agárt, és bizony isten, még sajnáltam is. Átláttam a dilemmáját. Nem terítheti le a Vezért, mert ha megteszi, engem is lebuktat.

– Ha nem, hát nem – mondta végül. – Akkor nem marad más hátra, mint amiben megállapodtunk. A hangfelvétel és a videó másolata még ma a Vezér kezében lesz.

Meglátjuk, hogy mit lép. Ha okos, és én azt hiszem, ő igen okos, akkor semmit. Akkor a parti: patt. És téged többé senki sem háborgat. Ezt akartad, igaz? Oké? – Oké – és elmosolyodtam. – De te mintha sajnálnád egy kicsit...

– Sajnálom – bólintott. – És nem is kicsit. Nincs rá kifejezés, hogy mennyire sajnálom! A Vezér a körmeim között... Ritkán adódik ekkora ziccer egy magánkopó praxisában.

– Ennyire szeretnéd kitörni a nyakát?

– Kitörni a nyakát?... – Néhány füstpamacsot eresztett ki a szájából. – No, nem egészen. Ki volna olyan bolond, hogy az aranytojást tojó tyúkot levágja?

Rábámultam. Szerettem volna nem hinni a fülemnek.

– Ezzel a két kazettával – mutatta – élete végéig a markomban tarthattam volna.

– Csak nem azt akarod mondani, hogy...

– De igen! Azt! Eltaláltad! – biccentett keményen, összeszorított szájjal, háromszor is. – Ismered a szentenciát: mindenki csupán a második millióját szerezheti már tisztességes úton. Dollárban számítva természetesen. Hát hol vagyok én még attól?

Csak néztem szikár, pengeéles profilját, és hallgattam. Én voltam a legutolsó ember, aki megítélhette őt, de azért mellbevágott azzal, amit mondott. Meg hát arra is gondoltam persze, hogy a lekötelezettje vagyok, és a protekcióját sem akartam elpackázni az őrző-védő állás dolgában. Feltéve, hogy... és egyszerre nagyon megijedtem. Hátha már nem érvényes az ígérete! Most már talán nem tartja magára nézve kötelezőnek! Végére is, ha bűnöző vagyok a szemében, hogyan ajánlhatna be egy biztonsági céghez? Egészen lesújtott ez a gondolat, amely eddig fel sem merült bennem. De ahhoz, hogy kereken megkérdezzem tőle, mi a szándéka velem ebben az ügyben, nem volt elég bátorságom.

– Ha már a pénznél tartunk... – fordult felém hirtelen, és szúrósan az arcomba meredt. – Hol a takarékkönyv?

– Úgy gondolod, hogy az lehetne a tiszteletdíjad?

– És ha úgy gondolnám?

– Nem kapod meg – mondtam nyugodtan.

– Mi a szándékod vele? – kérdezte élesen.

Megmondtam neki.

Szívta a pipáját, és újból kibámult az ablakon. Nem tett ellenvetést.

11.

A bankfiókban nem történt semmi rendkívüli. Kitöltöttem a blankettát arról az összegről, amit ki óhajtottam venni (már csak a magam megnyugtatóra is, nehogy aztán még pofára esés legyen a vége), s annak rendje és módja szerint simán hozzá is jutottam. Senki sem kezdett sikoltozni, nem kiáltottak rendőrért, sőt még a biztonsági emberek se nyitottak rám tüzet.

Bőven maradt időm öt óráig, így hát a legközelebbi virágkereskedésben kötöttem egy malomkerék nagyságú csokrot, azután elhajtottam a katonai kórházba. Aznap ugyan nem volt látogatás, de a rendészek oda se fütyültek rám, úgyhogy minden bonyodalom nélkül bejutottam, és csak annyi dolgom akadt, hogy megkeressem a 4-es

sebészetet, ott pedig az osztályvezető-főorvos szobáját.

Alighanem a sziesztájából vertem fel, amikor bekopogtattam hozzá, mert álmos, mogorva ábrázattal fogadott. Nagydarab, elhízott pasas volt, lecsüngő tokával, benne már a korban, néhány szál haját gondosan oldalra nyalva viselte, és ha vizenyős, kék szemében nincs valami baljósán kemény, átható kifejezés, afféle pacalnak nézhetne volna az ember.

Az íróasztala mögé telepedett, nekem meg szótlánul intett, hogy parkoljak le az egyik fotelban.

Leadtam neki előre gyártott hazugságomat, hogy ki is volnék, ha volnék, és az adjunktusával folytatott tegnapi telefonbeszélgetésre hivatkozva a „húgom” hogylétéről érdeklődtem.

Hallgatott, s igencsak furcsálló pillantásokat küldözgetett a kezemben szorongatott virágcsokorra.

– Oppardon – kaptam észhez ezer bocsánat, főorvos úr! – Letettem a csokrot magam mellé a szőnyegre, és előszedtem egy szép vastag borítékot. A tőlem telhető legnagyobb tapintatossággal csúsztottam az asztalra.

Ő aztán nem tapintatoskodott. Volt pofája, hogy ott, a szemem láttára felnyissa a borítékot, és mutatóujját megnyálazva akkurátusan megszámolja a tartalmát. Azt, hogy az összeg nagysága meglepte, csupán bokros szemöldökének egy apró rándulása árulta el.

– Örülök, hogy előkerült végre egy hozzátartozó – mondta, miközben egyetlen mukk köszönet nélkül az asztalfiókba dobta a pénzt. – Sajnos nincs jó hírem. Az a helyzet, uram, hogy a húga műtétjét meg kell ismételni.

Ez túl váratlanul ért ahhoz, semhogy ostobaságot ne kérdezzek: – Muszáj? Feltétlenül szükséges?

– Nem – vontam meg a vállát egykedvűen nem feltétlenül. Nem muszáj, ha az a kívánság, hogy fél karjára élete végeztéig béna maradjon.

Némán meredtem rá. Erre azért nem voltam elkészülve. Még az adjunktusával való beszélgetés után se, pedig sok jót az sem sejtetett.

– Igen – erősítette meg komoran ennyire súlyos. Még a lehető legkedvezőbb műtéti eredménnyel is csupán ötven százalékos gyógyulásra számíthat. Köztünk legyen mondva, én harminc százalékkal is meg volnék elégedve... – Félig lebecsátott szemhéja alól lustán méregetett. – Nem tudja véletlenül – kérdezte hogy ki az a vadállat, aki így elintézte? A férje vagy a szeretője? Szívesen a szeme közé néznék az ipsének.

Honnan gondolhatta volna, hogy éppen azt teszi.

– Nincs férje, meghalt – mondtam –, szeretőről pedig nem tudok... – ám egészen más keringett a fejemben, kibökní is alig mertem: – Ezek szerint... tehát az állása...

– Azt örökre elfelejtheti. Minden fizikai munkára alkalmatlanná vált, még arra a telefonkezelői állásra is.

Meg voltam rendülve.

– De hát... mi lesz vele? – dűnnyögtem.

– Ilyet sose kérdezen egy baleseti sebésztől – mordult rám. – Mit gondol, mi hányszor tesszük fel ezt a kérdést magunkban? Mi jár az ember eszében, ha például egy kettős lábcsonkolást hajt végre? Minket érzéketlen mészárosoknak tart a közvélemény. Nos, biztosíthatom róla, hogy ebben a szakmában előbb-utóbb minden harmadik kollega pszichikai kóresetté válik.

Elnyílt szájjal bámultam rá. Fura egy kitörés volt, nem vártam volna tőle.

– Na jó, ez nem tartozik ide – legyintett. – De azt értse meg, kérem, mert jobb, ha világosan látja, és számot vet vele: a húgának ezután gyakorlatilag fél kézzel kell élnie. Sok mindenre képesek vagyunk ma már, de tökéletesen szétroncsolt és megsemmisült idegek helyre állítására nem.

Hallgattunk. Talán két perc is eltelt. Végül megkérdeztem, mikor lesz az újabb műtét, inkább csak azért, hogy mondjak valamit, hogy megtörjem a nyomasztó csendet.

– A jövő héten.

– Ő tudja már?

– A mai nagyviziten közöltem vele.

– Azt is ön végzi majd?

– Ebből ne csináljon gondot magának – húzta el a száját szarkasztikusan. – A busás borraivaló, amellyel volt kedves megtisztelni, három műtetre is elegendő volna.

– Mármint a paraszolvencia...

– Borraivaló – ismételte meg nyersen. – Borraivaló ez, uram, akkor is, ha egy orvos ezredes, egy osztályvezető-főorvos markát üti. Borraivaló, akár egy pincéré, egy borbélyé vagy egy vécés asszonyé. Nevezzük csak nevén a zabigyereket.

Nem hiszem, hogy valamikor is a szívembe tudtam volna zárni, de a brutális őszintesége imponált.

Fölemeltem a szőnyegről a csokrot, nem volt itt már semmi keresnivalóm. Megkérdeztem, engedélyezi-e, hogy néhány percre benézzek a „húgom”-hoz.

Elutasítóan mért végig.

– Sajnálom, uram – mondta ma nincs látogatási idő. Ez itt katonai kórház, ha nem tudná, ahol a rendtartás is katonásan szigorú. Az én osztályomon pedig különösen. És ez a kétszáznyolcas kórteremre is vonatkozik. Érti, kérem? Világos? A *kettőszáznyolcasra* is.

Mondtam neki, hogy ennél világosabb már csak a vakablak lehetne, azzal felálltam, és elköszöntem.

Még egy biccentést se pazarolt rám, nemhogy a köszönésemet viszonzta volna.

A 208-as a folyosó legvégén nyílt. Megálltam az ajtaja előtt, és teliszívtam a tüdőmet levegővel. Na öcsi, buzdítottam magam, akkor hát rajta! Egy újabb fejes! Végül még bűvár lesz belőled!

Nagy merészen lenyomtam a kilincset, és a hatalmas csokrot mintegy pajzsul tartva magam előtt bevonultam a kórterembe.

A négyágyas szobában csak ketten feküdtek. Egy idős hölgy és ő. Nyakáig begipszelt, rögzített karja valami állványszerűségeen nyugodott.

– Csókolom a kezedet, kishúgom! – köszöntöttem harsányan. – Van-e egy jókora váza itt valahol?

Soha életemben nem láttam senkit, aki így meg lett volna döbbenve. Akkorára nyílt szemmel meredt rám, hogy azt hittem, menten elnyel. Elvörösödött, azután halálsápadt lett, majd ismét tulipiros a füle hegyéig, és dühében-kétségbeesésében a plafonra kapta a tekintetét, mint aki mennykőért, kénesőért, földindulásért fohászkodik.

Én pedig gyengéden az ölébe helyeztem a hatalmas virágcsokrot.

– Hát hogy ez micsoda gyönyörű csokor! – lelkendezett a szomszéd ágyon a madárszerű, idős hölgy. – Egy egész vagyomba kerülhetett... Rád pedig drágám, tudd meg, nagyon haragszom – csicseregte, színlelt szigorral rázva meg az ujját

szobatársnője felé. – Nem is mesélted eddig, hogy ilyen szép szál, fess fivéred van. De mondd csak, édesem, miért ilyen nagy a korkülönbség közöttetek?

– Ez azért van – vigyorogtam –, mert nem vagyunk édestestvérek. Nem egy apától-anyától származunk. Mondhatom úgy is: ő a fogadott hugim.

– Ó – mondta erre ajkcsücsörítve a hölgy, s ebben az egyetlen magánhangzóba képes volt belesűríteni mindazt, amit egy tisztos matróna egyáltalán csak gondolhat a világról, az emberi természetről, meg a fogadott hugikról, a magam fajta szép szál, fess fivérekről nem is szólva.

Aztán nem várt fürgeséggel kiszállt az ágyából, pongyolába, papucsba bújt, miközben túlon túl is nagy buzgalommal azt mondogatta, hogy ő bizony majd kerít egy szép nagy vázát a nővérektől, és egy jelentős pillantást vetve ránk magunkra hagyott bennünket.

Kettesben maradtunk, jámboran vártam a detonációt.

– Hát... ha van a pofátlanságnak csúcsa... – kezdte is rá rögvest, de a túlfűtött indulattól egész egyszerűen elrekedt benne a szusz, és csak arra volt képes, hogy egy vad mozdulattal lesöpörje a csokrot a takarójáról.

Fölemeltem és visszatettem az ölébe. Azután letelepedtem az ágya mellett álló székre. – Csöngessen csak a nővéreért – javasoltam. – Kihívhatják a rendőrséget, ha akarja, nem fogok megpattanni.

– Piszok zsaroló! – és mérgében majdnem sírva fakadt. – Tudja jól, hogy úgy se teszem meg. Szarházi! Szarházi! Szarházi!

– Na – mondtam békésen –, a buzizásnál ez azért egy fokkal mégiscsak jobb.

– Most az gondolja, hogy valami kurva jó tréfa volt idejönnie, mi?

– Dehogyan gondolom.

– Akkor mit keres itt? Tudni akarom! – követelte.

De hát éppen ez volt az, amit nem óhajtottam az orrára kötni. Amit mondtam, mégsem volt hazugság. Azt mondtam, hogy bocsánatot akarok kérni tőle.

– Egyszer már megtette.

– Maga pedig arcul köpött.

– Megérdemelte, nem?

– De igen – bólintottam –, megérdemeltem.

Néhány pillanatig keményen az arcomat fürkészte. A szoba napfényben úszott, egy faág lombos vége behajlott a kitárt ablakon. Az ágy láb rácsára vetett fürdőköpenyt tanulmányoztam. Kapóra jött nekem ez a fiirdőköpeny, határozottan kapóra.

– Magánál, ugye – szólalt meg karmolós kis mosollyal a bocsánatkérés éppoly könnyen megy, mint valakinek a nyomorékká verése? Azt hiszi, hogy egy bocsánatkéréssel bármi meg nem történtté tehető?

– Ezt már valaki más is megkérdezte tőlem egyszer – intettem fanyarul. – Nem, nem hiszem azt. Mint ahogy azt se képelem, hogy néhány ökölcsapással minden, vagy majdnem minden, rendbe tehető.

– Ezt miért mondja?

– Mert valóban így gondolom.

Nem tudom, megértett-e, mindenestre némileg lecsillapodott. Nehézkesen hátradőlt a magasra polcolt párnának, és ebben a mozdulatában volt valami fáradt megadás. Csak most tűnt fel, miután első dühe és felháborodása eloszlott, hogy milyen rossz bőrben van. Sápadt, összetört arca szinte megkisebbedett. De még ebben az

állapotában se volt sajnálatra méltó. Még így is ugyanaz a kemény, bátor kis nő volt, aki három napja olyan elszántan szembeszállt velem.

– Maga vidéki, igaz? – kérdezte váratlanul.

– Igen. De miért kérdezi?

– Nem látszik valami nagyvárosi nehézvagánynak. Még senkit se hallottam úgy káromkodni, mint magát a múltkor: „Azt a hétszenvedésit!”

Elmosolyodtam. – Anyám sohase káromkodott, pedig proliasszony volt, és tőlem se túrt el. Így aztán nem kaptam rá később se, szegényes a szókincsem... Egyébként már tizenöt éve itt élek. És maga? Maga idevalósi?

– Hát, ha egy koldusszegény barakktelep, ahol felnőttem, kinn a periférián, egyáltalán tartozik valahová, akkor: igen, idevalósi.

Hallgatunk.

– Ugye, tudja, hogy ki vagyok? – kérdeztem meg csendesen.

– Nem tudom. De a zsaruk egy órán belül kinyomozták volna, nekik ez rutinmunka.

– Túl sokat pofázott.

– Elszóltam magam – bólítottam. – Kifecsegettem magának, hogy a Művekből tettek lapátra.

– A nagyolvasztóból – bicentett ő is. – Simán elkapták volna.

– Miért nem adott fel?

– *Ezeknek?* – és ebben minden megvetése benne volt.

Egy-két másodpercig az arcát vizsgáltam.

– Csak... ennyi?

– Nem – felelte becsületesen nemcsak ennyi. Maga ugyan nem sok könyörületet érdemel, de azt hiszem, valamiben tényleg nem hazudott. Azt hiszem, hogy ugyanolyan kivert, rühes kutya maga is, mint amilyen én vagyok.

– Talán – mondtam kitérően, mert magamban azért reméltem, hogy mégse.

– És az ilyen kivert kutyák – fejezte be – végül már mindenkibe belemarnak, amíg agyon nem csapják őket.

Áradt belőle az elkeseredés, a gyűlölet és a kilátástalanság. Meg-megránduló arca pedig elárulta, hogy komoly kínokat áll ki.

– Nagyon fáj? – intettem a karjára.

– Mi köze hozzá? – lobbant fel, de aztán közömbösen rám hagyta. – Fáj. Hát persze, hogy fáj. Rohadtul fáj. Az a gyanúm, hogy elszúrták a műtétet... – Felsőhajtott. – Mondja, van egy cigarettája? Elepedek néhány slukkért...

Megértően bólítottam. Egy olyan láncdohányos számára, amilyen ő volt, nagy megpróbáltatás lehetett, hogy nincs módja rágyújtani.

Előkotortam egy fél csomag Marlborót, megkínáltam, tüzet adtam neki, és hamutartóként a keze ügyébe helyeztem egy csészealjot. Aztán a dobozt, a maradék cigarettával, a fürdőköpenye zsebébe dugtam, a gyufaskatulyával együtt. Most egy szemvillanásra szinte hálásan pillantott rám. Mélyen leszívta a füstöt, és ez a gyönyörűség annyira lefoglalta, hogy nem vette észre mesterkedésemet a köpenyével: lopva közelebb húztam magamhoz. Négyszemközt természetesen nem tehettem meg azt, amire készültem, s amiért egyáltalán eljöttem hozzá, ahhoz az öreg hölgy jelenlétére is szükségem volt, és alig vártam, hogy végre visszatérjen. Addig azonban valamiképp húznom kellett az időt. Ezért visszakanyarodtam arra, amit a műtétjéről mondott az előbb: miből gondolja, hogy elszúrták?

Abból, felelte két slukk között, hogy a jövő héten megismétlik.

– Tudom – csúszott ki a számon.

– Tudja? – meredt rám. – Honnan tudja?

Kénytelen voltam bevallani a főorvosnál tett látogatásomat, s bár a hálapénzes borítékról bölcsen hallgattam, így is sikerült újra felpaprikáznom.

– Hogyan merészelte? – támadt nekem sziszegve.

– Fivéri minőségemben.

Erre már szólni sem tudott, csak fuldoklott dühében, és szikrákat hányt a szeme.

De aztán, egészen meglepő módon, hirtelen elnevette magát.

– Na jó, rendben – legyintett cigarettát tartó, bal kezével, és egy kifejező fintort vágott, amiben több volt már az öngúny, mint a harag. – Fejezzük be ezt a mókát, oké? Én tehetetlen vagyok, ide vagyok kötözve, moccanni sem igen bírok. Nem tudok, sajnos, kikelni az ágyból, hogy jól tökön rúgjam magát, és kihajítsam az ajtón, ahogy megérdemelné. Adjuk hát döntetlenre! Én elfogadom a cigarettát, sőt még a virágcsokrot is, minden köszönet nélkül persze, maga pedig szép sebesen elkotródik innen.

Vagyis a maga módján békejobbot nyújtott, amit kellőképpen értékeltem is, de hogy elhordjam magam, arról egyelőre szó sem lehetett. Sajnálkozva rávigyorogtam, és azt mondtam, amíg meg nem bocsát, egy tapodtat se mozdulok.

– Akkor ítéletnapig itt fog rostokolni – sajnálkozott ő is. – Mondja, miért szívóskodik? A lelkiismeretén akar könnyíteni? Vagy azt képzelem, hogyha én megbocsátok, az fölmenti magát? Tulajdonképpen miért olyan fontos ez?

– Fontos – jelentettem ki kurtán.

Szívta a cigarettáját, és a fejét rázta.

– Soha nem bocsátók meg magának. Soha! És nehogy azt gondolja, hogy emiatt – kocogtatta meg sérült karján a gipszet. – Ezt elkönnyelhetem akár balesetnek, amiben én is vastagon benne voltam. Egészen más oka van, és azt a múltkor, úgy emlékszem, elég ékesen közöltem is. Maga – szegezte rám a tekintetét – a Vezér zsoldosa lett. A *verőlegénye*. És nincs a világon senki, aki ezért fölmenthetné. Maga nem számíthat többé se megértésre, se szolidaritásra. Örökre kilötte magát azok sorából, akik esetleg megérdemlik, hogy ezért vagy azért a ballépésükért bocsánatban részesüljenek. Legfeljebb csak szánalmat ébreszthet, mint minden olyan melós, aki eladta az öntudatát, és lesüllyesztette magát a lumpenek közé, és ezt a szánalmat, ha akarja, megkaphatja tőlem, mert én aztán tudom, kik a lumpenek. Köztük nőttem fel, ismerem a világukat. És tudom, hogy abból a világból nincsen visszaút... – Szippantott még egy utolsót a már-már körmére égett csikkből, aztán elnyomta a csészealjjon. Figyelmesen nézett néhány másodpercig, majd vállat vont, és visszadőlt a vánkosára. – Maga akarta – mondta. – Maga kényszerítette ki belőlem...

Én is néztem őt egy darabig, szótlanul és mozdulatlan tekintettel. Nem tudtam felidézni egyetlen esetet sem az emlékezetemben, amikor ilyen kíméletlenül megbélyegző szavakat vágtak volna a szemem közé. Mégse haragudtam rá. Sőt, csalódtam volna benne, ha enged a kérlelhetetlenségéből, és megbocsát. Neki ilyennek kellett lennie, ilyen kérlelhetetlennek, ha hű akart maradni önmagához. Márpedig ez az intelligens, markáns arcú kis munkásnő igenis hű akart maradni önmagához, és bizonyára azokhoz az eszményekhez is, amelyek úgy látszik, változatlanul sokat jelentettek neki.

Felálltam, a szeméttartóba dobtam a csikket, és a csészealjat elmostam a csapnál. – Mondja – kérdeztem a mosdó feletti tükörből pillantva rá tényleg nem tudta, hogy az a

pisztoly nincs kibiztosítva.

– Nem tudtam. Nem nagyon értek hozzá... Egyébként, hol a pisztoly?

– Jó kezekben – bár erről magam sem voltam teljesen meggyőződve. – Vissza fogja kapni, ha van rá jogcíme.

– Már nincsen.

– Hogyhogy „már”?

– Ha ügyetlenségemben nem tudtam használni, nem érdelem meg, hogy visszakapjam.

Én ugyan alighanem az életemet köszönhettem az ügyetlenségének, mégsem álltam meg, hogy elismerően ne pillantsak rá. – Vissza fogja kapni – mondtam és majd megtanulja használatát.

Ekkor nyitott be végre az idős hölgy, mentegetődző burrukolások közepette, hogy meg kell zavarnia a „meghitt testvéri együttléte”, és valóban hozott magával egy hatalmas üvegvázá. Megtöltöttem vízzel, aztán rá bízam, hogy boldoguljon vele. A csokor akkora volt, hogy külön kellett választania a zöldjét, és egyenként dugdosni be a vázába a virágszálakat.

A bíbelődés mindkettejüket lefoglalta. Itt volt az alkalom, amelyre lestem.

Kihúztam a farzsebemből a takarékkönyvet, és belecsúsztattam a fürdőköpeny zsebébe.

Merészen és ügyesen.

Mert hát ilyen egy vakmerő srác vagyok én, ilyen egy firkás gyerek! Ilyen hétpróbás, dörzsölt vagány! Egy nyári jézuska!

És most már tényleg eljött az ideje, hogy elfüstöljek, amit haladéktalanul meg is tettem. Egy „hát akkor Isten veled, kishúgom”-mal elköszöntem nagy sietve.

Ő legalább viszonzta a köszönésemet.

Sőt, ép kezében egy szál rózsával még integetett is. – A soha viszontlátásra, bátyókám!

Az öreg hölgy pedig csak ámult-bámult.

12.

Loholtam haza, hogy még jócskán öt előtt otthon legyek. Útközben, a Skodámban olyan csuda kedvem támadt, amilyen már régóta nem. Sose hittem volna, hogy ekkora megkönnyebbülést szerezhet, ha az ember elhajít magától egy rakás dohányt, és ugyanott tart, ahol azelőtt, vagyis jóformán nincs egy árva buznyákja se. Az öreg Münchhausen érezhette magát ilyen vígan, amikor saját hajánál fogva húzta ki magát az ingoványból.

Szokatlan lelkesedéssel álltam neki a takarításnak meg a portörlésnek is, bár az utóbbinál kevés dolgot rühelltem jobban, és végül még az a kietlen, agglegényes kégli is egészen barátságosnak tűnt fel a beomló, délutáni napsütésben.

Amikor végeztem, gondoltam egyet, előkerestem a tárcámból Agár cetlijét, és leültem a telefonhoz. Öntsünk tiszta vizet a pohárba.

Egy érces basszus döndült bele a hallgatóba, és kérdésemre, hogy a Herkules Kft.-

hez van-e szerencsém, megnyugtató, hogy jó helyen zörgetek, az ott a Herkules Kft., sőt maga a Főherkules személyesen, de hogy ez aztán szerencse-e nekem, azt nem az ő tiszte eldönteni.

– Ha-ha – mondtam fagyosan, mert gondoltam, ezt bizonyára humornak szánja, és elvárná, hogy visítva kacagjak rajta.

– Na, azért megszakadnia nem kell – figyelmeztetett kegyesen –, inkább ki vele, kedves uram: kicsoda maga, és mit kíván tőlünk?

Bemutakoztam neki, és előadtam, hogy mi célból, s kinek a biztatására hívom, és kértem, sorolja el, miféle referenciákkal kell szolgálnom, ha ugyan igényt tartanak rám egyáltalán.

– Mi az hogy! De mennyire! – bömbölte lelkesedve. – Hát maga lenne az, pajtás? Tárt karokkal várjuk! – és akkora hangerőre kapcsolt, hogy attól féltem, szétreped a kezemben a hallgató. – Nincsen még egy órája se, hogy idecsöngetett az ezredes. És akit nekem az ezredes személyesen konferál be, az már föl is van véve. Valaha, tudja, együtt indultunk... együtt kezdtük itt kis, kerületi kopóként... két csóró, vidéki gyerek a nagyvárosban... el tudja képzelni?

Mondtam neki, hogy meg se próbálom, és hagytam, játssza csak az eszét, miközben rossz lelkiismerettel gondoltam Agárra. Mégis megtartotta hát, amit ígért. Pedig én már kezdtem azt hinni, hogy a kisujját se mozdítja meg értem.

– ... nem, pajtás, azt nem lehet elképzelni – bizonykodott ezalatt a Főherkules –, nincs emberfia, aki azt el tudná képzelni! Az első tipegő lépések ezen a rögös, kurva, gyönyörű pályán... hát hogyan lehetne azt feledni, cimbora, hogyan?

Ő aztán valóban nem feledte. Át is váltott egyből érzelmes tremolóra, amint első nyomozásuk históriájával kéjesen elmerült nosztalgiazásban, én pedig megadóan hallgattam, és sóhajtozva gondoltam a következő telefonszámlámra.

De néhány perc múlva rálőhettek az ablakból, vagy legalábbis felgyújtották az irodáját (csekélyebb eseménytől aligha zavartatta volna magát), mert sajnálkozva közölte, hogy bármint fájlalja, most be kell fejeznie, ugyanis közbejött valami. – Csak egy erkölcsi bizonyítvány kell, semmi más – kötötte végezetül a lelkemre –, és ahogy megvan az a (lepni, azonnal beléphet. De addig is, ha kedve szottyán, ugorjon fel hozzám valamelyik este – és megadta a címét. – Majd jól eldumálunk, esetleg szkandezhatunk is egyet. Igaz, hogy magát még senki se nyomta le szkanderben?

– E-e-egen – dörmögtem –, senki. És ezután se fog. Még egy állás kedvéért sem.

Elértette, és nem vette zokon. – Oké, oké – szabadkozott. – Ezer bocs, cimbora! Inkább majd csapra ütünk egy üveg Ballantine's-t – hahotázott. – Úgy értesültem az ezredestől, hogy soha életében nem ismert erősebb fickót magánál, de olyan pasekot sem, aki jobb haverságban állna a Scotch-csal.

– Az több, mint haverság – mondtam, és végre-valahára letehettem a kagylót. Arra gondoltam, hogyha az egész Herkules cég olyan, mint a főnöke, akkor szép kis bolondokházába csöppenek. De fene bánta, nekem ez az állás pillanatnyilag mindennél fontosabb volt.

Egy-két korty bizony most bitangul jólesett volna a múltkori Johnnie Walkerből –, de hol volt már a tavalyi hó?

Kárpótlásul elszívtam egy cigarettát, és közben újra Agár járt az eszemben. Nem tudtam eligazodni rajta. Amióta meggyóntam neki a titkomat, valóban úgy kezelt, ahogyan egy bűnözőt szokás, nem volt egyetlen szava, pillantása, gesztusa sem, amellyel ne ezt éreztette volna – és akkor az a legelső dolga, hogy intézkedjék az állásügyemben... Nem magyarázhattam mással, mint egykori barátságunkkal. Lehet,

hogyan ismerni sem akar többé, de annak a régvolt barátságnak az emlékét sem akarja megtagadni.

Kiürítettem és elmostam a hamutartót, előkészítettem a kávéscsészéket, majd letelepedtem az asztal mellé, és vártam Erikát. Öt óra már jóval elmúlt.

Azután elmúlt fél hat is, hat is – de én csak vártam rendületlenül. Aki úgy hozzászólt a magányhoz, mint ahogy én, az nagyon tudott várni.

Az ágyam felett függő, felnagyított fotót néztem. Erika állt a fotón fürdőruhában, mosolyogva, két oldalán a srácokkal, akiket magához szorított. Megrázóan szép volt ezen a képen karcsú, erős természetével, gyönyörű combjaival, napbarnítottan, akkor még hosszú, éj sötét hajával, és érett szépségét még inkább kiemelte, szinte keretbe foglalta a hozzásimuló két fiú; balján a kezébe csimpszkodó Kicsi még olyan töpörtyű volt, hogy alig-alig bírta megállni a lábán.

Fenn a hegyekben készítettem a fotót, T. fölött, a kis tónál, ahol nyaranta néhány hétre kibéreltünk egy faházat, és gyakran éreztem úgy, hogy valóságos mazochizmus volt kifüggesztenem ezt a fotót, s naponta látnom őket rajta, annyira fájóan érzékiesítette veszteségemet. Ez a kép, akár csak mindazoknak az emlékeimnek az együttese, amely hozzájuk fűződött, s örökre horgonyt vetett bennem, közös múltunkat egyre inkább a meghittség, a biztonság és a lét iránti bizalom világának tüntette fel. Így tehát mementó is volt egyben. Arra figyelmeztetett, hogy mindent meg kell tennem ennek a világnak a visszaszerzéséért, és én meg is akartam tenni érte minden tőlem telhetőt.

Pár perccel negyed hét után rövid csöngetés hallatszott. Olyan, mint amikor valaki épphogy csak megérinti a csengőgombot.

Ő állt a küszöbön kopott farmerszerelésben, edzőcipőben, és mindjárt láttam rajta, mibe került neki ez a látogatás. Arca – amelyre most nem tett fel sminket – szokatlanul sápadt volt, nagy szeme körül árnyékok sötétlettek.

Köszöntöttem, és félreálltam. Ő csupán egy szemintéssel köszönt, szótlánul elment mellettem, egyenesen be a szobába. Nem ült le, a táskáját sem tette le, úgy nézett szét, akár egy idegen – és igazság szerint az is volt itt: idegen.

Az ajtóból figyeltem egy darabig, végül csendesen megkérdeztem: – Még beszélő viszonyban vagyunk?

Bosszús szemeket meresztett, és még mindig nem mondott semmit. Sejtettem, mi játszódik le benne: kijelentette, hogy nem jön el, mégis itt van. Én ugyan ez egyszer biztos voltam benne, hogy nekem lesz igazam, és eljön, de ismerve a természetét, megértettem, hogy számára ez nehezen megemészthető.

– Sokáig sétáltál a ház körül? – mosolyogtam rá.

A szemem közé nézett, némán vizsgálgatott, de hazudni képtelen volt. – Sokáig – bólintott. – Aztán leintettem egy taxit, és hazamentem.

– Haza?

– És amint hazaértem – folytatta –, ki se szálltam a kocsiból, hanem visszahozattam magam.

Most én néztem öt szótlánul. Ezt nem lett volna muszáj bevallania.

– Nehezen döntesz – mondtam.

– Nehezen – hagyta rám, én pedig ráeszméltem, hogy valamit csakugyan kihagytam a számításomból. Ha nem jön el, az természetesen félreérthetetlen döntés lett volna, ám azzal, hogy itt van, valójában még semmit sem döntött el, csupán egy lépést tett felém.

Lassan keringeni kezdett a szobában. A táskáját lóbálta, s mintha csak az utcán

sétálna, és kirakatokat nézegetne, sorra mindent szemügyre vett. – Szóval itt élsz – bólogatott közben. – Itt élsz... így élsz...

– Itt és így – biccentettem, és kimentem a konyhába, hogy alágyújtsak a gázon a kávéfőzőnek.

Amikor visszatértem a gőzölgő ibrikkel, ott folytatta, ahol abbahagyta, és úgy, mintha közben el se teltek volna hosszú percek: – ... és ilyen nagy bajban vagy.

Meghökkenve meredtem rá, hogy ezzel meg mi a csudát akar mondani, ő pedig válasz helyett egymás után rámutatott a diplomámra, az okleveleimre, a különböző sátoros ünnepeken kapott elismeréseimre, amelyek magam barkácsolta rámákban függtek körös-körül a falakon. Egy szilvakék bársonnyal bevont fatáblán a kitüntetésem sorakoztak. Középen a *Munka Érdemrend*.

– Tényleg ilyen nagy bajban vagy? – kérdezte Éreztem, hogy elvörösödöm. Már értettem, mire céloz, és bizony az elevenemre tapintott vele. Mondhattam volna, persze, hogy igen, tényleg ekkora bajban vagyok, és hogy az egész dühös-dacos ötlet, mely egy különösen elkeseredett pillanatomban született, pontosan ezt fejezi ki, de túlságosan szégyelltem magam ahhoz, hogy bevalljam az igazat.

– Nincs pénzem képekre – mordultam rá –, a kopár falakat meg ki nem állhatom.

Semmit se szólt, csak a fejét ingatta. Ő ne tudta volna, hogy azelőtt egy sublótífiók legmélyén tartottam az okleveleimet, a plecsnijeimet meg abban az ősrégi, bádóg teásdobozban, amelyben anyám gombokat, csatokat, jancsiszögeket őrzött valaha? Holott egyikre-másikra titokban még büszke is voltam, főleg a *Munka Érdemrendre*. És nem azért, mert az volt a legbecsesebb az összes közül, hanem mert *számomra* volt a legbecsesebb. Tizenhat esztendeje én is jelentkeztem abba a mérnökökből és martinászokból alakított kohászcsoporthoz, amelyet miniszteri rendeletre állítottak fel, és küldtek T.-ből a fővárosba – családotul, évekre. Az u.-i nagyolvasztó rekonstrukciójában és újraindításában bízták ránk a főszerepet, s ezért kapta meg aztán mindegyikünk a *Munka Érdemrend* arany fokozatát, csoportunk vezetője pedig az *Állami-díjat*. Ilyen tekintélye volt valaha a mi t.-i kohászati üzemünknek! És ugyan melyikünk gondolta volna akkor, hogy amit elvégeztünk, hiábavaló és céltalan? Ki hitte volna, hogy alig múlik el egy évtized, és már sem T.-ben, sem a fővárosban nem létezik többé kohászat?

Nekem azért mégis szép emlékem maradt az a néhány év. Lakást kaptunk, megfészkelünk, először kerültünk igazán egyenesbe, úgyhogy amikor a többiek sorra visszaindultak T.-be, Erikával úgy döntöttünk, mi végleg itt maradunk. A gyerekek már ide születtek, ő pedig remekül érezte magát a gimnáziumában, ahol tanított, és egyre több sikert ért el...

– Szép kollekció – mondta most elismerően, végezve szemléjével. – Tudod, hogy nagyon is elgondolkodtató így együttlátni valamennyit?

– Egy elfuserálódott élet kacatjai – legyintettem keserves vigyorral.

Enyhe megütközéssel bámult rám. – Hogy mondhatasz ilyet?

– Úgy, hogy ez az igazság.

Vállat vont, nem vitatkozott. Továbblépett, és folytatta szemlélődését. De hirtelen megtorpant, a szeme tágra nyílt meglepetésében. A saját diplomájával találta szembe magát, pontosabban: egyetemi diplomájának a másolatával, amelyet apám számára készített el ajándékkul annak idején. Meglepődött rajta, de nem kifogásolta, hogy itt látja a szobám falán. Bizonyára ő is úgy gondolta, ahogy én – egykori közös életünkhöz tartozik, jogom van hozzá.

Már a tóparti fotót tanulmányozta, az ágyam fölött.

– Furcsa – jegyezte meg –, erre már nem is emlékszem.

– Pedig emlékezhetnél rá – feleltem –, mert ez volt az utolsó közös nyaralásunk. És most már, légy szíves, ülj le. Kezdek beleszédülni a keringésedbe, a kávé meg teljesen kihűl. Igenis itt vagy! Itt, nálam! Fogd fel végre! Vagy még a bélyeggyűjteményemre is kíváncsi vagy?

Egy ajkbiggyesztéssel adta tudtomra, hogy mit gondol az ilyen beszédekről, de végül leült. Nem mellém, az asztalhoz, hanem odébb, az ágy szélére.

– Tudod-e, hányadika van ma? – kérdezte hirtelen.

Kitöltöttem a kávé a csészékbe, közben megnéztem az órám a naptárat, és megmondtam neki. A szeme sarkából pillantott rám, homályosan ködlött a tekintete. – Kösz. – mondta elvéve kezemből a csészt, és fojtottan elmosolyodott, én pedig gyanakodva figyeltem, mert nem tudtam rájönni, minek szól ez a mosoly.

– Úgy viselkedünk, mint két kamasz – zsörtölődtem.

– De jó is volna kamasznak lenni! – sóhajtott fel. – Vagy fiatalnak legalább... Milyen könnyű lenne minden!

– Ne hidd. Fiatalon se volt könnyű. Soha nem volt az. Én például egyetlen olyan szakaszát sem ismerem az életünknek, amikor bármelyikünknek könnyű lett volna. Volt idő, amikor még éhezünk is.

A kávéját szürcsölgette, és tünődve nézett rám a csésze pereme fölött. – Főleg te – bölintott komolyan. – Emlékszel? Az egyetemi éveim...

Hogyne emlékeztem volna. Azokért az esztendőkért mind a ketten megszenvedtünk. – Te is nélkülöztél – háritottam el éppen eleget.

– Én csak-csak megvoltam valahogy a reggeli tejen-kiplin és a menzaebéden, de te...

– Én is megvoltam valahogy.

Letette a csészéjét, és hirtelen nem várt hevességgel fakadt ki: – Tudod, hogy nekem az a néhány év egyetlen, véget nem érő lelkifurdalás volt?

– Lelkifurdalás? – Sohasem beszélt erről.

– Majd a szívem szakadt meg érted! – folytatta. – Folyton arra kellett gondolnom, hogy koplalsz odahaza, hogy nélkülözésekre kényszerülsz miattam... és hogy egyáltalán: elfogadhatok-e akkora áldozatot, miképp köszönhetem meg, hogyan viszonozhatom neked valaha is?

Mosolyogtam magamban. Különös, hogy hosszú évekig meg sem említődön ez, ma pedig egymás után kétszer is szóba jön. De nem bántam, hogy így történik. Egy-egy régi, közös emlék felidézése mindig alkalmas rá, hogy szinte észrevétlenül ismét összehozzon két embert. Ráadásul ez az emlékünknem akármilyen emlék volt, azok az évek egész későbbi életünket megszábták.

– Egyébként – rázta meg a fejét még ma sem értem, hogyan tudatok kijönni apáddal ketten, egy fizetésből.

– Két ember mindig kevesebbe kerül, mint egy – bölcsekedtem, ami igaz is volt, meg persze nem is. Az öreg mindenestre alaposan átgondolta a dolgot, és jól kikalkulált, amikor áttértünk „a több éves hadigazdálkodásra”, ahogy nevezte. Ő, szerencsére, szépen keresett, úgyhogy az én soványka kezdőbérem Erikához vándorolhatott, amelyből a szakkönyveket, a jegyzeteit, az albérletet (kollégiumra már nem tarthatott igényt), az étkezését és a nélkülözhetetlen napi kiadásait fedezte – no meg a hétvégi hazautazásokat, mert azt az egyet semmiképp se bírtam volna ki, hogy ne lássam minden szombat-vasárnap. De hát egy kereset mégiscsak egy kereset volt,

valóban meg kellett néznünk minden egyes fillért otthon apámmal, és ha ehhez még azt is hozzáveszem, hogy mindkettőnket amolyan hárommemberes étvággal vert meg a sors – ami kohászok közt nem is valami ritkaság, hiszen egy műszak alatt három-négy kilót is lead az ember –, akkor tényleg elmondhatom, hogy nem sok olyan alkalomra emlékszem abból az időből, amikor kedvem szerint jóllaktam volna.

Egyszerre felélénkültünk, és mosolyogva idéztünk fel néhány emlékezetes mozzanatot azokból az évekből, s jól esett, hogy ő sem zárkózik el a közös múltidézés elől.

– Ami pedig a köszönetét meg a viszonzást illeti – mondtam végül –, magad is tudod, hogy nem nekem tartozol vele. Az öreg nélkül soha nem vihettük volna végbe a dolgot. Emlékezz csak vissza, milyen boldog volt! A fél városnak eldicsekedett a diplomáddal.

Hát persze, hogy emlékezett rá. Elfogódottan bólintott.

– Neki viszont – folytattam –, az emlékének... nos, azt hiszem, neki tényleg tartozol valamivel.

– Mivel? Hogy érted ezt? – és egészen magasra szökött a szemöldöke.

Kortyoltam a kávémből, mely már rég kihült, és a szemébe néztem.

– Meg kell pályáznod a tanszékvezetői állást – mondtam. – Még a diplomádnál is nagyobb örömet szereznel neki ezzel.

Nem szólt. Az arca bezárult, a tekintete pedig olyan mozdulatlaná vált, hogy még csak sejteni sem lehetett, mire gondol.

Megittuk a kávé, cigarettával kínáltam, rágyújtottunk. Valami maradék konyakot is az asztalra tettem, de elutasítóan intett. – Márpedig muszáj – erősködtem, miközben már töltöttem is –, most az egyszer muszáj, mert nagy újságom van! – és voltam annyira esendő, hogy csak egy kis hatásvadász szünet után bökjem ki: – Az a helyzet, hogy állásom lesz.

Felragyogott a szeme is, az arca is, erre nem számított. – Ez komoly? – s már vonakodás nélkül fogadta el a feléje nyújtott kupicát.

Mondtam neki, hogy halálkomoly, és hogy sohase találná ki, kinek köszönhetem – azzal elárultam, hol jártam délelőtt.

– Agár – bólintott meghatódva. – A régi jóbarát.

– A régi jóbarát – biccentettem én is. A hangom ugyan fanyarabbra sikeredett, semmint akartam volna, de nem figyelt fel rá, annyira örült a jóhírnék.

Koccintottunk, ittunk. Mosolyogva fürkészett.

– Hogy jutott eszedbe, hogy felkeresd?

– Eszem jutott – feleltem kitérően, és azt gondoltam, helyénvalóbb lett volna a kérdése így: *eddig* miért nem jutott eszedbe? A vicc ugyanis az volt, hogy tényleg nem jutott eszembe. Nem tudtam volna rábírní magamat, hogy állás ügyben forduljak hozzá. Hiába az egykori barátság, egyszerűen szégyelltem volna, hogy odaálljak elé kuncsorogni.

– Milyen régen nem láttam! – Erika még mindig ellágyultan rázogatta a fejét. – Jól van? Mesélj róla. Hogy megy sora?

– Ó – mondtam a lehető legjobban. Neki aztán a világon semmi oka panaszra!

Most már megneszelt valamit. Letette a poharat, és kutatóan rám pillantott. – Valami baj van Agárral?

– Baj? Ugyan! – vontam meg a vállam. – Mi baj lenne vele?

– Pontosan ez az, amit kérdezek.

Megszívtam a cigarettámat, azután elnyomtam, és újratöltöttem a pohárkákat. Igen-igen szerettem volna, ha másra fordítjuk a szót, de nem engedte.

– Valami nem tetszik neked – szippantott ő is a cigarettájából. – Érzem.

Jól érezte, nem tévedett. Én pedig tudtam, hogy mondanom kell valamit, mert addig nem fogja abba hagyni a faggatódzást – de mit mondhattam volna? Hogyan értethettem volna meg vele Agárral szembeni fenntartásaimat, amikor én magam sem értettem igazán? Az egyetlen, amit fölemlíthettem volna, s ami valóban a legkevésbé tetszett, Agár nyilvánvaló machiavellizmusa volt, csak hogy az éppen ahhoz az ügyhöz kötődött, amelyet semmi esetre sem akartam Erika előtt felfedni.

– Megváltozott talán? – firtatta. – Más ember lett? Nem tudom elhinni.

– Hát nehéz lenne elhinni...

– Nem is fogom soha – jelentette ki szilárdan.

Fölemeltem a megtöltött kupicát, de nem ittam ki, hanem csak tűnődve forgattam a kezemben. Arra gondoltam, milyen jellemző is ez Erikára. Meg volt győződve róla, hogy ez a kor mindenkiből a legrosszabbat hozza elő, de valahányszor egy-egy konkrét személyről esik szó, a jóhiszeműsége és a naivitása kerekedik felül. Hányszor kell valakiben csalódnia ahhoz, hogy ne a legjobbat feltételezze róla?

– Az én szememben – folytatta – Agár mindig is az értelem, a hűség és a megvesztegethetetlen tisztesség megtestesítője marad.

– A jó öreg Robespierre... – dünnyögtem.

– Ne légy álnok – figyelmeztetett.

Lehajtottam a konyakomat – ő nem nyúlt a magáéhoz, hevesen cigarettázott, szemlátomást fel volt háborodva és magamban elismertem, hogy igaza van. Méltatlan dolog egy hajdani, közös barátról sanda módon csupán *éreztetni* valamit.

– Fura nekem az az egész cég – kezdtem lassan. – Egykori zsaruk és zsarunők... fényűző külsőségek... láthatólag felveti őket a pénz... És hát... azt hiszem, nagyon jól csinálják. Tapasztaltak, ügyesek, hatékonyak meg minden. Igazi, belevaló profik. És nem foglalkoznak piti ügyecskékkel, csakis nagyban utaznak... De van valami az egész ügynökségben, ami obskúrus... ami valahogy tisztátalan...

– Ezek csak benyomások – jegyezte meg hűvösen.

– Azok, persze, hogy azok – hagytam rá –, semmi több.

– Arról pedig ne feledkezz meg, hogy Agár valójában kényszervállalkozó. Nem saját jószántából hagyta ott a rendőrséget.

– Ezt te honnan tudod? – csodálkoztam.

– Ugyan, kérlek! Minden lapban benne volt annak idején, hetekig cikkeztek róla. És ha most egy nyomozóirodát vezet, biztos vagyok benne, hogy legjobb tudása szerint teszi. Agár mindig „nagyban utazott”, hogy a te szavaiddal éljek.

Nem vitatkoztam, nem is tudtam volna. Bizonyítékaim nem voltak, a feltételezéseimet pedig megtartottam magamnak. Azt a gyanúmat is, amire egyébként Agár elég világosan célzott, hogy valószínűleg jól tejelő pénzmosási ügyleteket bonyolítanak. Mellesleg sejtelmem se volt róla, hogyan léphet be ilyen ügyletekbe egy detektívügynökség.

– Egyszerűen, hálásabb is lehetnél – szögezte le Erika, én meg rábólintottam, hogy hálás is vagyok, és ez valóban igaz volt. Agár iránti ambivalenciám pont ebben rejlett: hálás voltam neki, és valami nagyon-nagyon nem tetszett benne.

Erika szívott egy utolsót a cigarettájából, és kioltotta.

– Hol fogsz dolgozni? – kérdezte.

– Egy őrző-védő cégnél.

– Micsoda? – meredt rám. – Mit beszélsz? Hol? – Mély hangján szinte felsikoltott.

Én csak bólogtam, hogy igaz, sajna így igaz, de hát ez van, ennek kell örülni.

A fejét rázta, hevesen, döbenten, hitetlenkedve. – A te szép szakmáddal? A diplomáddal? A tudásoddal? Testőr leszel, vagy tudom is én... pénzbehajtó? Aki kiveri az emberekből az adósságukat?

Nem szóltam, csak néztem rá. Ő pedig mélyen elpirult.

– Bocsáss meg – kérte ezt nem akartam.

Nevettem. Satnya kis nevetés volt.

– Az én szép szakmámnak ma már bottal üthetem a nyomát – legyintettem a tudásommal elmehetek zabot hegyezni, a diplomámmal meg kitörölhetem a ... tudod, mit. Nekem ma már csak egyetlen tőkém van: a fizikai erőm. Az is meddig? Néhány évig még tálán... De amíg megvan, azt kell kamatoztatnom.

Döbenten láttam, hogy a szeme megtelik könnyel, és a kezét, két szép, erős, női kezét, elkeseredetten a szívére szorítja.

– És ezt miattunk teszed – tört ki belőle –, értünk vállalod! Elsősorban értem, az r.-i állásomért... Nem fogadom el!

– Te meghibbantál – bámultam rá őszinte megrökönyödéssel.

– Nem fogadom el – ismételte meg. – Egyszer már éppen elég nagy áldozatot hoztál értem. Máig se tudtam letörleszteni.

– Neked folyton csak ez jár az eszedben? Köszönet, törlesztés...

– Nem fogadom el – mondta harmadszor is. – Ilyen áron – nem.

Hallgattam. Nehéz lett a szívem. Felálltam és odamentem az ablakhoz. Csalódottságot és keserűséget éreztem, meg valami nagy-nagy fáradtságot. Szerettem volna megmondani neki, hogy legvégső reményemet foszlatja szét, ha elutasítja azt, amit tegnap este vázoltam fel neki, s ami meggyőződésem szerint az egyetlen megoldás lenne mindnyűnk számára – de nem volt most hozzá elég erőm. Kishitűség volt ez, vagy teljes bizalomhiány a jövő iránt? Magam se tudtam. Megragadható oka végül is csak a fáradtságomnak volt: túl zsúfolt nap állt mögöttem, a nap vége pedig csüggesztőnek ígérkezett. Úgy éreztem, hiába minden, nem tudom áttörni súlyos lelke ellenállását. Ő is ugyan-olyan hajlamos rá, mint én, hogy elvesztesse a reményeit, pontosabban azt a nagyon kevés és nagyon szűkre szabott reális esélyt, amelyet az élet egyáltalán kínál számunkra. Szerettem volna a két vállánál fogva megragadni, és addig rázni, amíg be nem látja, hogy csupán egyetlen életünk van, ami ötvenhez közeledve egyre ijesztebb bizonyossággal látszik, és ezt az egyetlen életet nincs jogunk eltékozolni.

De csak könyököltem leverten az ablakban. A lakótelep tízemeletes házsorai közé telepített park csökött kis fáit és csenevész bokrait néztem, s figyeltem, amint a lágyan ereszkedő nyárvégi alkony lassan birtokba veszi a színeket, a formákat, a fényeket. Az őszi naplementék szorongató szomorúsága érződött már ebben a bizonytalan, tompa szürkülésben, de még az őszi hűvössége nélkül.

Észre se vettem, hogy közben odatámaszkodott mellém a párkányra. Csak akkor figyeltem fel rá, amikor megérintette a vállamat.

– Ha megbántottalak – mondta –, sajnálom.

Ha a humoromnál vagyok, most aggódva tudakolom meg tőle, egészen biztos-e abban, hogy nincs semmi baja – mert hogy egymás után kétszer is bocsánatot kérjen valakitől, arra aligha volt példa ebben az életben.

– Nem bántottál meg – válaszoltam. – Rosszabb: elkeserítettél.

– Én? Mivel?

– Megvonod tőlem azt, aminek számomra még egyáltalán értelme van a világon.

Gyors, kutató pillantást vetett rám. – Ne ess túlzásba. Azelőtt sosem használtál ilyen nagy szavakat.

– Nézd – mondtam kis szünet után –, neked igazad volt. Jól láttad – és félig hátrafordulva körbemutattam a falakon. – Tényleg ilyen nagy bajban vagyok. Morbid ötlet tőlem ez a kis házi kiállítás, igaz?

– Én ilyet nem mondtam – tiltakozott.

– Bizonyára csak gondoltad. Magam is tudom, hogy elég vérfagyasztó. Ülök itt egymagamban, a régi dicsőségemben meg a mostani keserű levelemben főveforogva...

– Kérlek, ne beszélj így.

– Miért? Ez mind én voltam egykor. És ki vagyok ma? Egy senki. Egy haszontalan, szánalmas senki.

– Hagyd abba! Szörnyűségeket beszélsz.

– Azért, mert nem ámítom magam? Hát nem, nem ámítom magam. Én ma már akkor se tudnék a szakmámban boldogulni, ha valami mennybéli csoda folytán holnap állást kínálnának. A kiesett éveket többé nem lehet behozni, akkorát fejlődött időközben ez a szakma is. Így hát én nem tudom, miféle érted hozott áldozatot emlegetsz, amit nem vagy hajlandó elfogadni tőlem, de arról biztosíthatlak, hogy ez az őrző-védő állás többet jelent nekem, mind hinnéd. A munkanélküli járadékom perceként belül megszűnik, és aztán mehetnék segélyekért pítizni a hivatalba, vagy lejáratnám filléres svarc munkákért a lábamat.

Hallgatott, nem nézett rám.

– Miért mondod mindezt el nekem? – kérdezte kisvártatva.

– Azért, hogy tudd. És hogy megértsd, nekem ez az utolsó dobásom – s nem tettem hozzá, nehogy még önsajnálatnak tessenek: bizony, sok mindent elhittem volna, de azt soha, hogy lassan ötvenéves koromra ide jutok. – Nem sokra vagyok már alkalmas –, de arra még igen, hogy segítek neked.

Ezen meglepődött, én pedig megerősítettem azt, amit mondtam. Szeretnék segíteni neki a napi dolgaiban és a fiúk felnevelésében. Szeretném, ha a gondjaiból átvállalhatnék egy részt, hogy könnyítsék a terhein, és simábbá tegyem az előrejutását. Hiszen előtte még tágas a tér, amely egy szerencsés fordulattal most tovább szélesedett, és az útja messzire vezethet. Ezen az úton szeretnék a támasza lenni, ha elfogadja.

Ismét hallgatott, az egyre jobban szürkülő parkot nézte, és az arca mozdulatlan volt. Egy darabig vártam, hogy szóljon valamit, végül levettem róla a tekintetemet.

– Jó-jó, értem – legyintettem csüggedt gúnyjal. – Tudhattam volna, hogy semmit sem utálsz jobban az ilyen pofázásoknál, és rögtön hátracsapod a füled, mint a morgós kutya. Még hogy neked bárkire is támaszkodnod kéne! Hogy te bármi segítségre is rászorulnál! Mit képzelek én rólad, igaz-e?

Most rám pillantott, egyenesen a szemembe.

– Nem csapom hátra a fülem – felelte nyugodtan. – Azon tűnődöm, hogyan ismerhettél ennyire félre. Leéltünk együtt majdnem egy fél életet, és egy alapvető

dologban mégis ilyen hamis képed van rólam. – Halkan beszélt, ugyanolyan halkán, akár tegnap este, amikor a fiúk elmentek kutyát sétáltatni, mi pedig kettesben maradtunk, s szinte csak suttogva mertünk beszélgetni, mintha attól féltünk volna, hogy valaki kihallgat bennünket. – Emlékszel még a megismerkedésünkre? – kérdezte. – Arra a főiskolás-íljúkohász bálra? A tanárképző aulájában, egy hosszú asztalnál ültünk, átlósan szemben egymással... Már akkor felfigyeltem rád, amikor te még észre sem vettél engem. Egész idő alatt figyeltelek, és azt gondoltam magamban: nekem kell ez a kék szemű, szelíd, szőke lakli, e mellett a fiú mellett mindig biztonságban leszek. Mert valósággal áradt belőled a biztonság, én meg semmire sem áhítoztam úgy akkoriban, mint éppen arra. Ne feledd, főiskolás koromban már egyedül álltam a világban, se égen, se földön nem volt senkim... Hát, ennyit az emberismeretedről. És arról, hogy két évtizednyi közös élet sem volt elegendő észrevenned: mindig is biztonságra vágytam, és támaszra. Igenis, támaszra! Vagy te is azt gondoltad, mint annyian mások, hogy egy ekkora darab nőnek ilyesmire nincsen szüksége? Most már azt is elárulhatom neked, hiszen többé nincs jelentősége, hogy amikor faképnél hagytál, számomra ennek az elvesztése volt a legnagyobb csapás. Nem éreztem magam sem a hiúságomban, sem a nőiségemben megsértve – megvetettek, és kész. De hogy csalódnom kellett benned, mint társamban, mint támaszomban... Odalett a biztonságom, a hátterem. Az az erőtér, amely minden dolgomban és cselekedetemben a védettséget garantálta, és önbizalmat adott. És persze az egészet csak súlyosbította a társadalomváltás ténye, amit amúgy is nehezen éltem meg... De ez már más lapra tartozik.

Egyre inkább kihűlt a hangja, a végén már szinte barátságtalan lett, és olyan hirtelen hallgatott el, valósággal félbeszakítva önmagát, mintha máris mélységesen bánná, hogy néhány percre ennyire megnyílt.

– Most pedig, légy szíves, mondd meg – szegezte nekem, könyöklő helyzetéből fölemelkedve –, hogy miért hívtál ide, és tulajdonképpen mit akarsz tőlem?

Én is fölegyenesedtem, és habozás nélkül kimondtam: – Meg akarom kérni a kezedet.

– Az egyszer már kirúgott nő kezét? A megkésett, baljós Kasszandra kezét?

– Hát... – nevettem el magam kedvetlenül –, nem könnyíted meg a dolgomat.

– Ugyan miért kellene megkönnyítenem?

A kékesfekete patkókat néztem a szeme alatt. Ha egy nőt igazán szeret az ember, akkor szereti a legjobban, ha rossz formában látja. És ő most igen-igen rossz formában volt, titkolni sem tudta.

– Hiszen mind a ketten ugyanazt akarjuk – mondtam csendesen, és erre csak hallgatott.

Kinyújtottam a kezemet. Szótlanul adta oda a magáét, s mintegy rám bízva ott tartotta az enyémben egy darabig. Azután szelíden elhúzta, és visszatámaszkodott az ablakba. Tűnődve figyelte, ahogy a szürkület lassanként átadja helyét az estének, s a szemközti szalagházban egyre több ablakban gyúl ki a fény. Valami sötét és bátor nyugalom áradt most belőle, mint mindig, amikor végleg elszánta magát valamire.

– Megírtam a pályázatot – szólalt meg nagysokára –, és holnap reggel el fogom küldeni – én pedig, ott mellette könyökölve, könnyedén rábólintottam, mintha a világ legtermészetesebb dolgát hallanám, és csupán annyi megjegyzést tettem, hogy egészen biztos az övé lesz a nyerő.

A szeme sarkából lesett rám, halványan mosolygott. – És semmi más mondanivalód nincs számomra? Igazán különös véletlen, de... hát, valóban nem tudod, miről nevezetes a mai nap?

Csak ekkor kapcsoltam, hogy augusztus utolsó napja van, és az r.-i főiskolán ezen a napon tartották minden évben a képzősök és a kohászifik hagyományos bálját – vagyis pontosan huszonhat éve annak, hogy megismerkedtünk egymással.

Késő estig maradt. Csapongó beszélgetésbe merültünk, meg-megakadva, el-elmélázva, majd újra és újra belelendülve, olykor egymás szájából ragadva ki a szavakat, hiszen most már közös dolgok elébe néztünk, s akárhány kérdés csak előbukkant, arra már közös választ kellett keresnünk. Arról azonban hallani sem akart, hogy az éjszakát is nálam töltsse. Ha egyszer azt mondta a fiúknak, hogy hazamegy, akkor semmi esetre sem fogja becsapni őket. Nem hinném, mondtam, hogy a fiúk, beleértve a kutyát is, kifogásolnák, ha itt maradna, és különben is, ott a telefon, fel lehet hívni őket – de felesleges volt minden próbálkozásom, hajthatatlan maradt. Most nem, semmiképpen, majd máskor. Talán már legközelebb. Csak annyit ígért meg, hogy amint hazaér, telefonálni fog.

Meg is tette. És valami nagyon furcsát mondott.

– Tudod, egy kicsit félek tőled...

A furcsa az volt ebben, hogy én is ugyanezt éreztem iránta. Ott álltunk mindketten az ötvenedik év küszöbén, és többesztendei külön élet után újra akartunk kezdeni jóformán mindent, újra meg akartunk próbálkozni egymással.

És a szerelemmel is.

13.

Másnap később keltem, mint rendszeren, de ahhoz még elég korán, hogy reggeli készítés közben meghallgassam a nyolc órai híreket. A szokásosak voltak. Egy undorító világ undorító hírei. El is morfondírozgattam magamban, hogy vajon nem tekinthető-e kóros tünetnek ez az én nagy információéhségem, mivel határozottan valami mazochizmust láttam abban, hogy napjában többször is hányingert keltő híradásokkal mérgezem magam. Egészen jól megvolnék akkor is, ha akár egy héten át nem hallgatnék s néznék híreket, és nem olvasnék újságot.

De hirtelen elállt a lélegzetem, és rámeredtem a táskarádiómra.

Tudniillik egy gyilkosság is történt az éjszaka. És az áldozat – hiszen már ismertem a nevét! – a megbízóm volt. Átvágott torokkal találták a lakásán. A rendőrségi közlemény szerint lakossági bejelentésre fedezték fel a holttestet, és széleskörű nyomozást indítottak az elkövető kézre kerítésére, akinek a kilétéről egyelőre semmit sem tudnak.

Hagytam csapot-papot, berontottam a szobába, és előkerestem Agár telefonszámát.

– Hallottad? – kiáltottam bele a kagylóba, amint beleszólt, de máris elfulladt a hangom, és egy szóval se tudtam többet kinyögni.

– Hallottam – felelte. – De ez nem alkalmas vonal a megvitatására. Tedd le, nemsokára visszahívlak a mobilomon.

Visszamentem a konyhába, gépiesen kikapcsoltam a rádiót, és néhány teljesen értelmetlen műveletbe kezdtem. Vágtam két szelet kenyeret, hogy megpirítsam, de azonnal rájöttem, hogy egy falatot se tudnék lenyelni, és erre kidobtam a szemétkébe. Alágyújtottam a kávéfőzőnek a gázon, de nyomban el is zártam a lángot, mert a kávéivás pusztá gondolatára émelyegni kezdtem. És mindeközben kezemben tartottam

a vajtartót, amit csak akkor vettem észre, amikor bementem a szobába.

Visszatettem a frigóba, ismét bementem a szobába, és rágyújtottam. Hosszú zsinórján az asztalhoz vittem a telefont, leültem és kótyagosan, mint akit tarkón vágtak, csak bámultam magam elé, a visszahívásra várva. A kezem enyhén remegett, ujjaim közül cikk-cakkban kígyózott fölfelé a cigarettafüst.

Végre csengeni kezdett a telefon. – Nos – hallottam Agár éles hangját –, hát mit szólsz hozzá?

Egy hang se jött ki a torkomon, még mindig bénult voltam. Ő pedig félreértette a hallgatásomat.

– Nyugodtan beszélhetsz – mondta –, az én mobilom lehallgathatatlan, a te vonaladat meg senki se figyeli.

– Tévedtél – tört ki belőlem. – Nagyon nagyot tévedtél...

és egyszerre úgy megrohant a szálam, annyi részvétet éreztem a megölt öregember iránt, amennyit aligha érdemelt meg. Nem így képzeltem a tőle való megszabadulásomat, egy pillanatig sem kívántam neki ezt a véget.

– Hát igen, tévedtem – hallottam a telefonból. – Nem feltételeztem a Vezérről, hogy képes ekkora hibára – de valami önelégültség bujkált a hangjában, mint aki igenis számolt ezzel.

– Másfelől pedig igazad lett – folytattam, és újból az járt az eszemben, ami tegnap a kávézóban. – Előre megmondtad, hogy ennek a történetnek a végén ott áll a gyilkosság...

– ... amit te vastag túlzásnak tartottál, igaz?

– Mert nem tudtam elképzelni.

– Még azután sem, hogy egy merénylet végrehajtójává szemeltek ki? Hiszen magad is rögtön átláttad: a merénylet ugyan kamu, de áldozatai azért lennének.

Mit felelhettem volna? Nyeltem a füstöt, és hallgattam. Aki, mint ő, évtizedeken át emberölési ügyekben nyomozott, talán fel fogja, hogy a gyilkosság egy közönséges halandó számára elképzelhetetlen valami.

– Egyébként – dörmögtem –, te is elkövettél egy hibát.

– Igen? Éspedig?

Megmondtam. A Vezér nem tudhatta, hogy azzal a két kazettával, amelyet eljuttatott hozzá, csupán semlegesíteni akarja a védelmemben, és nem leleplezni vagy megsarolni.

– De bizony tudta – jött meg a válasz. – A küldeményhez csatolt üzenetből.

– Akkor talán nem hitte el...

– Ez már csak találgatás. Én soha nem bocsátkozom találgatásokba. Továbbra is az a véleményem, hogy akkor cselekedett volna bölcsen, ha semmit se tesz.

– Talán pánikba esett – tűnődtem fennhangon vagy pedig azt képzelem, hogy ő már mindent megengedhet magának. Elhatározta, hogy elvágja a hozzá vezető szálát, és úgy gondolta, ehhez csak egyetlen szereplőt kell kiiktatnia: az öregembert.

– Pontosan – hangzott kurtán. – És rá is küldte menten a vérebét.

– Értem – szippantottam a cigarettámból. – De hát itt vagyok én is. Szerinted velem mi a szándéka?

– Semmi. Most már tudja, hogy védelemre tettél szert. A két kazetta azt is nyilvánvalóvá teszi, hogy ez a védelem komoly és szilárd, amellyel nem tanácsos ujjat húzni.

– És ha másodszor is hibásan mérleget? Ha egy újabb téves döntést hoz? Nem szeretnék annak a baklövésnek az áldozata lenni, hogy ő kevésbé alaposan gondolja át a dolgokat, mint te.

– Számára te nem vagy igazán veszélyes. Még akkor sem lennél az, ha történetesen elkapnának, és vallomást tennél ellene.

– Ezt meg hogy érted? – csodálkoztam.

– Az egyetlen személy, aki a vallomását megerősíthetné – halott.

Elnyomtam a cigarettát, és a fejemet ráztam. Én nem így láttam a dolgot. Végére is a kazettán rögzített, kávézóbeli beszélgetés éppen eléggé terhelő a Vezérre nézve, mind a megrendelt veréseket, mind a tervezett merényletet illetően. Amellett a kazetta cáfolhatatlanul tanúsítja, hogy kettőnk között kapcsolat állt fenn, még hozzá a megölt öregember révén – és erre van még egy vizuális, kiegészítő bizonyíték is: a videofelvétel.

Ez volt az a pillanat, amikor meginogtam. Agár bogarat tett a fülembé. Be is vallottam neki: kísértésbe ejt a lehetőség, hogy megszabadíthatnám a világot ettől az embertől, aki most már maga a pestis a szememben. Néhány pofon mégsem az, mint egy gyilkosság. Ha feladnám magamat... tudom is én, kapnék egy vagy két évet. De ha vallomást teszek ellene, soha le nem mossa magáról, hogy egy gyilkosság bűnrészese volt, és eltűnik a süllyesztőben.

Úgy rémlett, ezzel megleptem.

– Elhiszem – mondta elgondolkodva rólad tényleg elhiszem, hogy rászánnád magad. Mindig voltak morális rohamaid... – és néhány másodpercig hallgatott, mint aki valóban fontolóra veszi a hallottakat. Azután csendesen megkérdezte: – No, és Erika? Meg a srácok? Velük mi lesz?

Mindössze ennyit kérdezett, de ezzel egyből a padlóra küldött. Ugyan már, de hogy fogok én ugrálni! Dehogysis fogok jelentkezni, vallomást tenni, tanúskodni, sített vállalni...

– Egyébként is – folytatta –, két malomban örölünk. Jól mondtad: néhány pofon nem ugyanaz, mint egy gyilkosság. Ami a veréseket meg a tervezett merényletet illeti, talán megizzasztanád a barátunkat, de lebuktatni őt ebben a gyilkosságban... Nem is értem, hogyan képzeled...

Igaza van, döbentem rá. Nincs egy morzsányi bizonyítékom se. Mi ketten persze tudjuk, hogy ő áll az öreg eltakarítása mögött, de hát ez önmagában semmi. Ez nulla.

– Lehetetlennek tartod rábizonyítani? – kérdeztem.

– Azt nem mondtam.

– Hát akkor?

– Létezik egy koronatanú.

– Koronatanú? Miféle koronatanú?

– Természetesen maga az elkövető.

Azt hiszem, még a szájam is eltátottam elképedésemben. – Te tudod, hogy ki a gyilkos?

– Még azt is tudom, hogy hol találom meg.

Most már szólni se bírtam, csak bámultam, mint a giüzü, és végtelenül ostobának éreztem magamat. De aztán villámcsapásként minden megvilágosodott. Egy elmetszett torok... Hát ki is juthat eszembe egy elmetszett torokról?

– Úristen... – suttoztam, és hirtelen mintha csak ott láttam volna közvetlenül

magam előtt, amint kezében megvillan a rugóskés pengéje. Átvágni egy torkot, mi az neki?

– Pechje volt a jó Joe-nak – hangzott a telefonból szinte derűsen. – Éjfél után ketten is látták kijönni abból a házból, ahol a vén gazember lakott. Egy párocska. Épp a villával szemben, egy fa mellett enyelegtek... Piszok nagy malőr, mi?

– Az – dünnyögtem, bár valami határozottan nem stimmelt nekem ebben a történetben.

– Ráadásul kitűnő személyleírást adtak róla. Csakhogy nem sokat ér az egész, mert Joe sohase került a rendőrség látókörébe. Nincsen priusza, nem szerepel a nyilván tartóban, nem tudják azonosítani.

Kicsit csodálkoztam, hogy milyen közlékeny, sőt barátságos. Ez elég meglepő volt azok után, hogy nemrég még szinte bűnözőként kezelt. Közben arra is rájöttem, hogy mi nincs rendjén abban, amit előadott.

– Mondd – kérdeztem –, honnan tudta az a párocska, hogy bent a villában gyilkosság történt?

– Sehonnan. Nem ők tették a bejelentést.

– Hát akkor kicsoda?

– Nem fogod elhinni! Pár perccel éjfél előtt felhívta valaki a központi ügyeletet, közölte a gyilkosság tényét és helyszínét, megnevezte az áldozatot, majd letette a kagylót. Csak annyit sikerült lenyomozni, hogy egy utcai fűikéből beszélt, a belvárosból.

– Hát ezt valóban nehéz elhinni – mondtam –, mert az egésznek semmi értelme sincs. – Nem az zavart a dologban, hogy Agár olyan információkkal rendelkezik, amelyekkel tulajdonképpen nem rendelkezhetne, hiszen tőle magától tudtam, hogy továbbra is megvannak a jardon a hírforrásai, hanem azt furcsállottam, hogy az információit ilyen készségesen megosztja velem. Miért teszi, amikor nem kellene ezt tennie? Csak nem akar az orromnál fogva vezetni? Tetejében pedig az egész sztori annyira valószínűtlen és logikátlan, hogy azt neki is látnia kellene, márpedig úgy tesz, mintha nem látná.

Fel is tettem sorra a kérdéseimet. Vajon a Vezér valamelyik bizalmasa telefonált volna? Vagy maga a nagy férfiú? Miért? Hogy egy füst alatt megszabaduljon Joe-tól is? De ha Joe-t elkapják, könnyen ráfázhat. Mi a garancia arra, hogy Joe nem köpi be, ha vallatás közben megszorogatják? Ám ha valamilyen tisztázatlan okból mégis Joe lebuktatása a cél, akkor mire való a nagy körülményeskedés? Az ismeretlen bejelentő egész egyszerűen megnevezhette volna.

Agár halkán nevetett. – Abszolúte hibátlan, Watsonkám!

– Ami pedig végképp nem fér a fejembe – fejeztem be –, az a Vezér hajmeresztő könnyelműsége. Miért pont Joe-t eresztette rá az öregre? Elképesztő meg gondolatlanúság! Hiszen Joe szerepel azon a kazettán, amit a tulajdon két szemével látott.

– Nem szerepel. Csak a nálam levő eredetin szerepel.

– Hogyhogy?... – De csak egy pillanatra hökkentem meg, máris kapcsoltam. – Értem, megbuheráltad a másolatot. Ezzel húztad be a csőbe... – és végig se mertem gondolni, milyen tág tere nyílt ilyenformán a kombinációknak. Most már tudtam, miért volt olyan önelégült a hangja az elején. Biztosra persze nem mehetett, de mint lehetőséggel azért számolt azzal, ami történt, sőt mi több: vastagon bele is segített, hogy az történjék, amit szeretne – a Vezér pedig besétált a csapdába.

Egyszerre összeállt a kép, minden részlet hibátlanul illeszkedett a maga helyére.

Ami eddig valószínűtlennek látszott, logikussá vált. Az ismeretlen éjféλι telefonáló éppúgy Agár kreációja volt, akárcsak a smacizó párocska a villával szemben. Tulajdonképpen végigasszisztáltak egy gyilkosságot. Jól tudták, hogy Joe kicsoda, hiszen tegnap óta figyelemmel kísérték minden lépését, és azt is tudniuk kellett, miért megy be abba a villába... Sötétlő mélység volt ez, és behunytam inkább a szememet, mint aki tériszonyban szenved, semhogy belepillantsak.

Azt hiszem, pontosan megérezte, mi zajlik le bennem.

– Ne fantáziálj – tanácsolta –, és ne bocsátkozz spekulációkba. Én ígéretet tettem neked, hogy kihúzlak a csávából, arra vonatkozólag azonban nem köteleztem el magam, hogy milyen módszereket alkalmazok. Én tudom, amit te nem tudsz. Banditákkal szemben csakis bandita módszerekkel lehet boldogulni.

Tárgyilagos, világos hangon beszélt, barátságosan inkább, semmint sértetten vagy rendreutasítóan, bár némi szemrehányás kicsendült a hangjából. Talán igaza volt, talán megérdemeltem, talán valóban nekem volt a legkevésbé jogcímem ahhoz, hogy kifogásoljam, amit tett. Meg akartam szabadulni a magam kereste bajból, méghozzá úgy, hogy soha ki ne derüljön, mibe másztam bele, ő pedig nem zárkózott el, hanem a segítségemre sietett. És akit kiráncigáltak a szarból, az ne legyen álszent, és ne fintorogjon, ha a segítő kézen nem hófehér kesztyű feszül.

– Hát Joe? – kérdeztem. – Joe-val mi lesz? Csak nem fogsz futni hagyni egy kegyetlen gyilkost? Mert ebbe az egybe sehogy se tudtam beletörödni.

A válasz ezúttal nyers volt. – Az a rendőrség dolga. Még kellő időben kaptak egy bejelentést, és a kezükben van egy kifogástalan személyleírás. Most már boldoguljanak maguk. Ami az én dolgom volt, azt elvégeztem: kint vagy a bajból.

– No de, milyen áron? – sóhajtottam fel.

– Nem hiszem, hogy tépelődnöd kellene rajta. Gondolj inkább arra, hogy a Verőember többé nem létezik. Senki se hall róla többé, és néhány év múlva az emlékét is elfelejtik. Te pedig tiszta lappal indulhatsz valami új elébe... Happy end, hát nem?

– Az – hagytam rá kesernyésen –, happy end... – és csupán magamban gondoltam, milyen kétes tisztaságú az én „tiszta lapom”. Egy pillanatra meg is érintett e kétely, hogy elkezdhetek-e Erikával egy remélt, új életet úgy, hogy rögtön az elején eltitkolok előle egy ekkora horderejű dolgot. Csak abban reménykedhettem, hogy soha, de soha nem fogja megtudni.

– Azt viszont hidd el, igazán sajnálom – mondtam befejezésül Agárnak hogy ennyi gondot okoztam neked. És még inkább azt, hogy a nagy vesztes végül is te vagy. Pedig most tarthatnád csak a markodban a Vezért... akár egy egész életre!

– Így igaz – nevetett. – Későbbre kell halasztanom az első millióm begyűjtését... Apropó! Mi lett a takarékkönyvvel? Elfogadta a kis anarchista nő?

– Megoldottam.

– A stukkerrel különben minden rendben. Elég különös, de van fegyvertartásija.

Ezt én is különösnek tartottam. Hiszen még kezelni sem tudta.

– Alkalomadtán – kérte visszajuttathatnád neki. Részünkről meglehetősen furcsa lenne...

Az én részemről legalább olyan furcsa, gondoltam, de oké, üsse kő, nem akadékoskodtam, majd csak lebonyolítom ezt is valahogyan; tartoztam Agárnak annyival, hogy ezt a csekélységet megtegyem neki, a nőnek meg amúgy is megígértem, hogy visszakapja a pisztolyát.

Végezetül még figyelmeztetett rá, hogy minél előbb hívjam fel a Herkules céget,

ahol szívrepesve várják a jelentkezésemet, és erre röviden beszámoltam neki a Főherkulesssel folytatott, legalábbis egyoldalú beszélgetésemről. Jól mulatott rajta.

– Nagy dumás – mondta –, de ügyes és rendes fiú. Dőlésig dolgozhatsz majd nála.

Ezen elnevettem magam, habár mindenhez több kedvem volt, mint a nevetéshez. „Aztán dőlésig dolgozhatsz!” – igazi, törőlmetszett t.-i kiszólás volt ez, úton-útfélen használták mifelénk, és most valamiképp furcsán meghatódtam, szinte hálás lettem, hogy ezt hallom tőle. – Fogok is – ígértem –, fogok dőlésig! És... köszönet érte – tettem hozzá félszegen.

Válaszul elküldött valami melegebb éghajlat alá, azt mondta, hogy még a délelőtt folyamán eljuttatja hozzám a pisztolyt az egyik munkatársával, azzal elbúcsúzott, és kikapcsolta a mobilját.

Háromnegyed tízkor, ahogy megbeszéltük, telefonáltam Erikának az iskolába. Valóban várta a hívásomat, és kérdésemet megelőzve azzal kezdte, hogy reggel, már nyitáskor a postán volt, és feladta a pályázati anyagát, amely holnapra remélhetőleg meg is érkezik R.-be, a főiskolára. – Rajtam máris kitört a lámpaláz – fűzte hozzá fanyarul. – Azt hiszem, mától fogva megkettőzhetem a nyugtatóadagomat.

– Csak semmi majré – vigasztaltam. – Bár a jövő heti ötösömben lehetnék olyan biztos, mint a te...

– Ki ne mondd! – vágott közbe. – Még elkiabálsz... Különben is, mióta lottózol te?

– Semmióta. Ez csak afféle hablaty volt.

– Na látod – mondta szemrehányóan te csak beszélsz bele a vakvilágba, engem meg hetekig a hideg ráz majd az izgalomtól – és éreztem a hangján, hogy egy cseppet sem túloz, rettentő nagy drukokban van, és amilyen örök pesszimista, ez így lesz egészen az elbírálásig.

A kedvező elbírálásban ő persze egyáltalán nem volt olyan biztos mint én, és ezen fölösleges lett volna vitatkoznom vele. Megkérdeztem, hogy találkozhatnánk-e valamikor a nap folyamán. Azonkívül, hogy nagyon szerettem volna látni, végtére is meg kellett beszélnünk egy csomó praktikus ügyet. Azt mondta, menjek el este, mert gondolkozott a dolgon, és úgy látja, hogy most már a fiúkkal is közölni kell a döntésünket, ő pedig azt egyedül nem tudja és nem is akarja megtenni: közös az elhatározásunk, együtt kell vállalnunk előttük.

– Hát nem hiszem, hogy súlyos feladattal kéne megbirkóznunk, de ha úgy gondolod, hogy közösen könnyebben megy, ám legyen. Majd meglátod – ugrattam –, milyen büszkék lesznek ránk!

– Büszkék? Ezt hogy érted? – kérdezte gyanakodva.

– Egykor sokan mondták rólunk – emlékeztettem –, hogy mi vagyunk a legszebb pár, akit ismernek. Miért ne lehetnénk újra azok?

– Neked, drágám, elment az eszed – felelte kedvesen. – De azért nyolcra várlak.

Egészen vidám lettem ettől a beszélgetéstől. Valósággal elfújta nyomasztó érzéseimet, amelyeket Agár reggeli telefonja hagyott bennem. Derűsnek és biztatónak ígért a nap, az estéről nem is szólva.

Tíz órakor bekapcsoltam a rádiót a hírekért, és közben föltettem a kávéfőzőt a gázra. A hírekben lényegileg semmi újat nem mondtak a gyilkossággal kapcsolatosan, kivéve egy friss értesülést. Valami meg nem nevezett forrás szerint az áldozat a Vezér legbensőbb pártbizalmasai közé tartozott, vagyis előbukkant a politikai indíték lehetősége. Valaki tehát kiszáglászta, gondoltam elégedetten, ez mindenesetre remek fejlemény! Nagyon érdekelt, mit fog szólni ehhez a Vezér, módjában áll-e

szemrebbenés nélkül letagadni, vagy éppen ellenkezőleg, még ezt a gyilkosságot is a maga javára fordítja – de mind ez ideig nem tudták előkeríteni, hogy nyilatkozatra bírják.

Még nem fejeződött be a hírösszefoglaló, amikor csöngettek odakint. Elzártam a rádiót, és kimentem ajtót nyitni.

Egy sötét hajú, csinos nő állt a küszöbön, kosztümben, karján retiküllel. Másodpercekbe telt, amíg felismertem, mert napszemüveget viselt.

Mrs. Hudson – mosolyodtam el. – Hát magát szalajtották ide azzal a stukival?

Beinvitáltam a szobába, és leültettem egyetlen fotelemben. A konyhában fortyogni kezdett a kávé, megkérdeztem, parancsol-e egy csészével.

Azt mondta, szívesen elfogadja.

Mikor visszatértem a kávéstálccával, már nem találtam a fotelben. A szoba másik végében állt, háttal az ablaknak, és két kesztyűs kezét szilárdan előrenyújtva egy pisztolyt szegezett rám.

Csak álltam a tálcával, és néztem a fegyvert. Nyikkanni sem tudtam. A kis nő TT-je volt, azonnal megismertem, bár most hangtompító púposodott rajta. A csövén pedig ott a megölt öregember ujjlenyomata...

– Ez tréfa? – kérdeztem rekedten. – Mert annak elég meredek... – de hál jól tudtam, hogy nem tréfa, hogyan is lehetne az, és valami mélységes józanság töltött el. Soha az életben nem éreztem magam ennyire tiszta fejűnek. Egyszerre minden világossá és logikussá vált. Ennek így kell történnie, gondoltam, nem is történhetett volna másként, törvényszerű, hogy így végződjék ez az egész mocskos ügy.

A nő egy lépést tett felém, kezei között meg sem rezdült a pisztoly.

– Sajnálom... – mindössze ennyit mondott, és talán tényleg sajnált.

Nem próbálkozhattam én itt semmiféle trükkel. Profival volt dolgom, már abból láttam, ahogy a fegyvert tartotta. A helyzetét úgy választotta meg, hogy a szemembe tűzzön a nap, és meglegyen kettőnk között a kellő távolság.

Éreztem, hogy a nyelvem megdagad, és karomat ólomsúllyal húzza le a tálca. Pedig a tálca volt az utolsó reményem.

Hirtelen feléje dobtam, és ugyanazzal a lendülettel előrevetődtem, hogy kirántsam alóla a lábát. Néhány éve még, azt hiszem, sikerült volna. De most már félúton tudtam, hogy elhibáztam.

A lövések is félúton értek. Két gyors pukkanás, akárha dugót rántottak volna ki két palackból, majd egy harmadik, amely végképp leterített. Éreztem mellkasomban a becsapódásokat, de a fájdalmat még nem. A fájdalomnál is erősebb volt, ami forró hullámokban öntött el: a keserűség, a gyűlölet, a megvetés. Ezt megkártyáztad, Agár, jól megfirkáltad! Ezt soha senki ki nem nyomozza...

Két karcsú láb állt meg mellettem, hallottam a pisztoly puffanását a földön, a távolodó lépteiket, aztán egy csukódó ajtó halk kattanását.

És csak ekkor tört rám a fájdalom, ekkor markolt belém a kín. Lassan, gyötrődve, még egy végső erőfeszítéssel karikába görbedtem össze a szőnyegen. Úgy, mint ahogy anyja méhében pihen a magzat.

Tabák András kötetei

Szól a sziréna (elbeszélések, 1960)
Gúzsbakötve (regény, 1961)
Kakas Aszklépiosznak (elbeszélések, 1963)
Sargasso tenger (regény, 1965)
Átmeneti emberek (regény, 1981)
Tegnap és tegnapelőtti történetek (elbeszélések, 1982)
Karácsonyi ének (kisregény, 1984)
Egy igaz Szodomában (válogatott elbeszélések és kisregények, 1985)
Ő az, akit szeretsz (elbeszélések, 1988)
A sötét ablak (regény, 1989)
Anselmus barát látogatója (elbeszélések, 1990)
A melankólia órái (versek, 1991)
Fölöttünk Európa (7 abszurd, 1991)
Tizenegy hónap (lírai napló, 1991)
A Sándor bácsi faliórája (elbeszélések, 1991)
Az én katedrálisom (versek, 1992)
Megrögzött álmodó (versek, 1993)
Vén ló – hószakadásban (elbeszélések, 1994)
Felhívás hősiességre (versek, 1996)
Jeles magyar kalendárium (prózák és versek, 1998)
A verőember (regény, 2000)

**A kötet a Mikszáth Kiadó gondozásában jelent meg
Felelős vezető: DR. NÉMETH JÁNOS igazgató**

Könyvterv és tipográfia: CSIPKA ROZÁLIA

Készüli 17.5 (A/5) ív terjedelemben

**Nyomdai munkák: Sárosi és fiai Nyomdaipari Társulás
Felelős vezető: Sárosi István**

ISBN: 963 9126-50-0
